

DVAJSET LET ◀

gejevskega in lezbičnega gibanja

DVAJSET LET GEJEVSKEGA IN LEZBIČNEGA GIBANJA

Nataša Velikonja

Strani, ki so pred vami, nizajo dogodke, ki so obeležili obdobje gejevskega in lezbičnega aktivizma od leta 1984 do 2004. Ta niz, ta preplet zgodb mnogih, ljudi in skupnosti, let in obdobj, brezdomstva in prostorov, diaspor in scen, muzike in manifestov, festivalov in demonstracij, užitka in ponosa, načrtov in akcij, upornosti in odpornosti, ni končan in razlogov, da ga nadaljujemo, je nešteto.

V dveh desetletjih sta se na tem prostoru zvrstili dve državi, tretja je pred vrati. Aktivistični boj proti družbenemu, političnemu, kulturnemu ali ekonomskemu izključevanju gejev in lezbijk, ki se je začel leta 1984 s prvim Magnus festivalom ter se nadaljeval skozi dvajset let projektov in politik, teče dalje. Vprašanje je, ali se sploh lahko konča - ali je pač bolje reči, da se prakse izključevanja zgolj predstavljajo po neskončni krivulji vsakokratnih prioritet aktualnega sistema. Naša naloga je, da jih znamo razbirati in se z njimi spopadati.

Po dveh desetletjih obstajajo možnosti, zaradi katerih smo, kot geji in lezbijke, sposobni razbirati kvaliteto našega osebnega življenja in našega družbenega stanja. Obstaja misel, tako pomembna tudi za geje in lezbijke, da pogum in drznost ne vodita nujno k samo-uničenju. Obstajajo prostori srečevanja, poti komunikacije, obstajajo znanje, knjige, revije, informacije. Obstaja zavest o nezadostnosti zvijačnih ponudb, ki nam jih ponujajo oblast, mediji, institucije družbe, da bi z njimi omeščali svojo homofobno podobo. Obstaja naš ugovor in obstajajo naše zahteve. To, kar veste, kar živite, je pomembna zgodba. Takšna uporna desetletja bodo vedno potrebna.

PRISPEVKI

K ZGODOVINI LEZBIČNEGA IN GEJEVSKEGA GIBANJA

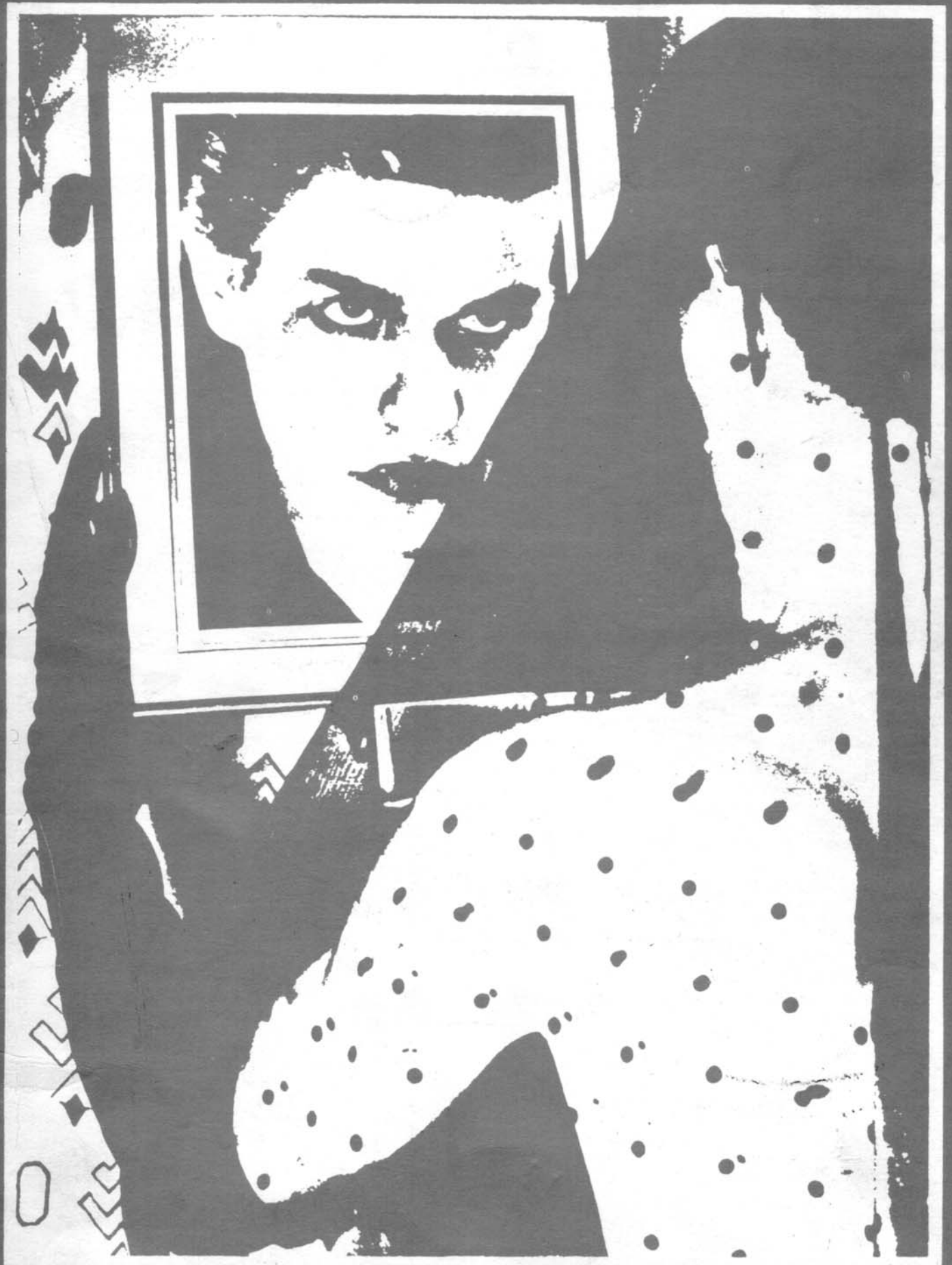
1976

Dekriminalizacija sporazumnih homoseksualnih odnosov v Kazenskem zakoniku Republike Slovenije. Pobude za dekriminalizacijo so se pojavile že prej, saj je II. odstavek 186. člena KZ pred letom 1976 določal, da je "nenaravno nečistovanje med osebama moškega spola" kaznivo dejanje, za kar je bila predvidena zaporna kazen do enega leta. Janez Šinkovec, sodnik vrhovnega sodišča *Socialistične republike Slovenije*, je tako že leta 1974 za časnik ITD dejal: "Čas bi bil, da bi tudi Jugoslovani sledili drugim zakonodajam in določbo čl. 186/II črtali iz kazenskega zakonika. Vsekakor gre za občutljivo vprašanje. Zanimivo je, kako se bo nanj odzvala javnost. Menim pa, da bi bilo treba to vprašanje javnosti razgrniti širše in da bi ji morali svoje mnenje povedati tudi psihiatri, sociologi in morda še kdo. Vsekakor pa mislim, da je intimno življenje polnoletnih oseb, ki s tem nikogar ne prizadevajo, resnično njihov osebni problem, in ni potrebno, da družba šteje med svoje pravice poseganje na to področje. Tak način nekako spominja na fevdalno dobo, ko je imela država podložnike za nerazumne otroke in je brez pomislekov urejala vsa njihova osebna in intimna vprašanja".

VIKS

št.2

HOMOSEKSUALNOST IN KULTURA

1984

Od 23. do 29. aprila poteka v Ljubljani **festival Magnus: "Homoseksualnost in kultura"**. Festival se odpre v ponedeljek z otvoritvijo razstave homoseksualnega tiska, izidom druge številke fanzina *Viks* in videom *Divine*, večer pa zaključí film Vaba Williama Friedkina. Naslednji dan sledita filma *Nedelja prekleta nedelja* Johna Schlesingerja in *Mesto izgubljenih duš* Rose von Praunheima. V sredo poteka projekcija filma *Taxi zum Klo* Franka Ripplaha, nato predavanje Franka Arnala, urednika pariške revije *Gay Pied*, "*Kaj je homoseksualnost in kaj ljubezen med moškimi*". Zvečer poteka *Gay disko* v *Disku FV*. Četrtek prinese film Jacka Golda *Goli služabnik družbe*, predavanje Alessandra Avanza, gledališkega in filmskega kritika iz Bologne, "*Fikcija in homoseksualnost na filmu*". Zvečer sledi film *Nočna poročila* Lotharja Lamberta. V petek sledita filma *Fantje iz benda Williama Friedkina*, *Ex und Hopp* in *Kratki stik* Lotharja Lamberta ter predavanje Guya Hocquenghema, francoskega pisca in teoretika, "*Rojstvo... nečesa*". V soboto sledita diskusija "*Spolnost in samoupravljanje*" ter film R.W. Fassbinderja *Grenke solze* Petre von Kant. Zadnji dan potekajo v video klubu filmi in videi, ki jih prinesejo gostje, vmes pa film *Rožnati narcis* anonimnega avtorstva. Prizorišča dogajanja so *Galerija Škuc*, *KinoŠkuc-Križanke*, *Filozofska fakulteta*, *Disko FV (Dom mladih Šiškarjev, Vodnikova 141)*. Organizator: *Škuc-Forum* oziroma Bogdan Lešnik, Aldo Ivančič, Marina Gržinič, Barbara Borčič, Neven Korda, Zemira Alajbegović in drugi. Projekt Magnus je sprva zamišljen kot enkratna akcija, kasneje pa avtorji Gayzina zapišejo, da je "*spricho dolgoletne diverzantske politike Škuc-Foruma, tu mislim še posebej na pozna '70. leta in začetek 80., projekt Magnus '84 izpadel kot logična posledica kultiviranja interesa za drugačnost*". Filmski del festivala se šteje kot **1. festival gejevskega in lezbičnega filma**.

23. aprila izide **druga številka fanzina VIKS** z naslovom "**Homoseksualnost in kultura**", ki je v celoti namenjena kulturni in socialni problematiki homoseksualnosti. Izdajatelj je *Škuc-Forum*, uredništvo pa sestavljajo Bogdan Lešnik kot glavni urednik, Marina Gržinič kot odgovorna urednica, Aldo Ivančič in Dušan Mandič z grafično opremo, Zemira Alajbegović kot urednica za informacije ter Barbara Borčič, Tanja Lakovnik, Lela B. Njatin, Jani Novak, Vito Oražem in Aina Šmid. Naklada je 600 izvodov, cena pa 120 dinarjev.

Od junija 1984 do maja 1985 poteka vsako soboto zvečer v *Disku FV* na Kersnikovi ulici 4 (*Center za interesne dejavnosti mladih Ljubljana*) **Magnus Gay Club**. Po šestih mesecih klubskih večerov v sekciji Magnus zapišejo: "*Danes so redni sobotni večeri v K4 trenutno edino organizirano družabno življenje gayev ne samo v Jugoslaviji, temveč v vseh socialističnih državah sploh. Zato tudi ni čudno, da so obiskovalci kluba resnično od vsepovsod: iz Zagreba, Beograda, Reke, Skopja, Gradca, Padove, Trsta... Poleg disca, ki poskuša po svojih najboljših močeh slediti svetovni aktualni high-energy glasbi, in video programa, si obiskovalec lahko ogleda tudi kakšno priložnostno razstavo in vitrino z informacijami*".

Glasbeno lestvico Magnus Gay Cluba sestavljajo: *Why* Bronski Beat, *Sex* Sylvester, *You spin me round* Dead or Alive, *Thank You Shango*, *I Sweat* Nona Hendrix, *Angel* No Yello, *I Feel Love* Bronski Beat, *You think you're man* Divine, *Solidarity* Black Uhuru in *Sex over the phone* Village People.

9. avgusta tednik *Teleks* objavi **pismo bralke Roni**, ki poziva bralke in bralce, naj se ji pridružijo 10. avgusta ob 18. uri v parku nasproti glavne postaje v Ljubljani. "*Tu, kjer živim, ne najdem primerne družbe, v kateri bi se lahko sproščeno pogovarjala. Upam, da ne bom obsedela sama*", piše. Roni postane kasneje ena prvih aktivistk na lezbični sceni.

GAYZINE

ZA PLOTON IN OKERJAZ

Pred vami je prva številka publikacije, s katero vam bomo poskušali redno seznanjati s vsem, kar utegne koncentrirati naše interese in spredeliti naše strategije v nastajajočem benediktinskem kulturo.

Upamo, da bomo sprostili njeno kaliko ter tako izboljšali. Škuc in Farum sta s projekta, imenovanega MAGNUS, (vsej delena) izpopolnila odnose po subkulturni diferenciaciji v okviru pejan različnih kultur; s drugimi besedami, če smo homoseksualci različne občutitve (in to se je pokazalo), pete leno pravice - in sčas tudi možnost - do združenja ob tistem, kar nas zanimalo in kar odpira prostor naše lastne socialnosti. Med omejene razloge za takšno diferenciacijo sodi dejstvo, da homoseksualna socialnost (in) ni mogoče realizirati v širši "družabni senci", kjer je socialnost na le petih letih heteroseksualnega ulitju, pravilno ji je to naravnost suknano. Izkubuje se nas posušilo, da se cele tako imenovani "alternativi" rudi sgradije od naše "spolne alternative" - seveda te valja za tiste, ki krasaj kakaj, da bode in "alternativa" nisošil na bolje pločan mesta v sušeljivih institucijah - ali da izboljšuje naraščajoče samo-izveste homoseksualcev za svoje spektakularne interese.

GNIZINE

1 | naslovnica fanzina VIKS, številka 2, april 1984

2 | publikacija Gayzine, jesen 1984

3 | oglas za Disko FV, iz fanzina VIKS

LEATHER, JEANS, UNIFORM PARTY

10. NOVEMBER

4

5

8. decembra poteka **ustanovni sestanek gejevske sekcije Magnus** (po Magnusu Hirschfeldu, ustanovitelju *Znanstveno-humanitarnega odbora* oziroma *Inštituta za spolne raziskave*, ki je deloval v Berlinu med leti 1897 in 1933), sekcije za socializacijo in kulturo homoseksualnosti, pri *Škuc-Forumu* v Ljubljani, ki se ga udeleži okrog trideset ljudi. Sekcija dobi prostor na *Škuc-Forumu* na Kersnikovi 4 v Ljubljani, združuje pa predvsem geje, deloma tudi lezbijke. Ima močno podporo alternativne scene in je prva gejevska organizacija v socialističnih državah.

4 | oglas za Magnus Gay Club, 1984
5 | oglas Magnus, 1984

1985

Od pomladi do konca leta deluje v Ljubljani **disko Pri Amerikancu**, klubsko zbirališče gejev, lezbijk in alter scene, ki se tja preseli iz zaprtega kluba K4. Finančno je to eden najuspešnejših lokalov, lastnik ABC Pomurka pa se ob zaprtju sklicuje ravno na finančno neuspešnost.

2. februarja sekcija Magnus izda **informativno brušurico o aidsu in varni spolnosti**, z naslovom **"Vse, kar ste hoteli vedeti o aidsu, a si niste upali vprašati"**.

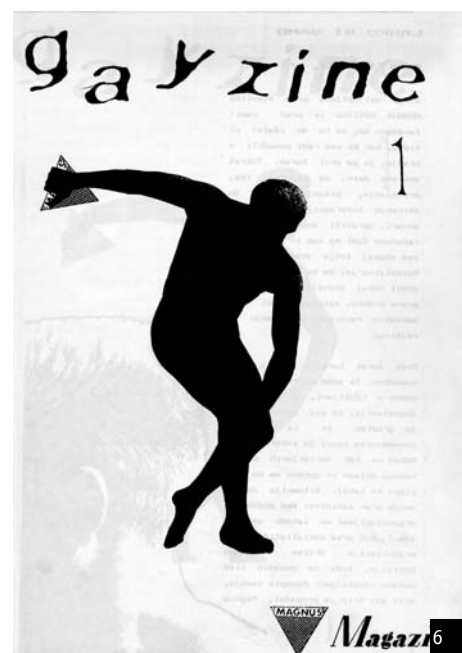
20. februarja poteka na CIDM srečanje s **"Kulturnim centrom 28. julij"** iz Bologne. Srečanje poteka kot delovni sestanek s sodelavci ter javna predstavitev kluba, ki deluje pod okriljem komunistične mestne uprave.

30. marca izide v nakladi 300 izvodov prva številka fanzina **Gayzine**, ki ga izdaja Magnus. Avtorji zapišejo v uvodniku: **"Ideologija, ki danes vlada, je machistična: verovanje v hierarhijo, konkurenco, preziranje šibkih, inferiornost žensk, uporaba sile. Vse to se močno odraža tudi na področju seksa in v končni fazi vsepovsod promovira konstantno falokratsko dominacijo. Vsi totalistični sistemi, pa naj gre za 'leve' ali 'desne', gay skupnost brutalno zatirajo. Najbolj očitna primera sta Hitlerjev in Stalinov režim, ki sta kar tekmovala v preganjanju homoseksualnosti, eden kot komunistične in drugi nacistične bolezni"**.

Magnus definira razliko med pojmom gay in homoseksualec (peder in buzerant): "Gay je oseba, ki je seksualno nagnjena k istemu spolu, vendar to svoje nagnjenje realizira preko socialnih faktorjev. Na tak način izgrajuje svoj jezik, modo, umetnost, svojo zavest in svoje institucije, kot so bari, časopisi, centri - skratka skupnost. Na drugi strani pa je homoseksualec nekdo, katerega kontakt z osebami istega spola se začne in konča pri seksu, brez neke jasne zavesti o svoji pravi identiteti".

Pri Škuc-Forumu se ustanovi **feministična skupina Lilit** (po mitološki Lilit, Adamovi prvi ženi, ki je zaradi seksualne neuklonljivosti poslana v pekel in nadomeščena z bolj pokorno Evo), 3. aprila ob 19. uri pa odpre vrata **klub Lilit, ženski klub v K4**. Po slavnostni otvoritvi je do polnoči čas za vse plesa željne, na ogled je mala razstava akvarelov Nives Palmič ter nekaj tujih ženskih časopisov. *Lilit* oglašuje večer z legendarnim vabilom: **"Tako je to: za sredinske in odklonske, za ortodoksne in alternativne, ženske in možače - vendar samo in edino le za ženske"**. Prvega večera se udeleži okrog dvesto žensk. Kasneje, v maju, nastane znotraj *Lilit* lezbična podskupina, ki ima prvi sestanek v ljubljanski restavraciji *Rio* in na katerem se le ena ali dve udeleženki izrečeta za lezbijki, ostale pa trdijo, da to niso, da so zraven zgolj zato, ker jih tema zanima sociološko ali novinarsko oziroma iz radovednosti. Sprejme se program: razmnoževanje prevodov, zbiranje tujih lezbičnih časopisov in izid lezbičnega biltena. Na naslednji sestanek lezbične podskupine, ki je bil dva tedna kasneje, pridejo le Suzana Tratnik, Roni in Sandra Bašič.

Od 13. do 25. maja poteka drugi **festival Magnus 1985**. Tudi tokrat gre za multimedijski projekt o homoseksualnosti in kulturi, na njem pa se predvajajo evropski, posebej kinotečni gejevski filmi in filmi novega ženskega vala (režiserji Jean Cocteau, Jean Vigo, Wieland Speck, R.W. Fassbinder, Rosa von Praunheim, Ulrike Ottinger, Karoly Makk...). Poteka razstava **"Magnus podobe: Pariz-Ljubljana"** in nemška postavitev **"Homoseksualci in politika od leta 1900"**, srečanje z organizacijo Homosexuelle Initiative Wien, predavanje Hamdije Demiroviča iz Sarajeva in

6 | naslovnica fanzina GAYZINE, številka 1, marec 1985

program Tonija Maroševića iz Zagreba, družabni večeri in večer feminističnega kluba Lilit. Prizorišče dogajanja je v Ljubljani (*Cankarjev dom, Galerija ŠKUC, CIDM, Filozofska fakulteta*). Organizator je sekcija *Magnus*.

Pri založbi *KRT*, katere izdajatelj sta Republiška konferenca *Zveze socialistične mladine Slovenije* in Univerzitetna konferenca *ZSMS izide zbornik "O ženski in ženskem gibanju"*, ki ga uredi Mojca Dobnikar. V zborniku - ki velja za prvo prevodno knjižno delo lezbičnega aktivizma v slovenskem jeziku - je nekaj ključnih besedil avtoric, kot so Ti-Grace Atkinson, Kate Millet, Rita Mae Brown in Charlotte Bunch, Sue Cartledge in Susan Hemmings, Marthe Shelley in drugih.

7 | naslovnica zbornika "O ŽENSKI IN ŽENSKEM GIBANJU", založba Krt, 1985

1986

11. januarja je v *Galeriji Škuc* otvoritev razstave stripov francoskega slikarja z avtorskim imenom **Copi**.

18. januarja poteka v *Galeriji Škuc* predstavitev pariške gejevske revije **Gai Pied**.

Aprila poteka v *Galeriji Škuc* večer **Lilit**, s projekcijo videa *Rana*, Darja Prelec predstavi *Skupino neoblikovane prisotnosti*. Suzana Tratnik poda poročilo z 8. mednarodne lezbične konference *ILIS* v Ženevi, Anja Koornstra iz Utrechta pa predstavi lezbično in gejevsko gibanje na Nizozemskem. Istega meseca na večeru *Lilit* predava Barbara Martin o *Ženski sceni v Berlinu*.

Od 9. do 14. junija poteka tretji **festival Magnus 1986**, z retrospektivo filmov Dereka Jarmana (*Dream Machine, Sebastiane, In the shadow of the Sun, The Tempest, Tape Köln, Throbbing Gristle Psychic Rally in Heaven, Jubilee, The Angelic Conversation, Caravaggio, Home Movies I and II*), razstavo "Obscene ženske" Kriste Beinstein z Dunaja, multimedijskim performansom DIS-TANZ mednarodne skupine iz Italije, Avstrije in ZRN. Na gostovanju je organizacija COC iz Amsterdama. Potekajo družabni večeri. Prizorišča v Ljubljani: *Cankarjev dom, Galerija ŠKUC, CIDM*. Organizator je *Magnus*.

Avgusta Magnus v **manifestu, namenjenemu festivalu Novih družbenih gibanj** v Novi Gorici, zahteva:

1. da se člani, ki kaznujejo homoseksualne odnose v kazenskih zakonih Republike Srbije (110/3), BiH (93/2), Makedonije (101/2) in pokrajine Kosovo (81/3), takoj odpravijo;
2. da se v slovenski ustavi prepovedi diskriminacije zaradi spola, veroizpovedi in narodnosti doda prepoved diskriminacije zaradi spolne usmerjenosti;
3. da se v šolske programe vključi pouk o homoseksualnosti, a ne kot o patološkem spolnem odnosu, marveč kot o življenjskem izboru, ki je enakopraven heteroseksualnemu, le različen od njega;
4. da vlada SFRJ protestira pri vladah držav, ki diskriminirajo homoseksualno manjšino, tako da ljudi zaradi homoseksualnosti diskreditirajo, zapirajo ali celo likvidirajo (Romunija, ZSSR, Kuba, Iran).

Od 15. do 18. decembra potekajo v *Cankarjevem domu* okrogla miza o aidsu ter filma *Buddies* in *No Sad Song* ter gledališka predstava Drame SNG Maribor "Tako kot je" W.M. Hoffmana. Organizatorja sta *Magnus* in *Cankarjev dom*.

KRISTA BEINSTEIN: OBSCENE ŽENSKE 9

8 | strip Copi

9 | letak za razstavo Kriste Beinstein 'Obscene ženske', 1986

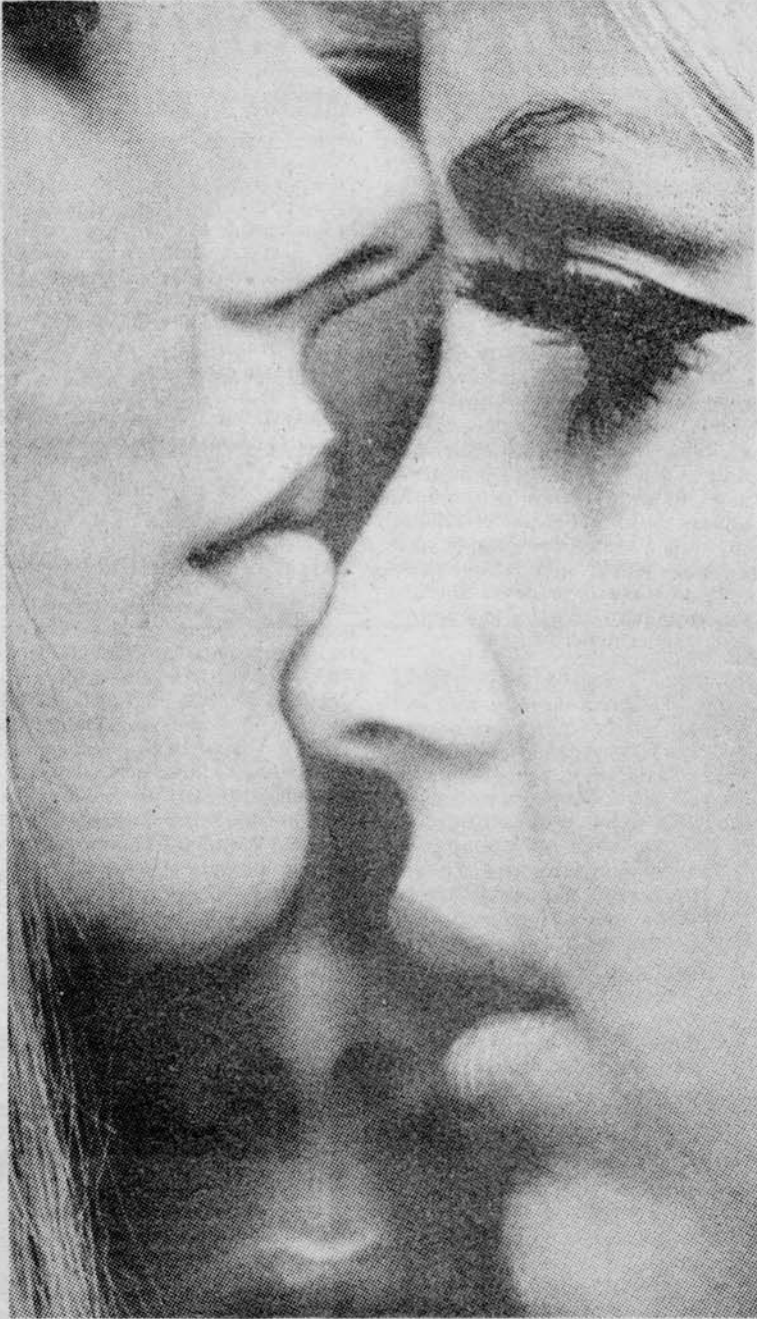
POGLEDI

leto 14

številka 8

¹⁰ NEKAJ
LJUBEZNI

MED
ŽENSKAMI

Ženska razkritja identitete in ljubezni do žensk se v naši družbi zde tako redka, da naj o njih ne bi bilo potrebno pisati nič več kot morda enkrat letno kak droben članek v tednikih, toliko, da bi se časopisje in javnost potrdila v strpnosti do drugačnosti, ki so le navidezno drugačne, sicer pa povsem življenjske.

Urednik prilog POGLEDI in Prizma: MARCEL ŠTEFANČIČ, jr.
To številko so pripravile Suzana, Roni, Erika, Nataša, Marjeta in Davorka.

1987

Marca se proti sekciji Magnus sproži **gonja zaradi napovedi, da se bo četrti festival Magnus 87 začel 25. maja**, na Dan mladosti. Magnus na festivalu načrtuje predvajanje filmov (The fourth men, Casta Diva, Naughty Boys, Strange love affair in Behind Glass), razstavo fotografij Erwina Olafa, video projekcije art in dokumentarnega videa, predavanje o zgodovini gay gibanja in okroglo mizo o aidsu. Politične sile in mediji prekvalificirajo načrtovani festival v "mednarodni kongres homoseksualcev". Svet za socialno in zdravstveno varstvo RK SZDL in ljubljanska inšpekcijska služba skleneta, "da bi bilo treba kongres prepovedati", "saj bi shajanje te rizične skupine iz vse Evrope pomenilo resno nevarnost zaradi širjenja aidsa". Festival se preloži najprej na oktober, kasneje na december, vendar se v taki obliki več ne zgodi.

Na pobudo *Magnusa* se 16. aprila na *Filozofski fakulteti* sestane izredna **skupščina Škuc-Foruma** in med drugim sprejme sklep, da predlaga ustavni komisiji uvrstitev spolne usmerjenosti med primere, za katere je po ustavi diskriminacija izrecno prepovedana.

25. maja se v *Galeriji Škuc* zgodi **dan mobilizacije proti aidsu - "0 aidsu proti aidsu"**, z razstavo materialov homoseksualnih organizacij proti aidsu ter zastoj kondomi.

Junija se aktivisti in aktivistke udeležijo *Gay Pridea* v Enschedeju na Nizozemskem in **9. svetovne konference Mednarodne zveze gejev in lezbijk - ILGA** v Kölnu, kjer članice *Lilit* **včlanijo Lilit v ILGO**.

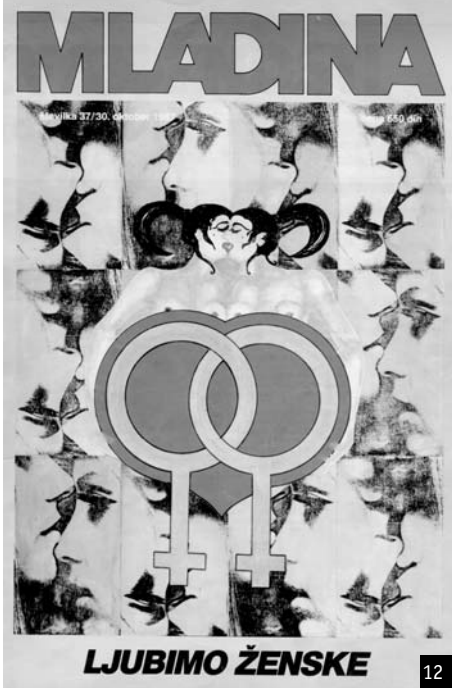
Od 3. do 10. oktobra se aktivistke Suzana Tratnik, Nataša Sukič in Jana Kolarič udeležijo **3. berlinskega lezbičnega tedna**, kjer potekajo projekcije filmov, predavanja, delavnice in demonstracije.

Oktobra se pri *Lilit* ustanovi **lezbična skupina LL (lezbična Lilit)**. Naslednja jugoslovanska lezbična skupina, *Lila Inicijativa* iz Zagreba, se ustanovi šele julija 1989, razpade pa 1991, ko so ji ob političnih spremembah na Hrvaškem odvzeti prostori, v katerih deluje.

30. oktobra izide v tedniku *Mladina* na osmih straneh **priloga o lezbištvu "Ljubimo ženske: Nekaj o ljubezni med ženskami"**, v kateri sodelujejo Suzana Tratnik, Roni, Erika Schauer, Nataša Sukič, Marjeta Pogačnik in Davorka Ljubišič. Izid priloge obvelja za medijski *coming out* lezbištva.

Od 6. do 8. novembra se v **Budimpešti zberejo aktivisti in aktiviske iz Češkoslovaške, NDR, Madžarske, Poljske in Jugoslavije na prvem neuradnem gejevskem in lezbičnem srečanju za vzhodno in jugovzhodno evropsko regijo**. Srečanja se udeležita Nataša Sukič in Suzana Tratnik iz LL.

Novembra poteka v **Klubu mariborskih študentov** prvi ženski plesni večer v organizaciji LL. Povabljene so članice LL in *Lilit*, vabila pa se pošljejo tudi na male lezbične oglase. Na večeru se zbere čez dvajset žensk, tu in tam pa se pokažejo tudi vodje kluba. Eden od mariborskih študentov na šanku pije pivo. Po opozorilu ene od aktivistk, da gre za ženski žur zaključenega tipa, na katerega moški niso vabljeni, študent noče zapustiti prostora, še več, provocira jo, če ni morda tudi sama moški, zato se ta razjezi, pograbi metlo, jo prelomi na pol in hoče z ročajem udariti študenta. Ta se upre. Priskočita drugi dve aktivistki in ju spravita narazen. Ta dogodek ostane v spominu kot **afera metla**.

10 | naslovnica priloge "NEKAJ O LJUBEZNI MED ŽENSKAMI", Mladina, 30. oktober 1987

11 | aktivisti in aktivistke na 1. srečanju za V in JV evropsko regijo v Budimpešti, november 1987

12 | naslovnica Mladine, 30. oktober 1987

Ljubljana, 26. 3. 1987

Sporočilo javnosti!

Obveščamo vse, ki jih to utegne zanimati, da tedna Magnus letos v maju ne bo. Prestavljamo ga za določen čas.

Tega ne delamo zaradi stiske, v katero so se spravili mestni in republiški organi, ko so nekritično sprejeli nepreverjeno zlonamerno dezinformacijo in iz nje izhajali še potem, ko so dejstva že poznali. Z neodgovornim ravnanjem so si svojo stisko zaslužili.

Tega ne delamo niti zaradi nevarnosti aidsa, ki so jo uporabili zato, da se izmišljeni "kongres" ne bi dogdil 25. maja. Saj je teden Magnus namenjen zgolj ljubljanskemu občinstvu, ki je "rizično", kolikor je, brez Magnusa bolj kot z njim: Magnus še dve leti ob vsakem svojem projektu poudarja potrebo zaščite pred aidsom. Turizem je veliko bolj "rizičen" za aids, kot je Magnus za turizem. In veliko bolj kot Magnus so za turizem "rizične" javne grožnje človekovim pravicom.

Tega ne delamo niti zaradi tega, ker so nam dali vedeti, da dan mladosti ni za nas - ali da mi nismo primerni zanj. Z gnusom protestiramo proti tej diskriminatorni potezi in predlagamo, da se središča, ki bi jih porabili za prireditve na ta dan, namenijo testiranju krvi ob krvodajalskih akcijah in zaščitnim ukrepom tam, kjer je navadna transfuzija lahko obsodba na smrt (to pa je v vsej Jugoslaviji razen Slovenije in posameznih centrov drugje).

Teden Magnus prestavljamo, da svojih članov in obiskovalcev ne bi izpostavljali zlohotnemu, obscenemu pogledu nekaterih jugoslovanških sredstev "javnega obveščanja", sposobnih vsakršnih laži in pripravljenih na takojšen pogrom.

Prestavljamo ga zato, ker se zavedamo nevarnosti, ki nanjo nismo pripravljeni - kakor tudi Judje v svojem času niso bili - in ne želimo Ertev, h katerim kličejo. Želimo ga izpeljati v miru, po načelu demokratičnega sožitja različnosti in po načelu spoštovanja osebne integritete posameznika. Naše nadaljnje delovanje bo usmerjeno predvsem k uveljavljanju teh osnovnih pogojev normalnega življenja.

Odbor za prireditve tedna Magnus
Seksija Magnus

Sklepi izredne skupščine ŠKUC-Forum 16.4.1987

1. Predlagamo razširitev 33. člena jugoslovanške ustave, in sicer kot sledi: "Občani so enaki v pravicah in dolžnostih, ne glede na razlike v narodnosti, rasi, veroizpovedi, spolu, spolni usmerjenosti, jeziku, izobrazbi ali v družbenem položaju. - Vsi so pred zakonom enaki."

Diskriminacija po spolni usmerjenosti tudi pri nas ni nič novega, svoje prave razsežnosti pa je pokazala v primeru ljubljanskega tedna Magnus 1987, ki se ni smel začeti na 25. maj, ker so nekatera jugoslovanška sredstva javnega obveščanja menila, da je to "nelepo", "neokusno" in "provokacija", hkrati pa se je pojavila vrsta nepopisno žaljivih zapisov, ki se nanašajo (po svetovnem povprečju) na kakih 1.000.000 jugoslovanov! Ta grozljivi primer diskriminacije, ki spominja na najbolj mračno obdobje tega stoletja, naj bo priložnost, da s takšno prakso enkrat za vselej prenehamo in z ustavnim določilom potrdimo, da si naša družba zares prizadeva za enakopravnost vseh državljanov SFRJ.

Predlog se naslovi na skupščino SRS, priloženi pa so nekateri ilustrativni zapisi.

Zahtevamo, da pristojni organi SZDL ugotovijo politično odgovornost za vznemirjanje javnosti in zbujanje pogromskih čustev v primeru tedna Magnus.

Povzemamo po Delu, 18. marca ("Bi napovedani kongres homoseksualcev povečal nevarnost aidsa?"): *nesta uprava inspekcijskih služb je opozorila republiško inspekcijo, da bi zhanjanje te rizične skupine iz vse Evrope pomenilo resno nevarnost zaradi širjenja aidsa; po Delu, 21. marca: svet za socialno in zdravstveno varstvo pri RK SZDL je sprejel stališče, da niso dovolj in opozorila inspekcijskih služb, teveč bi morali pristojni organi prepovedati napovedano srečanje.*

Zahtevamo odgovore na naslednja vprašanja:

a) Kako sta mestna uprava inspekcijskih služb in svet za socialno in zdravstveno varstvo pri RK SZDL izvedela, da se bo v Ljubljani sešla "rizična skupina iz vse Evrope"?

b) Je omenjenima organoma sploh še mogoče zaupati (denimo v situaciji, ki bi kdaj res utegnila biti kritična), če svojih ocen, priporočil in stališč ne utemeljujejo v strokovnem mnenju?

Povzemamo po Primorskih novicah, 27. marca: *slovenski zdravniki so na pogovoru o aidsu v ljubljanskem kliničnem centru 24. marca o napovedanem ljubljanskem kongresu homoseksualcev menili, da ni nobenih medicinskih razlogov za njegovo prepoved.*

c) Zakaj predstavniki SZDL, ki so bili o dejanski naravi prireditve (tj. o tem, da ne gre za noben "kongres", marveč za prezentacijo določene kulturne produkcije ljubljanski javnosti) obveščeni pred navedenima objavama, informacije niso posredovali obema organoma?

Mladina, 3. aprila, v članku "Po stranski poti do diskriminacije" opozarja, da so bili trije funkcionarji SZDL informirani o naravi prireditve: e. marca Mika Verbič, organizacijska sekretarka predsedstva RK SZDL (gl. popravek v Mladini, 10. aprila); 13. marca Primož Hainz, član predsedstva, in 18. marca Jote Smole, predsednik RK SZDL.

Zahteva se naslovi na predsedstvo RK SZDL, priloženi pa so navedeni članki.

Arhiv 3. Gornja sklepa se posreduje naslovnikom in predsedstvu RK ZSMS na podlagi sklepov 12. kongresa ZSMS o družbenih gibanjih.

predlog javnega festivala za uveljavljanje enakosti ljudi in spolne enakosti, in odgovornost austrijske republiške inspekcije, katihovki odbor. Ljudi in so ne dostojni

Od decembra dalje se v reviji Teleks in nekaterih drugih medijih pojavi **poziv lezbične sekcije LL z naslovom "Vsem ženskam, ki čutijo z ženskami"**. LL predstavi svoje delovanje in objavi naslov uredništva ter urnik vsakotredenskih sobotnih sestankov.

Od 11. do 13. decembra poteka v Ljubljani **Prvo srečanje feministk Jugoslavije**, ki ga organizira sekcija *Lilit* in na katerega pridejo udeleženke iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Skopja, Prištine in Sarajeva. Med drugim poteka predavanje o lezbični literaturi "Dežela brez jezika" Sladane Markovič iz Beograda, predstavitev LL, diskusija o lezbistvu ter razmerju med feminizmom in lezbistvom. Jugoslovanška feministična platforma sestavi izjavo, kjer med drugim zahtevajo, "da mora lezbistvo postati vidno v javnosti in da bomo organizirale prvi jugoslovanški festival lezbijk. Hkrati zahtevamo, da se zagotovi ustavna enakost ne glede na spolno orientacijo in pozivamo vse lezbijke, da ustanovijo svoje skupine po vsej Jugoslaviji".

POMOTA

Nataša Sukič

1987. Scena v Ljubljani je blazno alter. *Nova družbena gibanja* so na vrhuncu, *Borghesia* šokira s homoerotičnimi video spoti, Dario Sereval, njen pevec, se v štrumpantlih in z mejkapom sprehaja po Ljubljani, Aldo Ivančič, njen frontmen in soustanovitelj *Magnusa*, fura usnje, njegov tip pa nekakšen *teddy bear* imidž. Kalejdoskop gejevskih stilov, skratka. *Village People* in njihov *YMCA* je hit, koda, trend, Jimmy Sommerville je zakon, *Tom of Finland* kult. *Lilitke* razburjajo in provocirajo javnost z debatami o enakosti spolov, rušijo tabuje o ženski seksualnosti in lansirajo besedo feminizem. *Tožibabe* razsujajo mit o ženskih starletah v rocku in postanejo pest ženske subkulturne revolucije. *Magnus* festivalov je resda konec, ampak geji so totalno *in*. Vsi so tu, mirovniki, ekologi, aktivisti antipsihiatri, geji, feministke, njujejđerji. Le lezbijk še ni. Potem se nenadoma v pisarni *Škuca* na sestanku *Lilit* pojavi Aldo. Slišati je zanimivo. Nizozemci nas vabijo na *Gay Pride* v Enschede, vse plačajo, hrano, prenočišče, potnih stroškov sicer ne pokrijejo, ampak ni problem, štopati po Evropi je itak razburljivo. Tri se odločimo in gremo. Midve z Jano zaštopava nizozemski tovornjak. Imava srečo, tip je iz Enschedeja, le prej mora še v Rotterdam na raztovarjanje, kar podaljša vožnjo na celih trideset neprespanih ur. Prispeva zadnji, raspakirava, hočeva odspati, ampak spet se pojavi Aldo. Časa za počitek ni, župan mesta nas vabi na sprejem.

- Če vas bo kdo kaj vprašal, pravi, morate reči, da ste lezbijke.

- Čakaj, no, rečem, kako lezbijke?

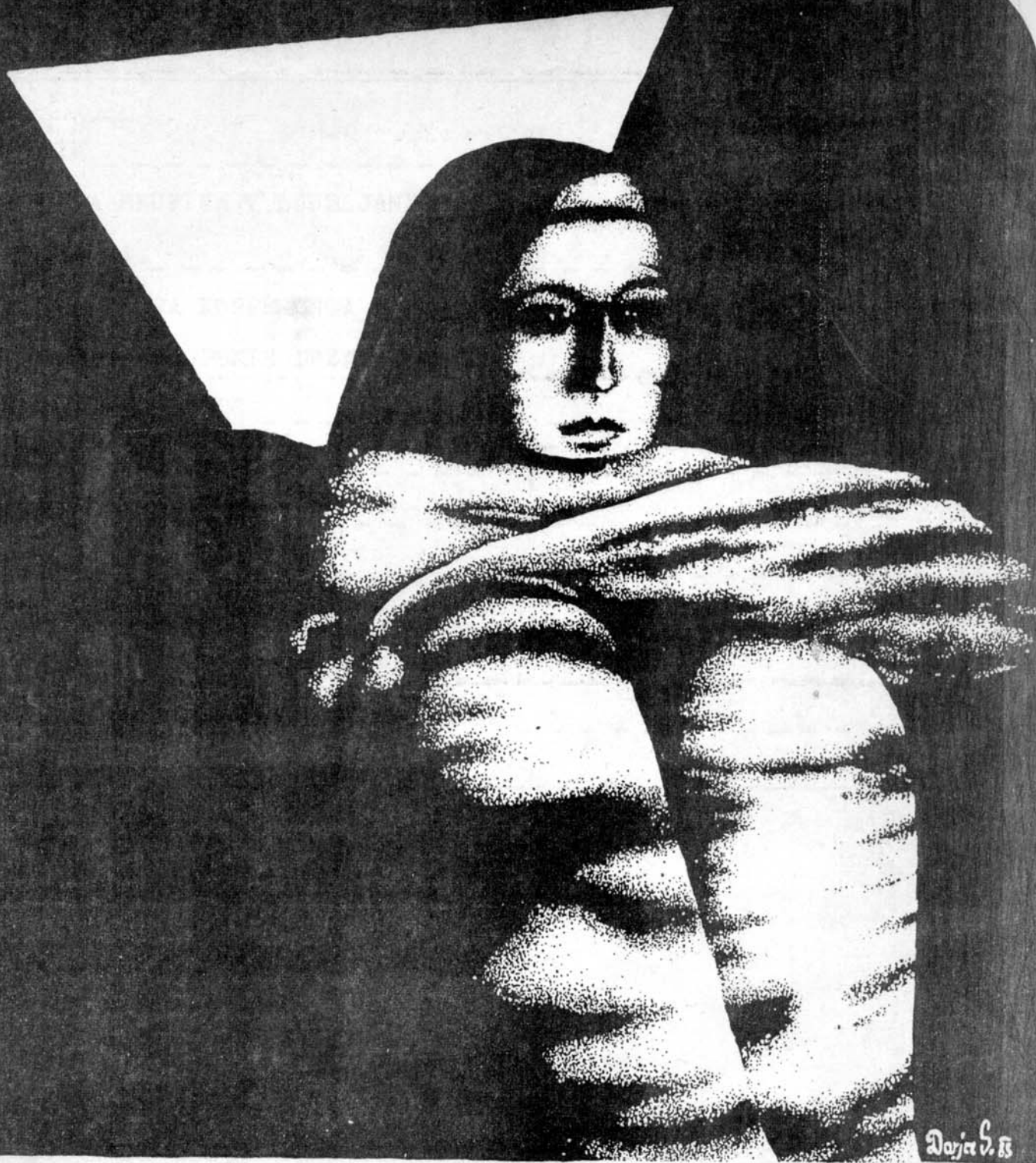
- Saj ni važno, pravi, samo to recite, to je taka prireditev. Zato smo bili povabljeni. Ker je tu pač *Gay Pride*.

Tako. To nam pove sredi Nizozemske. Problem je, da je ena med nami totalno strejt, druga pravi, da je politična lezbijka, kar za njo pomeni, da z ženskami ne seksa, ampak z njimi deli solidarnost in energijo, jaz pa sebe sumim, da bi lahko bila lezbijka, ampak sem v tistem trenutku strašno homofobična. V bistvu sem v fazi eksorcizma. Na hitro se domenimo, da bo naš piar politična lezbijka. Večerja je super, župan je navdušen nad razvojem gejevskega in lezbičnega aktivizma v Jugoslaviji in (s tem) v vzhodni Evropi, čestita nam za pogum in pionirsko delo. Počutim se kot kakšna udarnica, ob koncu večerje se malo od navdušenja, malo pa od vina že skoraj poistovetim z vlogo, ki mi je bila pomotoma dodeljena v tem spektaklu. Ampak bistveno šele sledi. Zgodí se takoj naslednji dan, ko skozi mesto, označeno z mavričnimi simboli, hitimo proti velikemu športnemu parku, kjer se vse skupaj dogaja. Dejstvo, da celo mesto živi za parado, in dejstvo, da se na prizorišče zgrinja stotine lezbijk, gejev in podpornikov iz vse Nizozemske, me šokira in kultivira hkrati. Zdaj je jasno - to, kar imajo oni, imamo lahko tudi mi. In bomo imeli! Nazaj grede se z Jano ustaviva še v Kölnu, kjer pravkar poteka konferenca *ILGE*. Nekako naravno se mi zdi, da včlanim *Lilit* v to mrežo lezbijk in gejev. V na novo odkritem zanosu pozabim, da bi to za večino kolegic lahko bil problem.

- Kriza, se zgrozi Nives, zdaj bodo vsi rekli, da smo feministke lezbijke.

- Super, reče Mojca.

Mojca je ustanoviteljica *Lilit* in odlično sodeluje z mediji. Na *Mladini* se zmeni, da bomo naredile osrednjo prilogo o ženski homoerotiki. Potem Erika in mestu sreča Suzano, ki je deklarirana lezbijka, pove ji za prilogo in tako imamo prvi sestanek - Marjeta, Suzana, Davorka, Helena, Roni, Erika in jaz. Nastajati začne prvi lezbični *Manifest*. Potem ugotovimo, da bi v okviru *Lilit* ustanovile lezbično sekcijo. Nastane *LL*. Treba je razumeti, da je bil marketing v socializmu šele v povojih. Sicer pa, ime ni na prvo žogo, pa še dvomno je za nameček. *LL* je lezbični *Lilit* in so ljubljanske lezbijke hkrati.

Dojca S. B.

LESBOZINE

številka 1, marec 1988, cena 3000 din

Pozdravljeni,

Namreč nam je uspelo najti prostor za naša družbena srečanja odprone plesni. Prvi plesni večer bomo priredili v soboto 11. junija v prijetnem lokalu v bližini centra Ljubljane. Želimo ohraniti potrebno diskretnost naših srečanj in se obenem izogniti morebitnim razdorom, zato po dogovoru s lastnikom lokala v vabilu ne omenjamo naslova. Vse, ki se zanimate za ples, nam lahko telefonirate na številko (061) 314-662, vsako soboto od 18. do 20. ure.

Na večer ples (sobota 11. junij) bomo na našem sestanku na Kersnikovi 4, soba 205, od 18. do 20. ure delile seznam lokacij, ki bodo veljale kot vabilnice za ples. Za izpolnitve lokacij s seboj prinesite tudi prijateljske. Ob 20. uri bomo vrenili na kraj družabnega srečanja, zato bodi pripravljeni. Obenem bi se radi, da nam skupaj sporočite, če bi se želeli udeležiti na ples, tako da bomo lahko vedele približno število udeležencev.

Večerja bo naš prvi plesni večer uspel, se nam obilo želimo rešiti srečanj! Vabilnice in prijateljske - pošljite, bi jo vedele vaše lokacije!

V vabilih bomo tudi omenile letovanje prve dni avgusta na otoku Rab, obkolimo potovanja teden iz Ljubljane. Rab... Rab nam in se nam pridružite s svojimi prijatelji, prijatelji, prijatelji.

Večerja na soboto 11. junij

ŠKUC - FORUM NA KERSNIKOVI 4

Lesbozine,
Lezbični večer

1988

Januarja se *lezbična sekcija LL* osamosvoji v *Lezbično sekcijo LL pri Škuc-Forumu*. *LL* šteje med petnajst in dvajset članic. Tako kot *Magnus* ima tudi *LL* sedež v prostorih Škuca na Kersnikovi 4 v Ljubljani.

6. februarja dnevnik *Delo* objavi *odprto pismo Magnusa in LL Jožetu Smoletu, predsedniku Republiške konference Socialistične zveze delavskega ljudstva*. Od njega zahtevata, da se kot predsednik najširše socialistične fronte javno opredeli do homoseksualne manjšine in zahtev družbenega gibanja za socializacijo homoseksualnosti; da javno izrazi stališče do predloga za razširitev 33. člena jugoslovanske ustave ("Občani so enaki v pravicah in dolžnostih, ne glede na razlike v narodnosti, rasi, veroizpovedi, spolu, spolni usmerjenosti, jeziku, izobrazbi ali v družbenem pogledu. Vsi so pred zakonom enaki.") in da javno napiše, kaj misli v tem mandatnem obdobju storiti za zagotovitev družbeno-pravne enakopravnosti pripadnikov homoseksualne manjšine. Smole ne odgovori.

LL in Magnus objavita program za leto 1988 in vanj zapišeta naslednje naloge: akcijo za pridobitev prostorov za klub in dejavnosti; javno opredelitev družbenopolitičnih struktur do homoseksualnih ljudi na podlagi družbeno-pravne enakosti; 25. maj, dan boja proti aidsu; teden lezbiškega filma; festival obeh sekcij jeseni; literarne večere; avtorski literarni zbornik; izdajo biltenov *Lesbozine* in *Gayzine* ter napoved delovnih sestankov vsako soboto.

Marca izide v nakladi 250 izvodov prva številka *fanzina Lesbozine*, ki jo uredi *lezbična sekcija LL*, in ki predstavlja prvi samostojni lezbični bilten na Slovenskem. *Lesbozine* je delo Suzane Tratnik, Nataše Sukič, Darje Svečak, Zale Hriberšek, Roni, Jane in Zdene Gajser. Njegova cena je 3000 dinarjev, izdajo pa omogoči *RK ZSMS*.

19. marca organizira *LL* v *Galeriji Škuc literarni večer*. Predstavi se pesnica Zdena Gajser iz Maribora. Mediji pišejo, da gre za "razcvetanje lokvanjev v jezerih ženskih duš".

11. aprila priredita *LL* in *Ženska sekcija pri Sociološkem društvu predavanje Barbare Martin* iz Berlina, ki predstavi lezbično pisateljico in novinarko Annemarie Schwarzenbach (1908-1942). Predavanje poteka na *Inštitutu za sociologijo* v Ljubljani.

25. maja *objavita Magnus in LL* v *študentski reviji Tribuna politični komentar z naslovom "Demokracija da, pedri ne"*. Gre za eno prvih opozoril na vztrajnost homofobije tudi v prihajajočem demokratičnem političnem sistemu.

Že od pomladi 1986 potekajo nenehna prizadevanja, da bi družbeni sekciji *Škuca*, *Magnus* in *LL*, dobili *stalen klubski prostor*. Vsa se izjalovijo. V juniju sekciji organizirata klubska večera (prvi ženski, drugi mešan) v zasebnem lokalu *Stara cerkev*. Kljub temu, da sta večera v vseh pogledih zelo uspela, lastnik ne odobri nadaljnjih večerov.

Od 10. do 24. avgusta poteka prvi *mednarodni lezbični kamp* na Rabu, ki ga organizira *LL*. Kamp privabi okrog trideset udeleženk iz ZRN, Italije, Anglije, Irske, Portugalske, Avstrije, Nizozemske in Jugoslavije.

ŠKUC-FORUM
LEZBIČKA SEKCIJA
KERSNIKOVA 4
SI1000 LJUBLJANA
YUGOSLAVIJA

Dear sisters,
we organize summer holidays
on the Yugoslav Adriatic sea.
we shall camp on the island
called RAB approximately
from 10th until 24th August.
It's possible to live in hotel's
'Eva', in private rooms or in camp
called 'Padova'. The name of our
cafe is 'Sandra'. The name of
nearest beach is 'Spica'.
For more information phone us
on number: 061-319 662 every
Saturday evening from 6.00
until 8.00. You may also write
us at the address above.
If you would like to travel in
a group - we shall leave Ljubljana
for Rab on August, the 9th. If
you want to join us, let us
know soon.
In sisterhood,
Lesbian group Jugoslavia
Nasvidenje na Rabu!

- 14 | naslovnica fanzina Lesbozine, številka 1, marec 1988
- 15 | vabilo sekcije LL na klubski večer v lokalu Stara cerkev, 1988
- 12 | vabilo sekcije LL na mednarodni lezbični kamp na Rabu, 1988

LL in Magnus sta - tako kot druge skupine Novih družbenih gibanj - med prvimi kolektivnimi člani Odbora za varstvo človekovih pravic, ki se ustanovi zaradi procesa proti Janezu Janši, Ivanu Borštnerju, Franciju Zavrlu in Davidu Tasiću.

Oktober Magnus in LL postavita **javna vprašanja**:

- **slovenskemu Sociološkemu inštitutu** ("Ali je res, da ste na Slovenskem sociološkem inštitutu delali raziskavo o identiteti homoseksualnih ljudi?");
- predsedniku **Društva za teoretsko psihoanalizo** dr. Slavoj Žižku ("Kakšne varnostne ukrepe je sprejela Šola Sigmunda Freuda, da se vednost, ki jo producira, ne bi mogla zlorabljati za eksperimente na homoseksualnih ljudeh, ki v javni lakanistični hierarhiji ne rangiramo prav visoko");
- **predsedniku Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije** Milanu Kučanu (v upanju, "da bo proces demokratizacije družbe socialističnega samoupravljanja čimprej izpeljan in da bomo potem tudi homoseksualni ljudje polnopravni državljani te družbe");
- **republiškemu sekretarju za notranje zadeve** Tomažu Ertlu ("Kaj misli Uprava za notranje zadeve storiti glede kršitve zakonitosti in ustavnosti [nadzorovanje homoseksualnih ljudi mimo vseh norm spoštovanja osebne integritete, pravice do zasebnosti, nedotakljivosti stanovanj] in kako namerava v prihodnje zagotoviti spoštovanje le-teh?").

Mihajl Kertes, sekretar občinskega komiteja ZK Bačke Palanke, na novosadskem mitingu izjavi, da je "napadel Smoleta zato, ker je 1. maja dovolil kongres pedrov, noče pa v Slovenijo sprejeti Srbov in Črnogorcev s Kosova". Magnus in LL 22. oktobra v Delu protestirata proti tej interpretaciji, saj je zadnji festival Magnus prepovedal prav Jože Smole oziroma SZDL, hkrati pa obsodita populistične predsodke do homoseksualnosti, ki vejejo iz Kertesove izjave.

17. oktobra izide v nakladi 300 izvodov druga številka Magnusovega fanzina **Gayzine**, pod katerim so podpisani Boris Pintar, Brane Mozetič in Bogdan Lešnik. Ob predstavitvi v Galeriji Škuc poteka tudi video projekcija filma Stephena Frearsa Prick Up Your Ears.

Od 10. do 18. decembra poteka v Galeriji Škuc **Teden lezbičnega filma**, s filmi *Desert Hearts*, *Olivia*, *November Moon*, *Anne Trister*, *Lianna*, *Another Way*, *She Must Be Seeing Things*, *17 rooms or What do lesbians do in bed*, *A Comedy in Six Unnatural Acts*, *Just Because of Who we are*, *Home Movie*, *Clause 28* ter filmi, ki so že bili prikazani na televiziji ali v kinematografih. Od 18. do 24. decembra sledi **Teden gay filma**, s filmi *The Times of Harvey Milk*, *Pink Narcissus*, *Lust in the Dust*, *Un Chant d'amour*, *Flesh*, *La Cage aux Folles*, *Kiss of the Spider Woman*, *Taxi Zum Klo*, *Scorpio Rising in Another Country*.

Decembra so organizirani trije mešani, lezbični in gejevski klubski večeri v gostilni **Pri Žagarju**.

31. decembra poteka **silvestrovanje LL in Magnusa v Galeriji Škuc**.

1989

9. januarja **Magnus in LL obnovita pobudo, naslovljeno na RK ZSMS:**

1. da predstavniki RK ZSMS v slovenski ustavni komisiji zastopajo pobudo, da se v člen o človekovih pravicah v slovenski ustavi - med primere, za katere je diskriminacija izrecno prepovedana - vstavi tudi "spolno usmerjenost";
2. da predstavniki RK ZSMS zastopajo enako pobudo tudi ob spremembi jugoslovanske ustave;
3. da v zvezi s točko (2) RK ZSMS preko ZK ZSMJ sproži pobudo za odpravo tretjega odstavka 110. člena kazenskega zakonika republike Srbije, drugega odstavka 93. člena KZ republike Bosne in Hercegovine, drugega odstavka 101. člena KZ republike Makedonije in tretjega odstavka 81. člena KZ avtonomne pokrajine Kosovo;
4. da se RK ZSMS preko ZK ZSMJ zavzame za enakopravno obravnavanje homoseksualnih in heteroseksualnih primerov v vseh zakonih, ki obravnavajo spolna in družinska razmerja.

Februarja izide **druga številka fanzina Lesbazine**, ki ga uredi LL. Tudi ta izide v nakladi 250 izvodov. Sodelujejo Suzana Tratnik, Nataša Sukič, Erika Schauer, Zdena Gajser, Majda Lužar, Darja Svečak, Taša, Ksenija, Roni in Marjeta Pogačnik.

Aktivisti in aktivistke *Lilita*, LL in *Magnusa*, Nives Brzič, Aldo Ivančič, Rudi Reinhardt in Nataša Sukič, naslovijo na *Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani* prošnjo za dodelitev programskih večerov istospolno usmerjeni populaciji v prenovljenem in na novo odprtem klubu K4. *ŠOU* prošnji ugodni in začne se **obdobje najuspešnejših let gejevske in lezbične klubske kulture pri nas: 18. maja začne delovati gejevski-lezbični disko v klubu K4**. Sprva je nedeljski disko razdeljen na **LL in Magnus večere**, avgusta pa sekciji združita večera v **Disko lezbijk in gejev**, ki se nato preimenuje v **Roza disko**. Začetni obisk okoli sto gostov in gostij sčasoma naraste do 250 in občasno tudi do 350. V okviru diska poteka raznovrsten program: tropska noč (13.8.), *transvestitski žur* (20.8.), *projekcije filmov* (Torch Song Trilogy, Mascara, Liquid Sky, The Last Of England, Brezglavo), *pogovor o homofobiji* - LL (3.9.), *predstavitve antologije homoerotične poezije "Drobci stekla v ustih"*, kjer bereta tudi Alja Tkačeva in Sonja Polanc (24.9.), *literarni večer slovenskih avtorjev*, kjer bereta tudi Olga Kacjan in Lojze Svete (22.10.), *pogovor o homoseksualnosti in politiki* s Tonijem Maroševićem, Ingrid Bakše in Jožefom Školčcem (29.10.), *pogovor o aidsu* (3.12.), *transvestitski show, na katerem prvič nastopi Salome* (24.12.).

8. maja izide v **študentski reviji Tribuna priloga sekcij Magnus in LL**.

1. junija izide **tretja številka fanzina Gayzine** v nakladi 300 izvodov in pod uredništvom Braneta Mozetiča in Borisa Pintarja.

Od 1. do 8. junija poteka že peti filmski festival: **Dnevi gay filma** v *Cankarjevem domu*, s filmi *Za vedno prijatelja*, *Wendel*, *Goljufija*, *Ranjeni moški*, *Zlata očala*.

Od 16. do 22. julija sodelujeta sekciji **LL in Magnus na svetovni konferenci mednarodne zveze gejev in lezbijk ILGA na Dunaju**.

Lesbazine 2

18

GAYZINE 3

JUNIJ 1989

19

18 | naslovnica fanzina Lesbazine, številka 2, februar 1989

19 | naslovnica fanzina Gayzine, številka 3, junij 1989

CANKARJEV DOM

DNEVI GAY FILMA

MALA
IN

SREDNJA DVORANA

1.-8. JUNIJA 1989 OB 20.30

20

Avgusta objavijo mediji *javno pismo Magnusa Pavlu Čeliku, načelniku ljubljanske milice, zaradi vse pogostejših fizičnih napadov na homoseksualne moške*. Čelik odgovori, da milica in kriminalistična služba namenjata raznim oblikam ogrožanja varnosti homoseksualno usmerjenih moških "ustrezno pozornost, saj bi tovrstno nasilje lahko postalo tudi širše družbeno pomembno in nevarno". Meni pa tudi, da bi se morali homoseksualci "obnašati bolj samozaščitno. Poleg tega bi morali svoja 'srečanja' umakniti z raznih javnih krajev, ki za to niso primerni". Čelik sprejme na delovni razgovor predstavnika *Magnusa*.

Avgusta izide priponka *Silence = Death*, simbol boja proti aidsu in homofobiji.

Založba *Aleph* izda antologijo homoerotične poezije "*Drobcu stekla v ustih*", ki jo uredi Brane Mozetič. Knjiga je kmalu razprodana.

Od 15. do 17. septembra sodelujeta *Magnus* in *LL* na prireditvi "*Europe Against The Current*" v Amsterdamu, prvem festivalu neodvisnega evropskega založništva oziroma produkcije. Poleg založbe *FV*, *Emonice*, *Alepha*, založbe *Krt*, založbe *Škuc* oziroma *Studie Humanitatis*, sta bila predstavljena *Gayzine* in *Lesbozine*.

Oktober sodeluje *LL* na *5. lezbičnem tednu v Berlinu*.

29. oktobra poteka v *K4 javna tribuna "Homoseksualnost in politika"*, ki jo organizirata *Omladinski radio* iz Zagreba in *Magnus*. Poleg organizatorjev sodelujejo Jožef Školč, Ingrid Bakše in Zoran Thaler.

3. do 5. november poteka v Portorožu *13. kongres ZSMS*, na katerega je povabljen predstavnik sekcij. Kongres sprejme tudi naslednjo pobudo: "*Spolna usmerjenost naj se uvrsti med primere, za katere je izrecno prepovedana diskriminacija tako v ustavi SRS kot tudi SFRJ. To pomeni izenačitev sporazumne starosti za homoseksualne odnose s sporazumno starostjo za heteroseksualne odnose; možnost zakonske zveze med partnerjema istega spola; odprava zakonov, ki prepovedujejo homoseksualne odnose v ožji Srbiji, BiH, Makedoniji in na Kosovu*".

Na pogovoru o aidsu, ki poteka 3. decembra v *Roza disku* in na katerem sta prisotni tudi Dunja Piškur-Kosmač in Irena Klavs, se začne tesnejše *sodelovanje med Magnusom, Mikrobiološkim inštitutom in Inštitutom za varovanje zdravja*. *Magnus* je med pobudniki za ustanovitev skupine *Aids-Help* pri *RK ZSMS* - glavni uspeh te skupine pritiska je *začetek brezplačnega in anonimnega testiranja za HIV*, ki ga v tesnem sodelovanju s skupino izvaja Mikrobiološki inštitut. Prizadevanja *Aids-Helpa* - preko poslancev *ZSMS* - da vlada ustanovi poseben fond za boj proti aidsu, ne uspejo oziroma kasneje (30. aprila 1996) rezultirajo v ustanovitev republiške komisije za aids pri *Ministrstvu za zdravstvo*, katere član postane tudi predstavnik *Magnusa*.

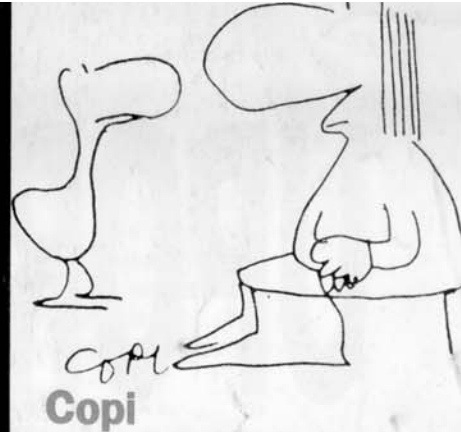
20 | zloženka za filmski festival 'Dnevi gay filma',
Cankarjev dom, junij 1989

21 | nastop Salome v klubu K4, foto Frenk Fidler

Revolver

december 1990, 1/I, cena 45,00 din

HOMOSEKSUALNOST V SLOVENSKEM FILMU

Dom in svet,
Info

AIDS

RED HOT AND BLUE

Dolgoletno
prijateljstvo

ALEN KOS,
Portfolio

1990

V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program: transvestitska noč in show gostov iz Beograda (28.1), ples v maskah in tombola sex shopa iz Zagreba (25.2.) itd. Po avgustovskem premoru sledijo koncert Anje Rupel (21.10.), modne revije, moški striptiz, transvestitski showi.

25. januarja začne **revija Teleks objavljati Gay strani**, ki jih ureja Brane Mozetič. Izide deset števil, 29. marca pa je revija ukinjena. V *Gay straneh* objavljajo prispevke Tomaž Mastnak, Brane Mozetič, Suzana Tratnik, Ingrid Bakše, Zoja Skušek, Tadej Zupančič, Lela B. Njatin, Bogdan Lešnik, Nataša Sukič, Miha Zadnikar in drugi. Na teh straneh se prvič pojavi tudi zgodovina gejevskega in lezbičnega gibanja v Sloveniji.

17. marca poteka **na Radiu Glas Ljubljane celodnevna oddaja o homoseksualnosti**, ki jo z aktivisti in aktivistkami pripravi novinarka Alenka Sivka.

Spomladi sodelujeta sekciji *Magnus* in *LL - v okviru neodvisne liste Novih družbenih gibanj - na volitvah*. Pozivata javnost, da je "po pregledu strankarskih programov in različnih izjav razvidno, da so gay (in sorodni) glasovi najbolj primerni za neodvisno listo - listo novih družbenih gibanj in listo ZSMS - liberalne stranke".

23. junija **člani in članice Magnusa in LL ustanovijo Roza klub**, samostojno politično združenje za preprečevanje in odpravljanje diskriminacije zaradi spolne usmerjenosti ter uveljavljanje načela enakopravnosti na vseh ravneh zasebnega in javnega življenja. Je skupina pritiska na politične, kulturne, vzgojne in druge institucije, sedež ima na Kersnikovi 4 v Ljubljani.

Oktober **Roza klub** pošlje sredstvom javnega obveščanja, pa tudi političnim organizacijam in strankam "**Sporočilo za javnost - pobude proti diskriminaciji**":

Homoseksualni ljudje so v Republiki Sloveniji še vedno državljani in državljanke drugega razreda, kar se kaže zlasti v:

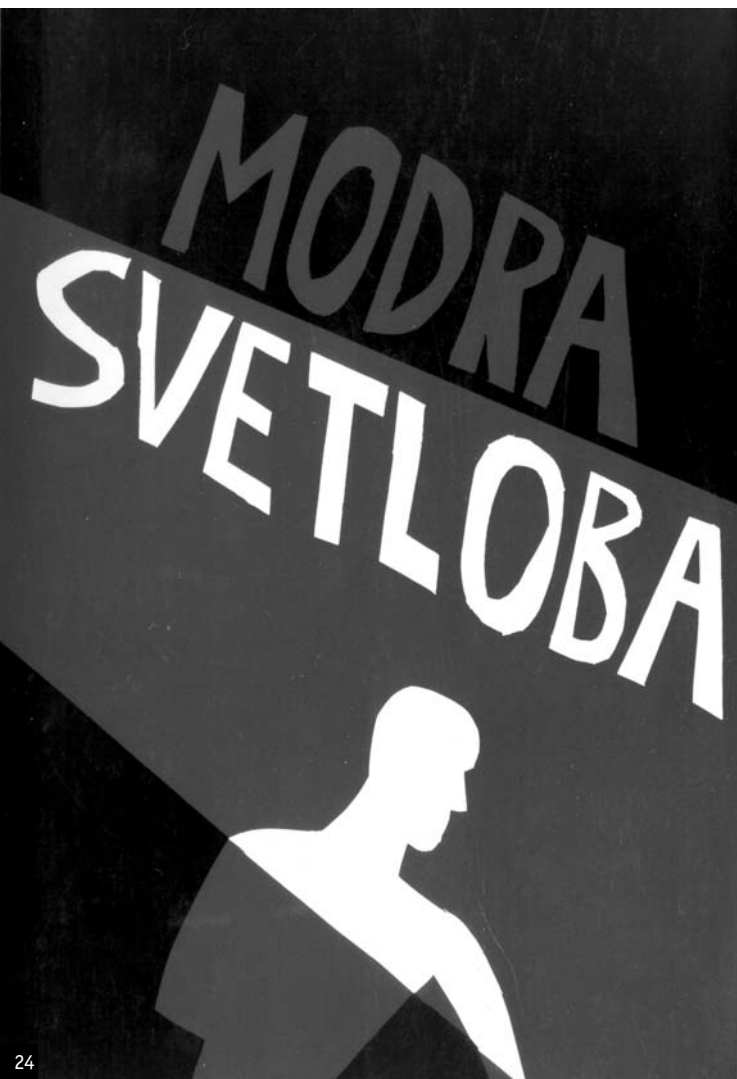
- tem, da ne morejo oblikovati zakonitih partnerskih zvez z možnostjo dedovanja po partnerju in posvojitve otrok;
- tem, da so, naj to želijo ali ne, potisnjeni v "drugačen način življenja" in v zunanji ali notranji geto (ne da bi jim bilo omogočeno upravljati z enim samim lastnim prostorom!);
- vzgojnih, kulturnih in drugih ideoloških obrazcih je homoseksualna usmerjenost obravnavana tako, da otežuje čustveno in socialno dozorevanje gejev in lezbijk ter spodbuja hipokrizijo;
- spolni odvisnosti od tega, ali jih je njihovo neposredno okolje pripravljeno tolerirati ali ne, tako da so marsikdaj žrtve različnih oblik zatiranja, tudi fizičnih napadov, in je lahko izkazovanje njihove spolne usmerjenosti veliko tveganje za njihovo telesno, poklicno in socialno integriteto.

Ker je pravica vsakega državljana in državljanke, da država varuje njegove in njene pravice in temeljne svoboščine, in ker pravice in temeljne svoboščine ne morejo biti zagotovljene molče ali zgolj implicitno, še zlasti ne, če se navezujejo na nekaj, kar je kakor homoseksualnost podvrženo večstoletnim predsodkom in večstoletnemu zatiranju, je Roza klub oblikoval naslednje pobude, ki povzemajo prejšnje pobude sekcije Magnus:

22 | naslovnica revije Revolver, številka 1, december 1990

23 | Gusti Leben in Bogdan Lešnik v Joy Clubu, januar 1992

24 | naslovnica knjige 'Modra svetloba - homoerotična ljubezen v slovenski literaturi', založba Škuc, 1990

1. Da se v slovenski ustavi med primere, za katere je diskriminacija izrecno prepovedana, vstavi tudi "spolno usmerjenost", tako da se 13. člen Delovnega osnutka ustave Republike Slovenije v celoti glasi: "Vsi ljudje imajo enake pravice ne glede na narodnost, raso, spol, spolno usmerjenost, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Vsi so pred zakonom enaki".

2. Da se Republika Slovenija ne vključi v nobeno tvorbo in ne pridruži nobeni skupnosti, ki preganja ljudi zaradi njihove spolne usmerjenosti.

3. Da se, kjer zakon obravnava družinska in partnerska razmerja in razmerja, ki se navezujejo nanje, homoseksualni in heteroseksualni primeri obravnavajo enakopravno.

4. Da se v državnih (nacionalnih) informativnih, edukativnih, kulturnih in znanstvenih programih odmeri ustrezen prostor za obravnavanje homoseksualnosti in za problematiko, ki zadeva homoseksualne državljane in državljanke.

Za konkretizacijo teh in oblikovanje in realizacijo drugih pobud s ciljem normalnega sožitja ljudi, ne glede na njihovo spolno usmerjenost, Roza klub predlaga vladi RS ustanovitev centra, ki se bo v skladu s tradicijo imenoval "Roza center", politične stranke pa Roza klub naproša, da podprejo te pobude v skupščini RS.

Od julija do novembra **izidejo štiri številke Biltena Roza kluba**, katerega redaktor je Gusti Leben.

Od 11. do 14. oktobra poteka **konferenca nevladnih aids organizacij "Eurocaso"** na Dunaju. Na njej sodeluje tudi predstavnik *Roza kluba*.

8. novembra se začne polurna oddaja **Roza val na Valu 202**, radijskem programu *Radia Slovenija*, ki vsak drugi četrtek poteka do konca junija 1991. Po poletni shemi naj bi se v jeseni 1991, pod vodstvom novega urednika *Vala 202*, nadaljevala, vendar z nekaterimi spremembami. Roza klub ugotovi, da mu *Val 202* jemlje vse pristojnosti nad oddajo, zato prekine sodelovanje. Oddaja se nadaljuje pod imenom *Pinky val*, vendar ne več z ekipo *Roza kluba*.

Novembra se v okviru **založbe Škuc** ustanovi **zbirka Lambda**, ki objavi prvo knjigo, zbornik **"Modra svetloba - homoerotična ljubezen v slovenski literaturi"**. Urednik zbirke je Brane Mozetič.

Od 3. do 7. decembra poteka v *Cankarjevem domu* **šesti filmski festival - dnevi gay filma**: retrospektiva filmov berlinskega režiserja Rose von Praunheima s podnaslovom *Ljubezen, smrt in rock and roll* (*Rdeča ljubezen, Mesto izgubljenih duš, Anita: ples greha, Virus ne pozna morale, Molk je smrt, Ni perverzen homoseksualec, ampak položaj, v katerem živi* idr.). Izide filmski plakat.

10. decembra **izide prva številka revije Revolver**, revije *Roza kluba* za kulturna in politična vprašanja - revije s *homoerotičnim nabojem*, ob tej priložnosti pa še plakat z naslovnico. Prvemu *Revolverju* je priložen *Gejdy*, tabloid s podnaslovom **"Prvi slovenski časopis za normalne heteroseksualce"**. Urednik *Revolverja* je Brane Mozetič, kasneje sourednikuje Suzana Tratnik. Tehnični urednik in oblikovalec je sprva Edo Milavec, kasneje Boštjan Lisec. V naslednjih letih vanj pišejo Brane Mozetič, Gusti Leben, Suzana Tratnik, Bogdan Lešnik, Nataša Sukič, Tadej Zupančič, Andrej Zornik, Boris Pintar, Dejan Nebrigič, Miran Šolinc, Zoran Pavasović, Tomaž Simon, Jadran Aleksič, Nataša Velikonja, Tatjana Greif, Aleš Pečnik in drugi. Fotografije objavljajo Jasna Klančičar, Alen Kos, Boštjan Lisec, Aquarius, Mio Vesović, Gorazd Majaron, Frenk Fidler, Marko Radovan, Elisabeth Carecchio, Primož Dolničar, Castelli, N&S, Daniel Novakovič, Manja Zore, Goja Grlič in drugi.

Roza klub, Magnus in LL so del Mreže za Metelkovo, aktivističnega projekta alternativne scene, da se vojašnica *Jugoslovanske ljudske armade* na Metelkovi ulici v Ljubljani preoblikuje v multi-kulturni center. Projekt Metelkova nastane zaradi velikih prostorskih stisk alternativnih, neinstitucionalnih, neodvisnih (sub)kultur, ki vzniknejo v osemdesetih letih, njegovi prvi udarni člani pa so *Škuc, Radio Študent* in *Gibanje za kulturo miru in nenasilja*.

25

26

25 | stavba Lovci na zasedeni Metelkovi, kjer od leta 1993 delujeta gejevski in lezbični klub pod okriljem *Roza kluba, Magnusa* in *LL*;
foto: Frenk Fidler

26 | prva zima na Metelkovi; foto: Frenk Fidler

1991

Iz predloga ustave RS izpade izrecna prepoved diskriminacije na osnovi spolne usmerjenosti, marginalizirana pa ostanejo na splošno predvsem področja, ki zadevajo manjšine.

V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program: nastop Svetlane Makarovič (31.3.), gledališča Ana Monro (26.5.), Katje Levstik (9.6.), *Rimske ceste* s predstavo Ivana Mraka "*Beg iz pekla*" (10.11.), Vite Mavrič (17.11.), transvestitski show Salomé, akademija ob stoletnici smrti Arthurja Rimbauda (v izvedbi Vojka Zidarja, Matjaža Višnarja in Karla Brišnika) in drugo.

Marca **izide druga številka Revolverja**, v katerem je objavljena **Deklaracija "Pravica do drugačnosti"**, ki jo podpišejo *Liberalno-demokratska stranka, Zeleni Slovenije, Social-demokratska stranka, Social-demokratska mladina, Stranka demokratične prenove, Socialistična stranka, Slovenska demokratična zveza, Ženske za politiko, Center za kulturo miru in nenasilja ter Roza klub*. Tokratna številka je subvencionirana s strani mestne kulturne skupnosti.

Od 19. do 21. aprila poteka **5. ILGA konferenca gejevskih in lezbičnih organizacij vzhodne in jugo-vzhodne Evrope v Pragi**. Sodelujejo predstavniki *Roza kluba*.

Junija se začne **afera Revolver**: Mestni izvršni svet Ljubljane, ki ga vodi Marjan Vidmar (*Slovenska demokratična zveza*), ukine subvencijo *Revolverju*, češ da gre za "*pornografsko revijo*" in se hkrati odloči, da iz sredstev sekretariata za kulturo ne bo več dajal denarja za financiranje kulturne dejavnosti *Roza kluba*. To odločitev sprejme 12. junija na podlagi intervjuja z Branetom Mozetičem v *Delu* 1. junija, kjer je ta povedal, da je ljubljanski sekretariat za kulturo namenil *roza* programom 120.000 dinarjev - pol promila vseh sredstev, v letu 1991 namenjenih za ljubljansko kulturo. Vidmar na tiskovni konferenci pove, da so se za ukinitve odločili, "*kot se pač odločiš, da otroku ne boš kupil sladoleada, pa če si ga še tako želi in pika*". *Roza klub* v izjavi za javnost napiše, da je takšno "*grobo vmešavanje politike v kulturo napad na alternativna gibanja ter na že doseženo demokratičnost družbe*". Afera potihne z junjsko vojno v Sloveniji.

Od 4. do 8. septembra poteka na *Študentskem taboru* v Ankaranu prvi **Pink tabor o identiteti in asimilaciji homoseksualne populacije**. Zvrstijo se delavnice o *identiteti lezbične in gay populacije, umetnosti, aidsu* z dr. Dunjo Piškur-Kosmač, *sociološka in politološka delavnica* ter predstavitev revije *Revolver*. *Roza klub* pripravi tabor z obljubo, da se bo v prihodnje bolj posvečal konkretni problematiki znotraj homoseksualne populacije, krepitvi samozavesti ter izgradnji lastne infrastrukture.

Oktober je organizirana **Roza tropska noč** na bazenu v Postojni.

Oktober **izide tretja številka Revolverja**. Številka izide v nakladi 1500 izvodov.

Od 1. do 22. decembra že sedmič poteka **Go-Gay Fest (Dnevi gay in lezbičnega filma)** v *Cankarjevem domu* in *Roza disku*. Predvajajo se filmi *Zgodnja zmrzal, Mlada upornika soula, Vrt, Na straži, Desert Hearts, Novembrina luna, Želja, Zamorček, Zakon želje, Nokturno*. Organizatorji so *Roza klub* ter sekciji *Magnus* in *LL*. *Cankarjev dom* se odslej posveča lastnemu filmskemu festivalu, zato se gejevski in lezbični film seli drugam.

Poteka **aids akcija: plakat "Z mano je varneje"**, v sodelovanju s *Študentsko organizacijo Univerze* v Ljubljani.

28

29

30

27 | nastop Wild Boyz v klubu K4

28 | nastop Svetlane Makarovič v klubu K4;
foto: Aquarius

29 | sestanek Roza kluba, zgodnja '90;
foto: Elisabeth Carecchio

30 | DJ Rudi Reinhardt, klub K4

1992

V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program: od 8. marca teče cikel z naslovom "*Seksualizacija slovenske dežele*", ki traja do 29. maja, tretje obletnice *Roza diska*: *Show Pigalle* iz Zagreba - *Gay erotika na odru*; *Marquis de Sade* teater z erotično-političnim ritualom "*Juliette, Justine*" (29.3.); *Rozavizija*; *show večeri Wild Boyz in Wild Girlz*, ki izvajajo "*Romeo in Julijo*" (10.11.); kanadski post-punk country bend *Jr. Gone Wild*; *Amazonas*; transvestitski showi, *Sestre usmiljenke* (7.6.), razstavi Gorazda Majarona in Dareta Zatlerja ter drugo.

Januarja **izide četrta številka Revolverja**.

Od 14. do 28. januarja poteka v *Galeriji Škuc* **fotografska razstava "Pogled moškega"**. Sodelujejo Alen Kos, Boštjan Lisec, Gorazd Majaron, Marko Radovan, Mio Vesovič. Organizator je *Roza klub*.

Od decembra oziroma januarja do marca obratujeta privatna lokala: disko **Joy club** pri bazenu Tivoli v Ljubljani in restavracija z barom **Flamingo** na Vodnikovi cesti v Ljubljani. Oba se glede kulturnega programa povežeta z *Roza klubom*, a zaradi slabe obiskanosti propadeta.

Spomladi se ustanovi **Yoldashimm, neformalno združenje homoseksualnih parov**, ki se bori za enakopravnost homoseksualne partnerske zveze.

Junija poteka **srečanje "pozitivnih" skupin pri Goetingenu**. Sodeluje tudi predstavnik *Magnusa*.

Julija sekcija LL sodeluje na **srečanju "Lezbijke in Evropska skupnost"** v Münchenu.

Julija **izide peta številka Revolverja**.

Od 26. do 30. avgusta priredi *Roza klub* v Grožnjanu **drugi Pink tabor**. Na taboru ekipa televizije *Kanal A* pripravi dvajsetminutno oddajo "*Roza ljubezen*", v kateri geji in lezbijke prvič odkrito govorijo o svojih osebnih izkušnjah.

Novembra aktivistka Nataša Sukič predstavi delovanje **LL na berlinski Freie Universität**.

Novembra izide zgibanka "**Homoseksualnost, kaj je to?**", ki jo finančno podprejo *Škuc*, *Revolver* ter *Urad za mladino pri Ministrstvu za šolstvo in šport*. Zloženko oblikuje Andrej Brumen-Čop. Besedilo zloženke je objavljeno tudi v množičnih medijih.

Decembra izideta zgibanka in plakat "**Spolnost in aids: Varno v meni**" o varnejšem seksu, ki ju izdajo *Škuc*, *Roza klub*, *Urad za mladino pri Ministrstvu za šolstvo in šport*. Oblika je delo Andreja Brumna-Čopa. Tudi ta akcija je ponatisnjena po medijih.

Decembra **izide šesta številka Revolverja**.

Od 6. do 13. decembra potekajo **Osmi dnevi gay in lezbičnega filma**. Filmske projekcije potekajo v *Kapelici* na Kersnikovi 4 v Ljubljani: *Olivia*, *Nighthawks*, *A Bigger Splash*, *Tiny & Ruby*,

31 | nastop Amazonas v K4

32 | Blaž Štrukelj v Joy Clubu, 1992

33 | zgibanka 'Homoseksualnost, kaj je to?', november 1992

Immacolata e concetta, Edine Liebe wie Andere auch, Strip Jack Naked, Desert Hearts, Mala Noche, Ludwig, Rosebud, Kamikaze Hearts, I've heard the mermaids singing, Swoon, Oranges are not the only fruit, She must be seeing things in Looking for Langston. Organizirana je tudi okrogla miza filmskih kritikov "*Homoseksualnost na platnu*", na kateri sodelujejo Marcel Štefančič ml., Stojan Pelko, Gusti Leben, Bogdan Lešnik in Brane Mozetič. V istem času je v *Kapelici* foto razstava Maje Vauda.

31. december poteka *silvestrovanje v Kapelici na Kersnikovi 4* v Ljubljani.

- 34 | oddaja 'Roza ljubezen', Kanal A, 1992
- 35 | DJ Nataša v K4, začetek '90
- 36 | Mirč v K4
- 37 | Gay konvencija, Roza disko

1993

V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program: koncert dunajske skupine *The Aftertouch* (17.1.), večer Brechtovih šansonov z Barbaro Levstik in Ivanom Rupnikom (24.1.), plesni performance *Fine Young Animals* Mateje Puhar in Amazonk, foto razstava Primoža Dolničarja (7.2.), nastopi Elene, Salome, Mirča, Alice Camara, večer šansonov Edith Piaf z Alenko Vidrih (2.5.), *Rozavizija* pod vodstvom Alenke Sivka, video program, *Go Go Boys* z Dunaja, showi. V jesenskem delu se začne ciklus slovenskih popevk z naslovom "*Oldies Goldies na drugačen način*": nastopa Alenka Pinterič.

Izidejo **sedma, osma in deveta številka Revolverja**.

Izide **prva številka lezbičnega biltena Pandora**, ki jo izdaja lezbična sekcija LL. Izhaja občasno, do poletja 1996 izide skupno šest števil, zadnjo številko uredita Jasna Klančičar in Margareta Lorgier.

Aprila se začne **afera zaradi zloženke "Spolnost in aids: Varno v meni"**. Afero sproži odprto pismo ministru Slavku Gabru, ki ga podpišejo *Gibanje za življenje, Svet za družino pri Slovenski škofovski konferenci, Slovenska katoliška zdravstvena zveza, Skupnost krščanskega življenja, Družinski center Betanija* in drugi. Dr. Veljko Troha iz Strokovnega sveta za vzgojo in izobraževanje oceni, da zgibanka ni primerna za mladino, ker "*ne upošteva naše slovenske, družinske mentalitete*". Šlo naj bi celo za prikrito zvodništvo mladih v homoseksualnost. Dr. Anton Dolenc, profesor na *Medicinski fakulteti* in predsednik *Slovenskega zdravniškega društva*, doda, da so istospolno usmerjeni ljudje "*izrodek družbe, saj v nobenem primeru s svojimi oblikami spolnosti ne morejo imeti potomcev, torej so že v prvi generaciji obsojeni na izumrtje in so mrtva veja na živem drevesu življenja*". *Slovensko zdravniško društvo* se od te izjave distancira, a šele po javnem pozivu. *Svetovna zdravstvena organizacija* zloženko kasneje oceni kot neoporečno. Negativni in pozitivni odzivi se pojavljajo do sredine poletja.

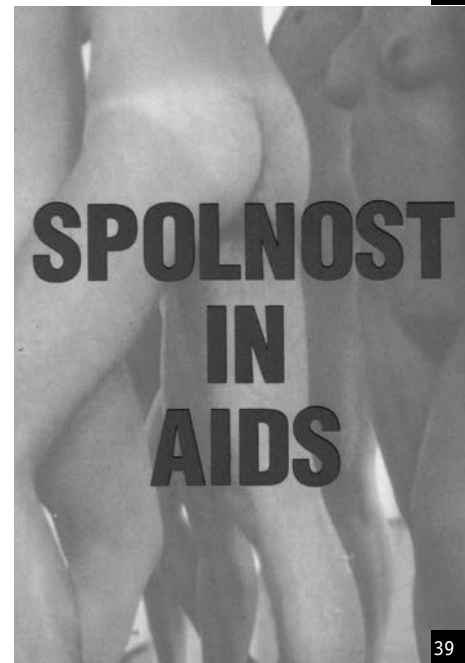
Od 14. do 18. aprila poteka **7. regionalna ILGA konferenca za vzhodno in jugovzhodno Evropo** na Dunaju. Sodelujejo LL, *Magnus* in *Roza klub*.

20. maja poteka v *Viteški dvorani ljubljanskih Križank*, v okviru kulturnega festivala *Študentske organizacije Univerze v Ljubljani*, **okrogla miza "Gay in lezbična kultura"**, z gosti Rastkom Močnikom, Manco Košir, Branetom Mozetičem, Gustijem Lebnom in Zoranom Pavasovičem.

Roza klub, *Magnus* in LL izdajo v slovenskem in angleškem jeziku brošuro **Gay in lezbične organizacije v Sloveniji**.

Spomladi **Aleksander Perdih in Silvo Zupanc vložita na ustavno sodišče RS pobudo za oceno ustavnosti nekaterih členov o zakonski zvezi in družinskih razmerjih**, ki ne dopuščajo porok istospolnim parom. *Ustavno sodišče* zaprosi za mnenje *Ministrstvo za družino, delo in socialne zadeve RS*, ki se v odgovoru sklicuje na obstoječi *Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih* in meni, da pobuda ni utemeljena. Junija se v Sloveniji prvič odpre široka in javna polemika o registriranem partnerstvu za geje in lezbijke.

38

39

38 | naslovnica biltena Pandora, številka 1, marec 1993

39 | zgibanka 'Spolnost in Aids', november 1992

Junija objavi *mariborski študentski časnik Katedra prilogo "Homoseksualnost - na senčni strani Alp"*, ki jo spišeta Andrej Zornik in Katerina Mirovič.

V nemškem Blossinu poteka *konferenca "Migranti in aids"*. Sodelujejo tudi aktivisti in aktivistke iz Slovenije, prav tako pa tudi na junijski *9. mednarodni konferenci o aidsu* v Berlinu.

1. junija izide pri *Škuc Lambdi "Zgodovina seksualnosti, 3. del: Skrb zase" Michela Foucaulta*.

Od 11. do 17. julija poteka v Barceloni *15. ILGA svetovna konferenca*. Sodelujejo tudi aktivisti in aktivistke *Roza kluba, Magnusa* in *LL*.

Od 23. do 29. avgusta potekata na Voglu *tretji pink tabor* in *prvi tabor, posvečen aidsu, "Body Positive"*. Tematika prvega je *"Vpliv javnega mnenja in družbenih institucij na razvoj homoseksualne identitete"*, drugega pa *"Organizacija psihosocialne pomoči osebam, okuženim z virusom hiv ali obolelim za aidsom"*.

9. septembra se zgodi *zasedba bivše vojašnice Jugoslovanske ljudske armade na Metelkovi v Ljubljani*. V zasedbi sodelujejo, skupaj z drugimi alternativnimi skupinami, posameznicami in posamezniki, vpletenimi v *Mrežo za Metelkovo*, tudi aktivisti in aktivistke *Roza kluba, Magnusa* in *LL*: čez varovana vrata med prvimi skočijo Suzana Tratnik, Nataša Sukič, Miran Šolinc in Zoran Pavasovič. Pridobitev prostorov v stavbi *Lovci* (Masarykova 24) pomeni *možnost neprekinjenega klubskega delovanja in obstoja gejevske in lezbične scene*. Oktobra istega leta začne *gejevski in lezbični del - pod imenom kluba Magnus in Monokel* - redno obratovati z naslednjim programom: 4. oktobra poteka *Revolver Party* z vročim kostanjem; 6. oktobra *Večer z Diamando Galas*, razstavo fotografij Aquarius in vročimi kopicami; 8. oktobra fotoreportaža *Aktualno z Metelkove* Frenka Fidlerja; 11. oktobra literarni večer poezije Jeana Cocteauja; 13. oktobra performans *"Love & Hate"* Maje in Mojce in tako dalje. Delovanje kluba sprva poteka brez ogrevanja, elektrike in vode. V naslednjih letih se te težave rešujejo z dovažanjem vode, s krajo elektrike in lastnim generatorjem - vse do leta 1996, ko *Mestna občina Ljubljana* obnovi stavbo *Lovci* in 2. septembra 1996 kluboma s pogodbo odda prostore.

Oktobra se ustanovi *feministično-lezbična skupina Kasandra*, z zasedbo *Metelkove* pa se v stavbi *Lovci* oblikuje *Ženski center* - prostor, namenjen samo ženskam. *Kasandra* v njem skupaj z drugimi feminističnimi skupinami in posameznicami soorganizira program.

Od 2. do 10. oktobra poteka v *Berlinu 9. lezbični teden*. Fotografinja Jasna Klančičar ima ob tej priložnosti v Berlinu razstavo.

Oktobra izideta pri *založbi Škuc Lambda* deli *Ina Knabina "Ganimed in drugi"* ter *Cirila Berglesa "Ifrikija"*.

Od 5. do 12. decembra potekajo v ljubljanski *Kinoteki* in v *Kapelici* na Kersnikovi *Deveti dnevi gay in lezbičnega filma*, s filmi: *Wittgenstein, No Skin Off My Ass, Prepovedana ljubezen, Salmonberries, Paris gori, Hours and Times, Claire of the Moon, Divje noči, Za izgubljenega vojaka, Female Misbehaviour, Moj oče prihaja, Strup, The Living End, Moj mali Idaho, S Claudom doma*. V *Kapelici* poteka fotografska razstava Jasne Klančičar in Frenka Fidlerja.

» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
 « 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

41

42

Decembra začne sekcija *Magnus* izdajati časopis *Keke©*, ki izhaja vsak mesec, glavni in odgovorni urednik je Tomaž Škorjanc, njegov pomočnik Boštjan Kovačec, tehnični urednik pa Zoran Pavasovič. Do junija 1994 izidejo številke 0 do 6.

Od 27. do 31. decembra poteka v Londonu *ILGA evropska konferenca*. Konferenca se udeležijo delegati in delegatke *Roza kluba*, *Magnusa* in *LL*.

Konec leta izda *Revolver koledar* za leto 1994 s fotografijami Boštjana Lisca, Jasne Klančičar, Frenka Fidlerja, N&S, Aquarius ter Castellija in Conrada.

31. decembra poteka prvo *silvestrovanje na Metelkovi*.

41 | Revolverjev koledar za leto 1994; foto: Conrad
 42 | naslovnica časopisa Keke©, številka 1, januar 1994

1994

V K4, v **Roza disku**, poteka program: nadaljuje se cikelus "Oldies Goldies na drugačen način", kjer nastopajo Marjana Deržaj (9.1.) z Borutom Lesjakom, Lado Leskovar, Ditka Haberl in Blaž Jurjavčič, Helena Blagne, Lidija Kodrič in Svetlana Makarovič. **Rozavizijo** - parodijo *Slovenske popevke* vodi Deja Mušič; Salome, Elena, show "Loneliness is a happiness" itd. Oktobra gostuje francoski lezbični bend *Belladonna*. Prvič se v *Roza disku* organizira rave party. Takšni partiji so bili takrat še redkost v Sloveniji. Med povabljenimi didžeji je bil tudi takrat še neuveljavljen, danes pa zvezda techno glasbe *DJ Umek*. *Rave party* je glasbeno vodil in sooblikoval *DJ MC Brane*, eden prvih slovenih didžejev techna.

Izidejo **deseta, enajsta, dvanajsta in trinajsta številka revije Revolver**.

Februarja se v *Ženskem centru* otvori **Kasandrin klub**, začno se petkovi klubski večeri. Klub je odprt za vse ženske, z leti pa postane predvsem popularno shajališče lezbijk.

13. marca organizira *Roza klub* v *Kapelici* na Kersnikovi **večer spomina na filmskega ustvarjalca Dereka Jarmana**. Na enodnevnem ciklu njegovih filmov se predvajajo *Caravaggio*, *The Garden*, *Edvard II.*, *Wittgenstein* in *Sebastiane*.

Aprila poteka **8. regionalna konferenca za vzhodno in jugovzhodno Evropo** v Litvi. Na konferenci sodelujejo *Roza klub*, *Magnus* in *LL*.

27. maja ob 17. uri poteka v *Kapelici* na Kersnikovi **okrogla miza o gejevskem in lezbičnem gibanju**. Med gosti so Gusti Leben, Suzana Tratnik, Zoran Pavasovič, Bogdan Lešnik, Evita Leskovšek, Vlasta Jalušič, Metka Mencin, Rastko Močnik in Miha Zadnikar.

Istega dne, 27. maja zvečer, nameravajo *Roza klub*, *Magnus* in *LL* na ljubljanskem gradu pripraviti praznovanje **desete obletnice organiziranega gejevskega in lezbičnega gibanja**. Slavnostni program na dobrodelnem *Cocktail Partyju* z *gala programom* naj bi bil Pavle Gantar, med nastopajočimi pa naj bi bile skupine *Miladojka Youneed*, *Lolita* in *Beithron*, pa Salome, Mirč in Elena ter drugi. Dobiček dobrodelne prireditve naj bi bil namenjen podpori ustanavljajoče se *Sončne hiše - centra za seropozitivne in bolnike z aidsom*. Vendar pa najemnik lokala Dejan Novak prireditve odpove tik pred začetkom, ob 19. uri, češ da je šele "nekaj ur pred prireditvijo po radiu slišal, da imajo prireditev homoseksualci" in se je zbal, da "bi prišel na slab glas. Če bi to dovolil, bi verjetno zgubil svojo klientelo". Kasneje se izkaže, da za pritiski stoji ljubljanski mestni svet oziroma član mestne vlade Janez Lesar. Prisotni na Gradu podpisujejo peticijo, namenjeno slovenski vladi oziroma dr. Janezu Drnovšku. Sekcije okrog 22. zvečer povabijo prisotne na Metelkovo.

Ob 10. obletnici gejevskega in lezbičnega aktivizma izide **komplet čestitk**.

Od 1. do 14. junija poteka na Metelkovi prvi **delovni tabor**, namenjen **prenovi klubskih prostorov Magnusa, LL in Roza kluba**. Notranjost kluba oblikuje Jerko Gluševič, slike na vrtu pa Andrej Brumen-Čop.

44

45

46

43 | Mirč kot Klaus Nomi na Metelkovi

44 | Helena Blagne v Roza disku

45 | z okrogle mize o gejevskem in lezbičnem gibanju, 27.5.1994

46 | s četrtega pink tabora v Kopru, avgust 1994

MAGNUS
LL
ROZA KLUB
predstavljajo

TU SMO
10 let gay in lezbiškega gibanja v Sloveniji

razstavo je organiziral
Tomaž Škorjanc

soorganizatorica
Suzana Tratnik

avtorice in avtorji fotografij
Aquarius
Castelli
Frenk Fidler
Jasna Klančičar

ureditev prostora
Andrej Brumen Čop
Jerko Gluščević

pomoč
Azra K.
Jasmin

**Š K U C
G A L E
R I J A
S T A R I
T R G 2 1
L J U B L J A N A
0 0 1 2 1 0 5 4 0**

3.-11. december 1994

Razstava se odpre v soboto, 3. 12., ob 20^h
Ob 21^h performance: Mirč & Salomé

47 | naslovnica knjige 'Abonma' Nataše Velikonja,
založba Škuc, 1994
48 | letak za razstavo 'Tu smo', december 1994
49 | poletje 1994 na Metelkovi,
foto: Daniel Novakovič

Junija poteka **16. svetovna konferenca ILGA** v New Yorku, obeležena s 25-letnico stonewallskega upora. Na konferenci sodelujeta Nataša Sukič in Miran Šolinc, delegata *Magnusa, LL* in *Roza kluba*.

Avgusta poteka **11. mednarodna konferenca mladih gejev in lezbijk IGLYO** v Dublinu. Sodelujejo Boštjan Kovačec, Alen Jelen in Tomaž Škorjanc v imenu *Magnusa*.

Od 21. do 27. avgusta poteka v Kopru **četrty pink tabor** v organizaciji *Magnusa, LL* in *Roza kluba*.

Septembra je na obisku na Metelkovi skupina **Act Up iz Utrechta**, ki izvede po Ljubljani več akcij.

Oktober poteka **srečanje mladinskih skupin** v Bratislavi. Sodelujejo tudi aktivisti in aktivistke iz Ljubljane.

Oktober je sprejet nov **kazenski zakonik RS**, ki začne veljati 1. januarja 1995 in ki vsa posilstva obravnava enako - ne glede na spol. 141. člen prinaša tudi novost o kršitvi enakopravnosti - tu je izrecno navedena tudi spolna usmerjenost.

Novembra izidejo pri založbi **Škuc - zbirki Lambda** knjige **Nataše Velikonja "Abonma"**, **Herva Guiberta "Prijetelju, ki mi ni rešil življenja"** in **Rite Mae Brown "Granatno jabolko"**.

Od 3. decembra dalje poteka ob obletnici gejevskega in lezbičnega gibanja v **Galeriji Škuc** dokumentarna razstava **"Tu smo"**, ki jo uredita Tomaž Škorjanc in Suzana Tratnik. Razstavo ves teden spremljajo predstavitve knjižnih novosti, filmske projekcije, predavanja in gledališka predstava.

Od 4. do 11. decembra potekajo **Deseti dnevi gay in lezbičnega filma** v Kinoteki, s filmi: *Super 8*, *And The Band Played On*, *Grief*, *Die Jungfrauenmaschine*, *Moj mali Idaho*, *Lunatic Theatre*, *Rote Ohren fetzen durch Asche*, *Blue*, *Fresa y Chocolate*, *Parting Glances*.

V Helsinkih poteka **16. ILGA evropska konferenca**. *Roza klub*, *Magnus* in *LL* zastopa Suzana Tratnik.

31. decembra poteka **na Metelkovi silvestrovanje**.

1995

V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program z nastopi Severine, Mateje Puhar, O.K. Girls (ki so del japonskega teatra *Dumb Type*), Igorja Sviderskega in drugih. Potekajo Hit parada in showi. Vedno več je tematskih glasbenih večerov - zelo uspešen je tako *grški roza večer*. Jeseni nastopi-ta Anja Rupel in Dominik Kozarič (10.12.).

Marca *Urad za žensko politiko*, katerega direktorica je Vera Kozmik (LDS), znova sproži **polemiko o registriranem partnerstvu za geje in lezbijke**. Na vlado naslovi pobudo za spremembe in dopolnitve *Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*, ki naj bi izenačile pravni status istospolnih skupnosti z raznospolnimi. Vladi oziroma premieru Janezu Drnovšku je vročena tudi peticija, ki so jo 27. maja 1994 - ob aferi na Ljubljanskem gradu - sprožili *Roza Klub*, *Magnus* in *LL*. Peticijo je podpisalo 155 oseb, ki zahtevajo od vlade sprejetje ukrepov, ki bodo:

1. prepovedovali diskriminacijo zaradi spolne usmerjenosti;
2. zagotovili gejem in lezbijkam enako pravno varstvo, kot ga uživajo partnerji različnih spolov;
3. popravili krivice, ki so posledica diskriminacije posameznikov in posameznic ali skupin na podlagi spolne usmerjenosti;
4. omogočili azil za tujce in tujke, ki so preganjani/preganjane zaradi spolne usmerjenosti.

Izidejo štirinajsta, petnajsta, šestnajsta in sedemnajsta številka Revolverja.

Skozi vse leto teče projekt **"Gej in lezbični večeri po klubih v Sloveniji"**. Aktivisti in aktivistke *Roza kluba*, *Magnusa* in *LL* predstavljajo gejevski in lezbični aktivizem po večjih slovenskih mestih (Maribor: *Media Nox* in *MKC*; Koper: *MKC*).

Maja poteka v Kijevu **9. ILGA konferenca za vzhodno in jugovzhodno Evropo**. Sodelujeta Jasmin Velič in Suzana Tratnik v imenu *Roza kluba*, *Magnusa* in *LL*. Konferenca je razveljavljena zaradi finančnih mahinacij organizatorjev.

Od 1. do 14. julija poteka na Metelkovi **drugi delovni tabor**, kjer se obnavljajo klubski prostori *Magnusa*, *LL* in *Roza kluba*.

Avgusta poteka v Manchesteru **IGLYO konferenca**. Sodelujeta Danica Muhič in Jasmin Velič v imenu *Roza kluba*, *Magnusa* in *LL*.

Od 23. do 27. avgusta poteka na *Metelkovi* in v *Grand hotelu Union* v Ljubljani ter v organizaciji *Magnusa* in *LL* **Mednarodni posvet o homoseksualnosti**. Gosti so Gert Hekma, Lisa Power, Julian Howes, Kevin Moss in Ira Kormannshaus ter Dunja Piškur-Kosmač, Sonja Lokar in Lev Kreft. Posvet odpre - namesto predvidenega Jožefa Školča, predsednika *državnega zbora* - *podpredsednik državnega zbora* Lev Kreft.

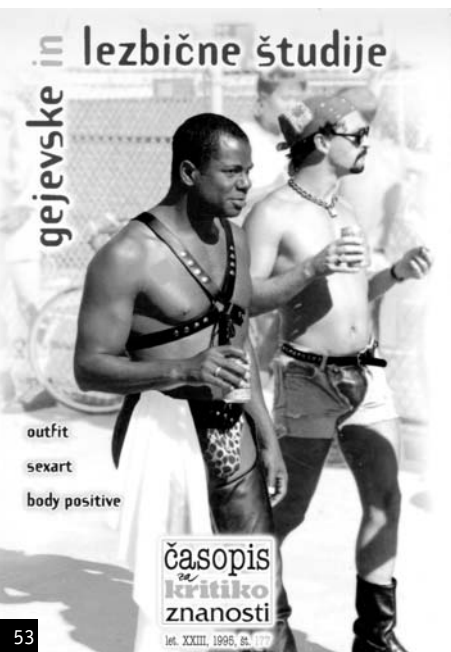
9. septembra objavi *Delo* komentar **"Nova oblika posilstva"**, v katerem avtor R.K. piše: *"Mnogi se na primer sprašujejo, če je promocija homoseksualnosti res ena od nujnih poti, s katero morajo državljani dokazovati stopnjo tolerance do drugačnosti oziroma različnosti. Tako smo imeli svetovni kongres, neke druge posvete in srečanja, pred dnevi še mednarodni posvet spolno drugače naravnanih, vse glasneje se razglablja o pravicah teh ljudi in enakosti za različne, o možnosti posvo-*

50 | O.K. Girls v Roza disku

51 | z 'Gej in lezbičnih večerov': v MKC Koper

52 | z 'Mednarodnega posveta o homoseksualnosti', avgust 1995

jitve otrok, nekateri zlobno namigujejo na zahteve po beneficiranem stažu in raznih bonitetah... Kar naprej ponavljana gesla o pravici do drugačnosti in nestrpnosti, ki jih obdaja, pa, glede na resnično stanje, sploh niso primerna, so kvečjemu izzivaška in reklamatorska". Komentar se nadaljuje z opisom posilstva, kjer sta bila posiljevalec in žrtev moškega spola: posiljevalcu pripíše istospolno, žrtvi raznospolno usmerjenost, vse skupaj pa označi za "nenavadno, za naše mesto povsem novo obliko posilstva". Homofobni izpad si avtor privoščiti tudi ob zaključku: "Primer seveda še ni zaključen, preiskava še teče, molk, s katerim se je obdala množica, ki javno razglaša svojo drugačnost, pa daje slutiti, da dogodek ni ravno pozitivna reklama za 'privilegijske' boje in razna homoseksualna zborovanja v Ljubljani. Sicer pa, tudi med drugačnimi so pokvarjene duše". Roza klub, Magnus in LL zaradi žaljivega poročanja protestirajo.

Novembra potekajo v okviru podpore Svetovne zdravstvene organizacije **delavnice o varnejšem seksu** v Bohinju in Kranjski Gori. Organizator je Magnus.

25. novembra **Kasandra v soorganizaciji z Žensko svetovalnico in Modro obeleži Svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami** s protestom pred ljubljanskim Prešernovim spomenikom in s transparenti ter nagovorom opozori na različne oblike nasilja, ki ga doživljajo lezbijke.

Pri **Časopisu za kritiko znanosti (številka 177) izide tematska številka "Gejevskih in lezbičnih študij"**, ki jo je uredila Nataša Velikonja. Z avtorskimi prispevki sodelujejo Brane Mozetič, Suzana Tratnik, Tatjana Greif, Nataša Velikonja, Nataša Sukič, Gusti Leben in Miran Šolinc, s prevedenimi besedili pa Ken Plummer, Alice Echols, Camille Paglia, Kate Bornstein in Esther Newton.

V nakladi 3500 izvodov izide **Magnusova zloženka "Za varnejši seks"**, ki je distribuirana na gejevski in lezbični sceni, priložena pa sta ji kondom in lubrikant.

1. decembra, na svetovni dan boja proti aidsu, začne v organizaciji **Roza kluba, Magnusa in LL** delovati nekomercialna krizno-svetovalna linija **GALfon - telefon za lezbijke in geje**, ki vsak dan med 19. in 22. uro nudi informacije, nasvete, pomoč. Ob tej priložnosti izide **priložnostni koledarček**. GALfon deluje na številki 01 432 40 89.

Od 3. do 10. decembra potekajo v **Kinoteki Enajsti dnevi gay in lezbičnega filma**, s filmi: *Midnight Dancers, Thin Ice, Coming Out, Beautiful Mystery, I Like You, I Like You very much, Ich bin meine eigene Frau, Nitrate Kisses, Je t'aime moi non plus, A Place in the Sun, Only the Brave, Seduction: The Cruel Woman, Totally F***ed Up, Noir et blanc, Dupe od mramora, A Litany for survivor: The Life and Work of Audre Lorde, To Die For*. Organizatorji filmskega festivala so **Roza klub, Magnus in LL**. Ob filmskem festivalu poteka v **Galeriji Kapelica** fotografska razstava Matthiasa Herrmanna.

Konec leta se na svetovnem spletu pojavijo **prve strani z glbt vsebino v slovenskem jeziku - SiQRD (Slovenian Queer Resources Directory)**. SiQRD - na naslovu www.ljudmila.org/siqrd - se zgleduje po ameriškem QRD, ki velja za prvi imenik glbt informacij na svetovnem spletu. SiQRD na začetku ureja Zoran Pavasovič, kasneje pa to delo prevzame Aleš Pečnik.

31. decembra poteka **silvestrovanje na Metelkovi in v Roza disku v K4**.

53 | naslovnica Časopisa za kritiko znanosti', številka 177, leto 1995

54 | z intervjuja za Revolver: Jimmy Sommerville, Brane Mozetič in Blaž Strukelj

KONEC TEENAGERSTVA

Blaž Štrukelj

Svoj dvajseti rojstni dan sem praznoval kar se da bučno. Starše sem poslal na vikend v Petrovo brdo, nato pa s pomočjo prijateljev okičil hišo in nabavil hektolitre alkohola. V tistem predekstazijevskem času se je namreč predvsem pilo in tako so bili summa summarum žurke dva spontana striptiza, en izgubljen junfer in pobruhana kopalnica. Naslednji dan me je ob čiščenju hiše zadelo: star sem dvajset let. Dvajset let! Nenadoma nisem bil več teenager in misel, da sem sedaj odrasel moški z vsemi odgovornostmi, mi je v resnici šla hudo na živce.

Letos praznuje svojo dvajsetletnico slovensko gejevsko in lezbično gibanje. Tudi to se je v preteklem desetletju spopadalo s povsem tipičnimi teenagerskimi boleznimi: idealizmom, hiperaktivnostjo, vzkipljivostjo, pogosto nerazsodnostjo in finančno odvisnostjo od mame države in tete občine. Po drugi strani pa se je rado zabavalo, pogosto kaj ušpičilo, prirejalo drobne revolucije in se fakultativno ukvarjalo s plesom, poezijo in sociologijo. Z brati in sestrami je živelo v bolj ali manj neboleči simbiozi, kadar pa se je pri mami državi počutilo diskriminirano, je zagnalo vik in krik in razobesilo umazano perilo po bližnji in daljnji soseščini. Pravzaprav je bilo v družini nekakšno črno jagnje. Materi je bilo ob njem bolj ali manj nerodno, zato mu je vsake toliko primazala zaušnico ali suspendirala žepnino. Takrat se je zateklo k teti ali stricu v tujino in tam fehtarilo za preživetje. Pred tremi leti je gibanje stopilo v puberteto: končno se je otreslo strahu in manjvrednostnih kompleksov ter ponosno zakorakalo po ljubljanski ulicah. Starše je poslalo v ... in stopilo samostojnosti naproti!

Svoj dvajseti rojstni dan bomo praznovali kar se da bučno: najprej si bomo ogledali film in gledališko predstavo, prebrali kako našo knjigo, poslušali predavanje ali dve, nato pa nabavili hektolitre alkohola in plesali do jutra. Do jutra! Kaj nam pa moreš, draga mati, zdaj smo odrasli! Samo še službo potrebujemo!

Zbornik o lezbičnem
gibanju na Slovenskem
1984-95

SUZANA TRATNIK
NATAŠA S. SEGAN

1996

V K4, v **Roza disku**, poteka program: performansi *Nel's fashion show*, *Get Ready for Papa* (v tednu pred papeževim obiskom v Sloveniji), *The Independance rave party*, *Gay rave*, *Play a condom*, *Rozavizija* ter praznovanje sedme obletnice *Roza diska*, ki ga vodi Miša Molk, nastopajo Salome, Elena, Mirč, Alka Vuica idr. Jeseni poteka prvo tekmovanje za naslov Mister Gay v Sloveniji.

7. januarja **vodja redarske službe v K4, v edinem gejevskem in lezbičnem disku v državi, pretepe programskega vodjo, aktivistka Blaža Štruklja**. Vodstvo kluba dogodka ne želi direktno obsoditi in se izvija z izjavami, da je "organizator nepriljubljen med redarji". Resnejše ukrepe sprejme šele potem, ko aktivisti in aktivistke zasedejo prostore kluba.

Umril je Rudi Reinhardt, eden prvih aktivistov Magnusa ter didžej v klubu K4 in Pri Amerikancu.

Konec februarja izide pri založbi Škuc-Lambda "Zbornik o lezbičnem gibanju na Slovenskem 1984-95" Suzane Tratnik in Nataše S. Segan.

Izidejo osemnajsta, devetnajsta in dvajseta številka Revolverja.

V devetnajsti številki *Revolverja* so objavljena **stališča slovenskih političnih strank do istospolne usmerjenosti**. Intervjuje so dale vse politične stranke - razen *Slovenske ljudske stranke*, ki se je prošnjam izogibala. Nada Skuk v imenu Slovenskih krščanskih demokratov trdi, da je družina "oče, mati in otrok"; "Vemo, kaj je namen družine in namen vzpodbujanja družine. Namen je nadaljevanje rodu, nadaljevanje človeka, in to je možno samo v primeru, da nastane dvospolna združitev - da se razmnožujemo, čisto primitivno rečeno". Pove tudi, da SKD ne bi podprla ustanovitve vladne pisarne za istospolno usmerjene. Na vprašanje, če meni, da njena stranka nima istospolno usmerjenih članov, odgovori: "Da, mislim, da jih ni, glede na naš program, na našo usmeritev in tudi po evidenci ni videti, da bi bili". Podobno velja za izjave Aleksandre Forte iz Social-demokratske stranke Slovenije: "Kar se pa tiče družine, pa naša stranka izhaja iz take opredelitve družine, kjer menimo, da ima primarno vlogo vzgoja in nega otrok. Nastanek družine je torej pogojen z otrokom. V tej zvezi pa menimo, da je tudi po strokovni plati dovolj utemeljenih trditev, da okolje istospolnih partnerjev ni najbolj primerno za to, da bi otrokom omogočilo najboljše pogoje. [...] Psihologija ali psihoanaliza teh skupnosti ne obravnava kot patoloških, vendar pa po drugi strani s stališča psihodinamike in primerne okolja za razvoj otrok potrebuje moško in žensko figuro".

Maja, ob papeževem obisku v Sloveniji, potekajo v Ljubljani demonstracije, ki jih organizirajo feministične skupine. Na njih sodelujejo tudi aktivisti in aktivistke *Roza kluba*, *Magnusa* in *LL*, obenem pa organizirajo plakatno akcijo pod satiričnim naslovom "**Roza klub pozdravlja prihod svetega očeta**". Ciklus plakatov oblikujeta Irena Wölle in Vuk Ćosić oziroma Post DeadLine Productions, prvi v seriji je bil "*Roza klub pozdravlja prihod pomladi*", tretji, "*Roza klub pozdravlja gradnjo slovenskih avtocest*", s katerim naj bi problematizirali monumentalnost finančnih prioritete republiške vlade, pa ni realiziran.

27. junija poteka v **poročni dvorani Ljubljanskega gradu tiskovna konferenca ob izidu Časopisa za kritiko znanosti oziroma tematske številke gejevskih in lezbičnih študij (177)**. Številko

55 | naslovnica knjige 'Zbornik o lezbičnem gibanju na Slovenskem 1984-95' Suzane Tratnik in Nataše S. Segan, založba Škuc, 1996

56 | Miša Molk in Imperatritz v Roza disku

57 | letak: Roza disko, K4

58

59

predstavitelja urednika revije Andrej Lukšič in Darij Zadnikar, sledi pa simbolična gejevska poroka med Branetom Mozetičem in Jasminom Veličem ter lezbična med Natašo Sukič in Suzano Tratnik. Poročno ceremonijo vodi kraljica preobleke Emanuela.

Julija se aktivistka LL Katja Grčar udeleži **Seminarja enakih možnosti** v irskem Corku.

Poteka **delovni tabor**, na katerem se s pomočjo tujih prostovoljcev prenove pisarna **Roza kluba**, **Magnusa** in **LL** na Kersnikovi 4 v Ljubljani.

Klub Magnus - Monokel na Metelkovi se preimenuje v klub Konzulat. Odprt je vsak dan, srede so namenjene le gejevskim večerom, ob četrtkih so **LL** večeri. Leta 1997 se preimenuje v **klub Tiffany**.

Avgusta 1996 poteka v Haagu **izbor transvestita Evrope in sveta**, na katerem sodelujeta tudi Salome in Imperatriz. Imperatriz postane prva spremljevalka.

Od 8. do 11. avgusta poteka v Ljubljani, v **Dijaškem domu Tabor**, **10. ILGA regionalna konferenca za vzhodno, jugovzhodno in srednjo Evropo**. Organizatorji so **Roza klub**, **Magnus** in **LL**, na konferenci pa se zbere okrog sto aktivistk in aktivistov.

8. avgusta **slovenska obmejna policija na meji z Madžarsko, na prehodu Dolga vas, zavrne vstop trem aktivistom**, ki so namenjeni v Ljubljano na **10. regionalno konferenco ILGA**, čeprav imajo s seboj vabila organizatorjev z garancijo, da bo za njihovo namestitve in prehrano poskrbljeno. Uradna razlaga zavrnitve se glasi, da niso imeli dovolj sredstev za preživljanje. Po izjavah policije naj bi imeli vsi skupaj 300 ameriških dolarjev, po izjavah prizadetih, ki se pritožijo nad nekorektnim in nevljudnim odnosom policistov, pa ima vsak od njih po 300 ameriških dolarjev. V zgodovini **ILGA konferenc** je to prvič, da kakšnemu udeležencu državni organi ne dovolijo prestopa meje.

Septembra **izide enaindvajseta številka Revolverja**, v kateri so objavljena stališča slovenskih političnih institucij do istospolne usmerjenosti. Očitno je, da **varuh človekovih pravic Ivan Bizjak pravic gejev in lezbijk nima za človekove pravice**. Trdi, da so "taka partnerstva" čisto nekaj drugega kot "družina". O istospolni usmerjenosti meni, da je to "zasebna zadeva posameznika". O netolerantnih skupinah in posameznikih: "Nisem zasledil ravno velike netolerantnosti v tem pogledu. [...] Nimam pa vtisa ali pa ne poznam primera, ko bi šlo za izrecne izpade tovrstne netolerantnosti na tem področju". Še huje se odreže predsednik republike Milan Kučan - njegova predstavnic za medije, gospa Špela Furlan, novinarka **Revolverja** pove, da je "tema preveč obrobna, preveč specifična, preozka, da bi se predsednik z njo ukvarjal".

Novembra se v prostorih **Ženskega centra** odpre **lezbični klub Lola** in ponovno vzpostavi kontinuiteto **Kasandrinih** petkovih klubskih večerov.

Novembra organizira **LL na Metelkovi**, v sodelovanju z **Uradom za žensko politiko** in **Visoko šolo za socialno delo** v Ljubljani, predavanje "**O pobudah za spremembe zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih**".

58 | izbor transvestita Evrope in sveta, 1996
59 | udeleženci in udeleženke 10. ILGA regionalne konference, Ljubljana, 1996

Novembra organizira LL v Domu svobodnih sindikatov Slovenije v Ljubljani **javno tribuno nevladnih ženskih skupin z naslovom "Nasilju ne! Ob svetovnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami"**. 25. novembra izpelje *Kassandra*, v soorganizaciji z drugimi skupinami z Ženskega centra, že vsakoletne **demonstracije ob Svetovnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami**.

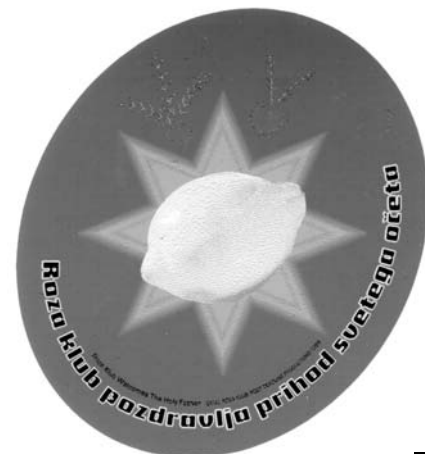
Ponovno začne izhajati **Keke©**. Njegov urednik je Aleš Pečnik, kasneje k oblikovanju pristopi Marko Popovič. Novembra 1997 izide zadnja, 17.-18. številka.

Magnus prevzame izdelavo **biltena IGLYO "Speak Out"**. Izideta dve številki, urednik je Aleš Pečnik, oblikovalec pa Zoran Pavasovič.

Od 1. do 8. decembra potekajo v Kinoteki **12. dnevi gejevskega in lezbičnega filma**, s filmi *Costa Brava*, *Neurosia: 50 let perversnosti*, *B.D. Women*, *Shinyuku Boys*, *Mestna pravljica*, *Stonewall*, *Življenje je ženska*, *Leni psi*, *Zabava je moja*, *He is bold + he is a racist + he is gay + he is a fascist*, *Beli nastavljač*, *Sebastian*, *Celuloidni klozet*, *Razglednice iz Amerike*, *Metuljev poljub*. Organizatorji so *Roza klub*, *Magnus* in LL.

Ob festivalu gejevskega in lezbičnega filma *Ministrstvo za kulturo* oziroma desni minister Janez Dular izve, da so filmi predvajani brez slovenskih podnapisov - slovenski podnapisi pa so po novem zakonu obvezni, razen če predvajanje brez prevodov dovoli minister. Dular zato zagrozi s kaznimi, zahteva ustavitev festivala ali ustrezne prevode. Organizatorji naslovijo na *Ministrstvo* prošnjo, da jim dovoli predvajanje brez prevodov, saj gre za filme, ki bodo v Sloveniji predvajani le enkrat, na nekomercialnem festivalu, stroški prevajanja pa bi bili preveliko finančno breme. Prošnja je zavrnjena in filmi se zasilno simultano prevajajo.

Konec decembra aktivisti prvič izvedejo **nevezano anonimno testiranje za hiv (slina-test) med geji, obiskovalci Roza diska**. Akcija kasneje poteka - v sodelovanju *Magnusa*, *IVZ* in *Mikrobiološkega inštituta* - vsako leto.

60

61

60 | plakat 'Roza klub pozdravlja prihod svetega očeta', 1996

61 | naslovnica Kekca, številka 17-18, 1996

Lezba

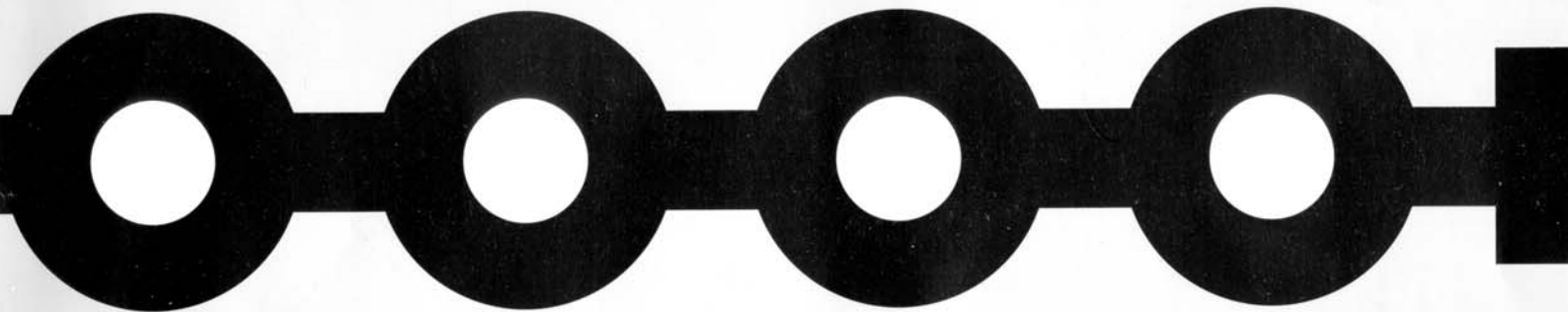
LEZBIČNA POLITIČNA, SOCIALNA IN KULTURNA REVILJA, I^o: MANIFEST, LJUBLJANA, DECEMBER 1997

brezplačna

MANIFEST

Naše zahteve so zahteve po enakosti in enakopravnosti. Zahtevamo polnopravno državljanstvo in družbo, v kateri bomo imeli lezbijke in geji enake pravice in odgovornosti kot ostali državljani in državljanke Republike Slovenije.

LEZBIČNA SEKCIJA ŠKUC-LL POSTAVLJA SLEDEČE ZAHEVE

- 1** Enake človekove pravice in svoboščine za istospolno usmerjene ženske. Seksualne pravice so obče človekove pravice. Ženske imamo pravico do razpolaganja z lastno seksualnostjo.
- 2** Eksplicitno navedbo spolne usmerjenosti v 14. členu Ustave Republike Slovenije, ki zagotavlja enakost človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Lezbijke in geji smo državljanke in državljani RS.
- 3** Dosledno uresničevanje enakosti pred zakonom.
- 4** Enake pravice glede sklenitve zakonske zveze in glede vključitve v vse pravice, ki iz nje izhajajo (socialne varščine, priseljeniške pravice, pokojninske in dedovanjske pravice, itd.). Lezbične in gejevske skupnosti so družinske skupnosti.
- 5** Enake starševske in posvojitvene pravice. Lezbične in gejevske starše naj se presoja po njihovih starševskih sposobnostih.
- 6** Enako zakonsko zaščito pred vsemi vrstami diskriminacije istospolno usmerjenih. Zahteve po nediskriminatorni zakonodaji niso zahteve po posebnih pravicah, temveč po izenačenju pravic.
- 7** Enakost pri kazenski zakonodaji.
- 8** Enake možnosti na trgu delovne sile in zaposlovanja.
- 9** Enako obravnavo na področju servisnih dejavnosti.
- 10** Enako obravnavo tematike homoseksualnosti v procesih vzgoje in izobraževanja, s ciljem preprečevanja stigmatizacije homoseksualnosti, lezbijk in gejev.
- 11** Korektno obravnavo na nivoju javnih medijev. Pomanjkanje informacij ali stereotipiziranje homoseksualnosti vodi v homofobijo.
- 12** Enak in enakopraven položaj v širši družbi, z enako mero spoštovanja do istospolne usmerjenosti, lezbijk in gejev.

PREKINIMO MOLK O KRŠITVAH DRŽAVLJANSKIH IN ČLOVEKOVIH PRAVIC LEZBIJK IN GEJEV!

1997

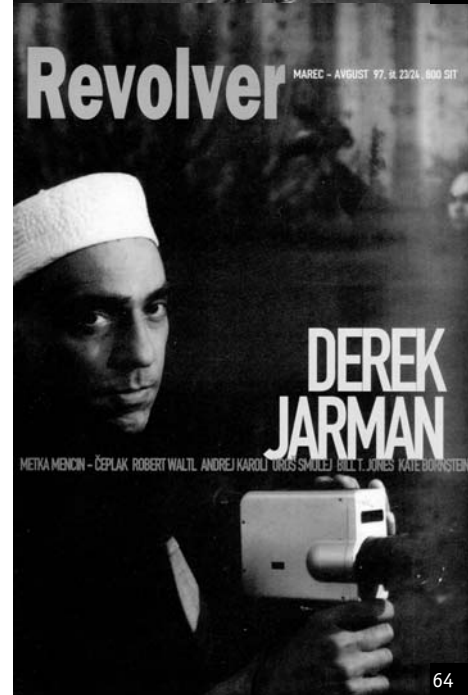
V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program: performansi *Golden Eye* ter drugi in večeri *Slo Active*, *Locker Room*, *Black out 1 & 2*, transvestitski showi z Galo, Salome, Eleno, Dafne, izbor Miss Lesbo idr.

Februarja predsednica parlamentarnega odbora za zdravstvo, dr. Majda Ana Kregelj Zbačnik, sicer članica *Socialdemokratske stranke*, med zaslišanjem Antona Ropa, ministrskega kandidata za *Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve*, tega obtoži, da se premalo zavzema za družinske vrednote in preveč pozornosti posveča gejem, lezbijkam in akcijam "*Kondomi v vsako vas*".

Ministrstvo RS za delo, družino in socialne zadeve se na začetku leta odloči obravnavati pobudo za spremembo *Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*, ki bi omogočila **pravno ureditev razmerij istospolnih partnerjev**. Minister Anton Rop oziroma državna sekretarka Helena Kamnar imenujeta posebno delovno skupino za pripravo zakonskega predloga, v katero je vključen tudi specialist s področja psihiatrije. Osnovni predlog pripravi mariborska *Pravna fakulteta*, v njem pa med drugim piše: "*Skupnost istospolnih partnerjev ni skupnost moškega in ženske ter zato ne more ustvarjati vseh tistih pravnih posledic, ki so tipične za zakonsko zvezo. [...] Poglavitni razlog pravnega urejanja zakonske zveze je v zasnovanju družine. [...] Ni mogoče trditi, da bi skupnost istospolnikov (sic!) enako kot skupnost matere in očeta vplivala na skladen otrokov razvoj. [...] Zato ne bi kazalo dopustiti možnosti posvojitve niti zunajzakonske oploditve ali umetne osemenitve. [...] Ni predvideno, da bi skupnost istospolnih partnerjev postala podobna zakonski zvezi*". 25. maja LL in Magnus vložita na vlado RS zahtevek za sodelovanje v postopku spremembe zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih: v delovno skupino sta tako ob koncu leta, 18. novembra, uradno imenovana Tatjana Greif kot predstavnica LL in Magnusa in Tone Bricman kot predstavnik *Roza kluba*.

Izšla je **zadnja, 23.-24. številka Revolverja**. *Revolver* zaradi finančnih problemov in posledično nesoglasij v uredništvu ne izhaja več. V celotni zgodovini gejevskih in lezbičnih revij v slovenskem jeziku je bil *Revolver* - poleg prvih šestih števil *Kekca* - edini, ki ga je bilo mogoče dobiti po trafikah po vsej Sloveniji.

Januarja izide v nakladi 250 izvodov **prva številka revije Lesbo**, naslednica fanzina *Lesbozine* in biltena *Pandora*. Izdajateljica je LL, urednica Nataša Velikonja, za vizualno podobo skrbi Irena Wölle. Revija je brezplačna, distribuirana je po gejevski in lezbični ter alternativni sceni. Oktobra istega leta nastanejo **spletne strani LL** na naslovu: www.ljudmila.org/lesbo, avtorica je Keiko Suzuki (Vuk Čosić: spletna postavitev *Lesba* od prve do osme številke). Sekcija predstavi Lesbo 25. februarja na tiskovni konferenci v *Galeriji Škuc*. V letu 1997 izidejo štiri številke. V reviji se v naslednjih letih izmenjajo avtorji in avtorice, sodelavci in sodelavke: Acija Alfirevič, Aquarius, Boris Benko, Srečo Blas, Vuk Čosić, Frenk Fidler, Andreja Gomišček, Tatjana Greif, Marina Gržinič, Nikolai Jeffs, Jasna Klančičar, Nataša Koradžija, Roman Kuhar, Miha Lobnik, Sara Lubej, Urška Merc, Brane Mozetič, Boris Pintar, Barbara Predan, Urška Recer, Urška Sterle, Nataša Sukič, Suzana Tratnik, Mojca Urek, Nataša Velikonja, Varja Velikonja, Irena Wölle, Manja Zore, Jelka Zorn, Andrej Zornik, Elizabeta Žargi in drugi.

62 | naslovnica revije Lesbo, številka 4, 1997

63 | izbor Miss Lesbo v Roza disku, 1997

64 | naslovnica revije Revolver, številka 23-24, leto 1997

O VARNI IN VARNEJŠI SPOLNOSTI ZA ŽENSKE

65

22. marca poteka v organizaciji *Kasandre* v *Ženskem centru* predavanje sociologinje in lezbične aktivistke Uli Streib iz Berlina o lezbičnem materinstvu.

Od 18. aprila do 21. maja poteka za *svetovalce in svetovalke GALfona serija delavnic* telefona *Klic v duševni stiski*: delavnice vodijo doc. dr. Onja Grad, dr. Mojca Močnik-Bučar, prof. Anka Zavašnik, klin.psih., in dr. Gorazd Mrevlje. GALfon organizira izobraževalni delavnici v Portorožu (vodi jih strokovnjak z Irske Karl Hayden) in oktobra v Vrsarju, v naslednjih letih 1998 v Rabcu, leta 1999 v Portorožu, naslednje leto v Poreču, leta 2002 na Cresu in 2003 v Kočevju.

V Ankaranu in Izoli potekajo *delavnice "Etični odnos do novinarstva" za novinarje in novinarke* revij *Keke@* in *Lesbo* ter *delavnice o varnejši spolnosti*.

Junija *Kasandra* soorganizira *literarne ženske večere*, ki potekajo v *Ženskem centru* v sklopu prireditev "*Ljubljana - mesto kulture*". *Kasandra* organizira več literarnih branj avtoric z lezbično tematiko - Nataše Velikonja, Suzane Tratnik, Mojca Urek, Ive Jevtič in drugih. Branja se nadaljujejo tudi jeseni.

25. junija, na dan državnosti, se Ljubljana zbudi ozaljšana z naslovnici *Lesba*, vsepovsod na zidovih njenih svetlo obnovljenih zgradb. Akcijo je izvedla gverilska lezbična podsekcija.

Od 24. do 30. junija *Kasandra* v soorganizaciji z *beograjsko skupino Labris* izpelje *prvo srečanje lezbijk z območja nekdanje Jugoslavije*. Srečanje je organizirano na Pohorju kot konferenca z naslovom "*Pravice lezbijk so človekove pravice*". 45 udeleženk pride večinoma iz držav nekdanje Jugoslavije, nekatere izrazitejše teme, ki jih udeleženske obravnavajo, pa so: *pravni vidiki nasilja nad lezbijkami in zakonodaja, telo in seksualnost, lezbična/e identiteta/e, lezbični feminizem, lezbična poezija, novejša lezbične teorije in tako dalje*. Od konference na Pohorju se srečanja lezbijk iz nekdanje Jugoslavije nadaljujejo.

Od 27. julija do 3. avgusta poteka v Pisi **13. konferenca IGLYO** na temo *homofobija in fašizem*. Udeležita se je Tomaž Škorjanc (*Magnus*) in Miha Lobnik.

Oktobra pridobi *Škuc nove pisarniške prostore na Metelkovi 6 v Ljubljani*. Tja se preselijo filmska sekcija, glasbena sekcija in druge, pa tudi *lezbična sekcija LL*.

22. oktobra poteka v *Cankarjevem domu*, v okviru festivala *Mesto žensk*, okrogla miza z naslovom **Politike identitet v državotvornem momentu**. Okrogla miza poteka v organizaciji LL, na njej pa sodelujejo Tanja Rener, Vlasta Jalušič, Dušan Rutar, Tatjana Greif in Nataša Sukič.

Oktobra izda LL v nakladi 3000 izvodov zgibanko "**O varni in varnejši spolnosti za ženske**".

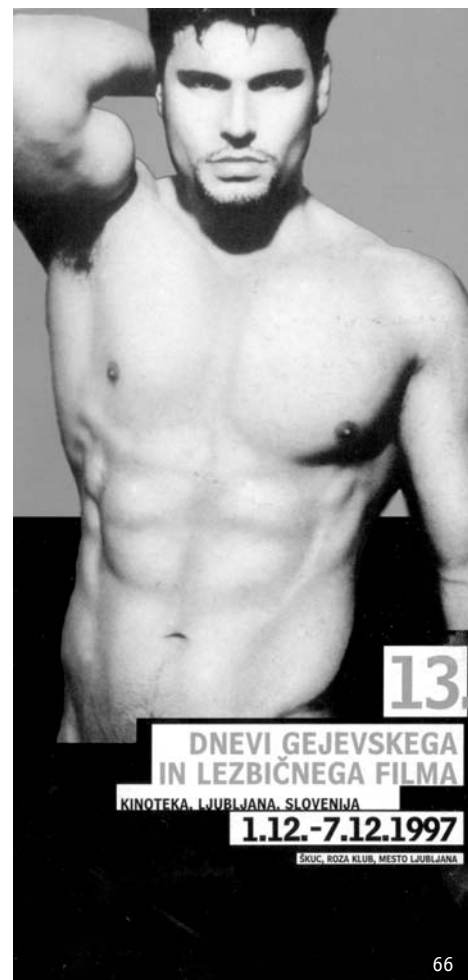
Pri *Časopisu za kritiko znanosti (številka 185)* izide *drugi del gejevskih in lezbičnih študij. Tematski blok se imenuje "Nelagodje doma, homoseksualnost na ulici"*, v njem pa so prispevki Johna Boswella, Tatjane Greif, Suzane Tratnik, Nataše Velikonja, Laure Cottingham, Nataše Sukič, Tamsin Wiltom, Braneta Mozetiča in Gustija Lebna.

Od 1. do 7. decembra potekajo v Kinoteki **13. dnevi gejevskega in lezbičnega filma**, s filmi *Delta, Otok Lesbos, Kot zrnca peska, Latino fantje gredo v pekel, Povsod po meni, Lilije*. Organizator je *Roza klub*.

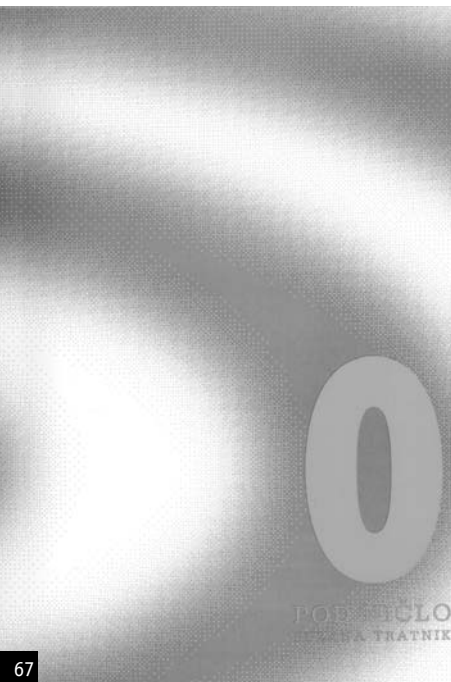
Decembra izide četrta številka revije **Lesbo**, na naslovnici katere LL objavi politični manifest za enakost in enakopravnost z naslednjimi zahtevami:

1. Enake človekove pravice in svoboščine za istospolno usmerjene ženske. Seksualne pravice so obče človekove pravice. Ženske imamo pravico do razpolaganja z lastno seksualnostjo.
2. Izrecno navedbo spolne usmerjenosti v 14. členu ustave RS, ki zagotavlja enakost človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Lezbijke in geji smo državljani RS.
3. Dosledno uresničevanje enakosti pred zakonom.
4. Enake pravice glede sklenitve zakonske zveze in glede vključitve v vse pravice, ki iz nje izhajajo. Lezbične in gejevске skupnosti so družinske skupnosti.
5. Enake starševske in posvojitvene pravice. Lezbični in gejevski starši naj se presojujejo po starševskih sposobnostih.
6. Enako zakonsko zaščito pred vsemi vrstami diskriminacije istospolno usmerjenih. Zahteve po nediskriminatorni zakonodaji niso zahteve po posebnih pravicah, temveč po izenačevanju pravic.
7. Enakost pri kazenski zakonodaji.
8. Enake možnosti na trgu delovne sile in zaposlovanja.
9. Enako obravnavo na področju servisnih dejavnosti.
10. Enako obravnavo tematike homoseksualnosti v procesih vzgoje in izobraževanja, s ciljem preprečevanja stigmatizacije homoseksualnosti, lezbijk in gejev.
11. Korektno obravnavo na nivoju javnih medijev. Pomanjkanje informacij ali stereotipiziranje homoseksualnosti vodi v homofobijo.
12. Enak in enakopraven položaj v širši družbi, z enako mero spoštovanja do istospolne usmerjenosti, lezbijk in gejev.

LL ob desetletnici delovanja napove **radikalizacijo lezbičnega političnega aktivizma**.

66 | plakat 13. dnevov gejevskega in lezbičnega filma, 1997

1998

V klubu K4, v **Roza disku**, poteka program: praznovanje devetletnice kluba K4: transvetitski performansi Salome, Gale, Dafne, *Boogie Boys* iz Zagreba, izbor *Mr Gay & Miss Lesbo*, *Rozavizija*, multimedijski projekt *Pink Factory*. Rezidentni in gostujoči DJ: Nataša, Mirč, Maja, Shark, Nyn, Mare (Nostrum), Krištof in veliko drugih.

Pri založbi Škuc-Lambda izidejo "**Razsežnost prosojnosti**" Cirila Berglesa, "**Pod ničlo**" Suzane Tratnik in "**Spomin telesa**" Konstantina Kavafisa.

Januarja poteka kampanja *Roza kluba* proti nestrpnosti do gejev in lezbijk v obliki plakadne akcije "**Vse ljubezni so enako lepe**".

Januarja in marca izideta **dve številki lista "Sestre"**, pod geslom "*Sestre vseh dežel, združimo se!*", ki ga izdaja "*pet sester, ki smo se odločile, da je potrebno končati agonijo neinformiranosti na področju sestrskih aktivnosti*".

Kasandra organizira več delavnic kreativnega pisanja, glasbenega oziroma likovnega ustvarjanja in izdelovanja nakita ter spodbuja in vabi **lezbične in ženske avtorice k razstavljanju svojih del**. Med leti 1997 do 2000 tako razstavljajo Jona Rev, Aprilija Lužar, Antje Schirmer, Zvonka Simičič, Dragana Rajković, Wendi Eastwood, Jasna Klančičar in druge.

Februarja se na *Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve* prvič sestane delovna skupina, ki obravnava **predlog zakona o registraciji skupnosti istospolnih partnerjev**. Skupini predseduje dr. Karel Zupančič z ljubljanske *Pravne fakultete*, delo pa se prične takoj zapletati, saj predstavnika Škucovih sekcij, Tatjana Greif in Tone Bricman, predlagata, naj novi zakon omogoči istospolnim partnerjem sklenitev zakonske zveze, večina članov skupine pa temu nasprotuje.

Med januarjem in marcem poteka na lezbični sceni v Ljubljani **raziskava o zaposlovanju in stopnjah diskriminacije lezbijk**, ki jo izvaja LL: med 98 anketiranimi lezbijkami in biseksualkami, ki obiskujejo lezbično sceno ali imajo z njo kontakt, je le 24 % redno ali začasno zaposlenih, 11 % je samozaposlenih, 15 % brezposelnih, 44 % je študent in 1 % upokojenk. Rezultate raziskave objavi revija *Lesbo*.

Strokovna komisija za programe založništva in književnosti pri *Ministrstvu za kulturo*, ki jo sestavljajo Milan Dekleva, Dušan Jovanovič, dr. Mladen Dolar, Andreja Mlinar, Ženja Leiler Kos, Tilka Jamnik in Božidar Premrl, predseduje pa ji Tone Pavček, odobri subvencije 62 revijam, zavrne pa 16. **Med zavrženimi sta tudi Revolver in Lesbo**.

Marca se lezbični del kluba *Tiffany* preseli v **klub Monokel**. V njem poteka program: okrogla miza "**Feministični in lezbični tisk**", kjer sodelujejo Durda Knežević, Biljana Bijelić, Eva D. Bahovec, Nataša Sukič in Nataša Velikonja; začnejo se socializacijski sestanki in drugo.

Marca **predlaga Miha Lobnik vladi Študentske organizacije Univerze v Ljubljani odprtje projekta Alternativna spolna usmerjenost**, katerega cilj je ustanovitev skupine za istospolno usmerjene mlade.

67 | naslovnica knjige 'Pod ničlo' Suzane Tratnik, založba Škuc, 1997

68 | z okrogle mize 'Feministični in lezbični tisk', Monokel, marec 1998

Aprila se Miha Lobnik in Tadej Reissner udeležita seminarja *IGLYO* v Antwerpnu. Tema seminarja je *ustanavljanje, delovanje in vodenje mladinskih glbt skupin*.

24. aprila poteka v mariborskem multimedia centru *Kibla okrogla miza "Zakaj se je gejevsko in lezbično gibanje razvilo v Ljubljani in ne tudi v drugih mestih v Sloveniji"*, ki mu sledi *Rozabal* z DJ Natašo. Večer organizira LL.

Med 30. aprilom in 3. majem potekajo *delavnice GALfona v Rabcu*, udeležiti pa se jih 12 prostovoljcev in prostovoljk. Delavnice vodi strokovnjakinja z Dunaja Helga Pankratz in seznanja udeležene z delovanjem podobnih telefonov v Avstriji. Prav tako aprila izda GALfon zgbanko *"Spolno prenosljive bolezni pri gejih in lezbijkah"*, ki jo uredi Gregor Tratar. Zgibanka je distribuirana po mestih, kjer se srečuje homoseksualna populacija. Junija se aktivisti in aktivistke *GALfona* udeležijo mednarodne poletne šole o aidsu, ki jo organizirajo študentje medicine, v novembru pa seminarja o aidsu, ki ga pripravi *Klic v duševni stiski*.

10. junija ustanovni odbor, ki ga sestavljajo Miha Lobnik, Tadej Reissner, Jasna Magič in Nina S., ustanovi skupino Legebitra. Njen osnovni namen je združevati istospolno usmerjene mlade, geje, lezbijke, biseksualce in transeksualce. V sejni sobi ŠOU na Kersnikovi 4 že 28. maja poteka prvo srečanje z naslovom *"Coming out - ključni korak istospolno usmerjenih mladih?"*, do poletnih počitnic se zvrstijo še tri srečanja, gost zadnje pa je Kris Vanhemelryk, aktivist in Leuvna, ki pripravi predavanje o istospolno usmerjenih mladih in aktivizmu v Belgiji. Nastane *Legebitrina spletna stran*, ki deluje danes na naslovu: www.drustvo-legebitra.si. *Legebitra* nadaljuje z delom jeseni: redno organizira tedenska srečanja, okrogle mize, izlete, tematske razprave, pogovore z gosti in izobraževalne tabore. Srečanj se udeležuje okrog dvajset mladih, za mnoge pa postane skupina prva priložnost za srečanje z istospolno usmerjenimi vrstniki.

Izideta *peta in šesta številka revije Lesbo*.

Junija se na ljubljanskem *Radiu Študent prične redna mesečna oddaja Lesbomanija*, ki jo zasnjuje in vodi aktivistka LL Nataša Sukič. Od leta 2000 sodi oddaja med člene mednarodne zveze feminističnih radijskih oddaj AMARC.

Julija in avgusta poteka v Driebergnu na Nizozemskem **14. IGLYO konferenca** z naslovom *"Zdravje in glbt mladi"*, ki se je udeležijo Miha Lobnik iz Legebitre in Urška Merc ter Urška Recer iz LL. Vsi trije se udeležijo tudi *Gay Games*, ki potekajo avgusta v Amsterdamu. Miha Lobnik na seminarju organizacije *Amnesty International* predstavi aktivistično delovanje mladih v Sloveniji.

Avgusta LL izda zgbanko *"Izobraževanje proti homofobiji"*. Medijsko predstavitev, pa tudi predstavitev *pete številke revije Lesbo*, organizira v *prenovljenem lezbičnem klubu Monokel*.

Od 21. do 25. oktobra poteka v avstrijskem Linzu **20. ILGA-Europe konferenca**. Delegati in delegatke izvolijo *aktivistko LL, Tatjano Greif, v izvršni odbor ILGA-Europe*.

4. decembra poteka v *Grand hotelu Union posvet o istospolnih porokah*, ki ga organizira *Roza klub*, z gosti z *Ministrstva za družino, delo in socialne zadeve*. Posvet odpre Štefka Kučan.

KAKO NAS JIM POVEM, DA SEM GEJ?

Prav tako se udeležijo prijetnih. Ali, neželjenih prijateljev. To stvar ostane tam in ne pride nikoli. Vse kar je bilo tako neprijetno, tega ne želimo več. ...

Prav tako se udeležijo prijetnih. Ali, neželjenih prijateljev. To stvar ostane tam in ne pride nikoli. Vse kar je bilo tako neprijetno, tega ne želimo več. ...

Prav tako se udeležijo prijetnih. Ali, neželjenih prijateljev. To stvar ostane tam in ne pride nikoli. Vse kar je bilo tako neprijetno, tega ne želimo več. ...

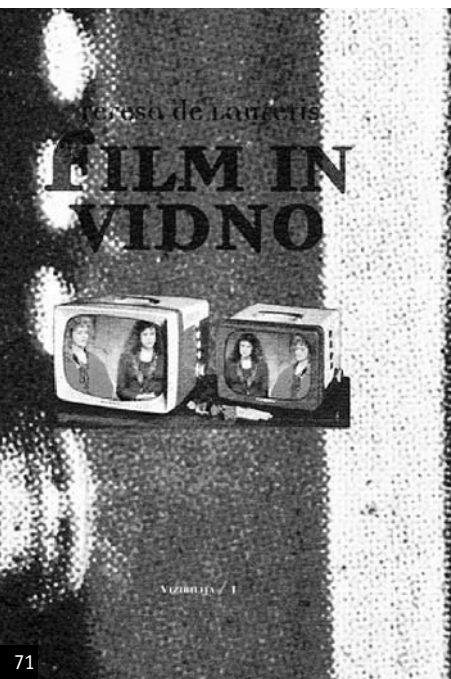
spb

spolno prenosljive bolezni

pri gejih in lezbijkah

Ime SPOLNO PRENOSLJIVE BOLEZNI (SPB) uporabljamo za tiste nalezljive bolezni, ki se pogosto prenašajo tudi s spolnimi odnosi. Mednje spadajo t. i. "klasične" spolne bolezni, kot so SIFILIS, GONOREJA, MEHKI ČANKAR, DIMELJSKI LIMFOGRANULOM in GRANULOMA VENEREUM. Pri klasičnih spolnih boleznih je spolni način prenosa skoraj obvezen, obstajajo pa tudi druge bolezni, ki jih povzročajo različni mikroorganizmi (bakterije, virusi, glive, prazivali) in zaježajo, prenašajo pa se na različne načine, med drugim tudi s spolnimi odnosi. Zato tudi te bolezni pritevamo med SPB.

- 69 | Legebitrina zgbanka o coming-outu, december 1998
- 70 | zgbanka 'Spolno prenosljive bolezni', april 1998

Od 29. novembra do 6. decembra potekajo **14. dnevi gejevskega in lezbičnega filma**. Dneve otvori Majda Širca, državna sekretarka na *Ministrstvu za kulturo*, festival pa se začne s premiero prvega gejevsko-lezbičnega dokumentarca *Čisto srečen, kakršen sem*, ki nastane v slovensko-nizozemski produkciji Mihe Lobnika in Klause Müllerja ter predstavi mlade aktiviste in aktivistke iz vsega sveta, ki leta 1997 na konferenci v Pisi razpravljajo o preteklosti in nacističnem pregonu homoseksualcev ter različnih pričakovanjih glede prihodnosti. Ostali filmi, ki se predvajajo, so še *Popolni mrk*, *Ljubezen! Hrabrost! Razumevanje!*, *Živahen*, *Ženski klozet*, *Woubi*, *Cheri*, *Bugis Street*, *Draga, moške sem poslala na luno*, *Tako kot je*, *Neobrezan*, *Krvne sestre*, *Vse bo še dobro*.

12. decembra se odpre preurejeni **gejevski klub Tiffany** na Metelkovi.

Decembra izda *Legebitra* nalepke, plakate in zgibanka o skupini ter coming-outu, ki jih mladi distribuirajo po srednjih šolah in fakultetah.

Pri založbi *Škuc* se ustanovi zbirka *Vizibilija*, nova zbirka queer, predvsem lezbične in feministične literature in teorije. Prva knjiga v zbirki je prevod eseja **Terese de Lauretis "Film in vidno"**. Zbirko ureja Nataša Sukič, od leta 2003 pa Tatjana Greif.

Nedeljski večeri Roza diska v klubu K4 zaradi nesoglasij z upravo K4 in notranjih neskladij preidejo iz pristojnosti Škuca v roke Študentske organizacije Univerze v Ljubljani. Začne se odliv aktivistov in aktivistk *Roza kluba*, *Magnusa* in *LL*, ki so od leta 1989 oblikovali program *Roza diska*: v njegovi skoraj desetletni zgodovini so program kreirali programski vodje in didžeji, aktivisti in aktivistke Brane Mozetič, Alen Jelen, Blaž Štrukelj, Nataša Sukič, Rudi Reinhardt, Marko Popovič in drugi.

Decembra poteka mednarodna akcija *ILGE*, v kateri sodeluje tudi *LL*, proti kandidaturi avstrijskega predsednika Walterja Schimmerja za generalnega sekretarja Sveta Evrope. Schimmer namreč kot član avstrijske *Ljudske stranke* večkrat glasuje proti pravicam gejev in lezbijk, vendar pa mandat vseeno dobi. Slovenski mediji njegovo homofobijo zastrejo, kljub temu, da so o njej do potankosti obveščeni.

V nakladi 4000 komadov izide **serija razglednic za varnejšo spolnost in plakat**.

V letih 1998 in 1999 gejevske in lezbične žure prireja tudi ljubljanski **klub Propaganda**, sicer znan predvsem po ponudbi techno glasbe. Za glasbo skrbita DJ One in DJ Andy, gostom pa občasno ponudijo tudi show program. Proti koncu leta 1999 zanimanje za gejevske večere splahni, zato jih ukinejo. Je pa klub tudi ob drugih, negejevskih dnevih priljubljeno zbirališče ljubljanskih gejev in lezbijk, saj geji sestavljajo večji del personala in celotno upravo. V *Propagandi* dve leti slušbuje tudi Salome.

71 | naslovnica eseja 'Film in vidno' Terese de Lauretis, založba Škuc, 1998

72 | zgibanka 'Istospolna usmerjenost in zaposlovanje', junij 1998

SPOMINČEK

Gregor Tratar

Bil je eden tistih dni, ko enostavno ne veš, kaj bi sam s sabo. Zunaj je sijalo vroče poletno sonce in za avtomobili, ki so vozili skozi mesto, se je dvigal prah in polnil zrak, ki je zaman klical osvežujoči dež.

S šestko sem se odpeljal proti Črnučam. Zaradi počitnic je bil avtobus skoraj prazen, a kljub temu se je moje oko - najbrž zgolj iz navade - paslo po nekaj mladih, ki so se zafrkavali v zadnjem delu avtobusa in se v svojih ravno prav oprjetih kratkih hlačah brezsravno dotikali drug drugega. Izstopil sem nad Žagarjem in se peš podal ob Savi navzgor. Vedel sem, da brezdelno ljubljanstvo tudi med tednom rado hodi semkaj razkazovat svoja gola, a žal ne nujno privlačna telesa.

Sranje, skoraj vsi najboljši prostorčki so bili že zasedeni. Končno sem le našel košček skalice tik ob reki, kjer sem razgrnil brisačo, smuknil v kopalke in se nato poskušal čim udobneje namestiti. Zazrl sem se v globoko modro nebo, na robu katerega so se ostro in jasno risale temno zelene krošnje dreves. Kmalu me je povsem prežela vročina visokega poletja, zaradi katere je bilo poležavanje na soncu skoraj neznosno. Zaprl sem oči, žuborenje vode in vonj po reki pa sta priklicala spomine...

Tovarišica družbeno-moralne vzgoje v osmem razredu ni imela prav. Homoseksualnost me ni minila, kot nam je razlagala. Čeprav sem si za kratek čas želel, da bi me. In tako mi ni preostalo drugega, kot da pogumno stopim novemu življenju naproti. Še danes se spominjam vonja, ko sem prvič prestopil prag takrat še razvpitega gejevskega K4. Vonja, ki sem ga od takrat začutil še mnogokrat in ki je v glavi tako povezan z neznanimi, napol razgaljenimi telesi, ki se zibajo v ritmu glasbe, z obrazi, ki v polmraku skrivajo pravo podobo, in z rokami, ki okrog sebe grabijo, česar si v resničnem zunanjem svetu nikoli ne bi upale niti dotakniti. Kako čudno in nenavadno. Kot da bi bili tukaj, v kleti, zadeti od alkohola in drog, drugačni. Pogumnejši. Lepši. Varnejši.

In potem se spominjam, da je bilo vse več tistih, ki so v znak izkazovanja svoje podpore pričeli obiskovati tudi nedeljski K4 in druge gejevske place. Super! Kot da bi se imeli zdaj vsi radi! Kot da homoseksualnost sploh ni več problem! Ampak potem so bila telesa vse manj razgaljena in tudi roke so vse manj grabile okrog sebe. Ker so jih kdaj tudi dobile po prstih. Ker so prijele prepovedano. Kaj bi dal, da bi prostor spet zadihal s tisto prejšnjo skrivnostno energijo in da bi tukaj, v kleti, v beznici, spet divje zaplesala napol gola, od alkohola in drog zadeta telesa in bi s soparo napolnjeno ozračje spet pokalo od erotike!

Ne da bi vedel kdaj, sem zadremal. Iz spanja me je zbudil šele hlad, ki je prilebdel iznad reke. Začelo se je večeriti in nad vodo so pričele vstajati meglice, s katerimi se je občasno poigral piš vetra. Le še gorkota, ki je sevala od razgretih skal, je izdajala vroče sonce, ki se je še pred nekaj urami plazilo po njih, zdaj pa je že izginjalo za obzorjem.

Nocoj grem spet v lajf. Jutri bo baje deževalo...

1999

V **gejevskem klubu Tiffany** v mestu Metelkova poteka program: filmske projekcije, turnir v pikadu in gunitvistu, boljšji trg, karaoke, delavnice, predavanja in diskusije ("*gej kratka zgodba*", "*kdo se še boji aidsa*", "*katoliška cerkev in homoseksualnost - duhovniki in geji*", "*registrirana partnerstva*"), razstave Andreja Brumna Čopa, Gašperja Zidarja, Frenka Fidlerja, Mirča Jenče in drugih.

V **lezbičnem klubu Monokel** poteka program: razstava slik Jone Rev, pesniški večer poezije Urške Sterle in Sare Lubej. Program *Monokla* koordinira Nataša Koražija z ekipo.

Februarja je v **izvršni odbor IGLYO izvoljen Miha Lobnik**, kot predstavnik *Legebitre* pa v izvršnem odboru predstavlja interese skupin iz vzhodne Evrope.

15. februarja poteka v Galeriji Škuc **tiskovna konferenca gejevskih in lezbičnih skupin v zvezi s spremembami zakonodaje in registracijo istospolnega partnerstva**. 22. februarja državna sekretarka Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve Helena Kamnar v tedniku *Mladina* pove, da **zahtev gejevskih in lezbičnih organizacij za zakonsko zvezo gejev in lezbijk ne morejo izpolniti**, saj bi takšen predlog "*padel že pred parlamentom. V družbi imamo dva pola. Eden meni, da je homoseksualnost škodljiva in jo je treba uničiti. Ta pol živi in ni majhen*". Pripravljen zakonski predlog opredeljuje zgolj institut registracije istospolnih skupnosti in vstopi v medresorsko usklajevanje.

Aprila pripravi IGLYO seminar "*Kontinuiteta dela v glbt aktivizmu*" v Evropskem mladinskem centru v Strasbourgu. Pri pripravi sodeluje Miha Lobnik, udeležita pa se ga Jasna Magič in Nina S. iz *Legebitre*.

19. aprila začne delovati **Mreža - prvi e-poštni distribucijski seznam** za glbt teme - naslov je www.ljudmila.org/siqrd/mreza. Idejo za seznam in ime prispeva Bogdan Lešnik, tehnično izvedbo in moderatorstvo pa prevzame Aleš Pečnik. Na začetku ima Mreža približno dvajset članov in članic, v petih letih delovanja se članstvo podeseteri.

Maja, le nekaj dni po okrogli mizi *Legebitre* o otrocih in istospolnem starševstvu, **nova vlada Študentske organizacije brez vednosti vodje projekta zapre projekt Alternativna spolna usmerjenost in skupini odvzame finančna sredstva za delovanje**. Jeseni Miha Lobnik - zaradi ogrožene prihodnosti delovanja skupine - kandidira za poslanca ŠOU na Fakulteti za *družbene vede*, na listi *Neodvisnih*, ki v primeru sodelovanja na volitvah obljubijo *Legebitri* pomoč. Lobnik je oktobra prvi gejevski aktivist, izvoljen v študentski parlament, vlada ŠOU pa ponovno odpre projekt *Alternativna spolna usmerjenost - 2. del*. *Legebitra* nadaljuje z rednimi tedenskimi srečanji, med drugim začne izdajati **Legebitrin bilten Oznanila**, ki odtlej redno izhaja vsak mesec, na svetovnem spletu pa je dostopen na naslovu www.ljudmila.org/siqrd/oznanila.

Julija poteka v Barceloni **15. konferenca IGLYO**. Udeležijo se je Miha Lobnik, Matej Kralj in Roman Kuhar iz *Legebitre*, Urška Merc ter Urška Recer iz *LL* ter Bogdan Lešnik kot povabljeni gostujoč predavatelj. Tema konference so *istospolno usmerjeni mladi in solstvo*.

Avgusta prične veljati nov **Zakon o varstvu osebnih podatkov**, ki izrecno prepoveduje zbiranje osebnih podatkov, ki zadevajo spolno vedenje.

74 | razstava fotografij Frenka Fidlerja, Tiffany, 1999

75 | naslovnica *Legebitrin*ih Oznanil, maj 2003

Od 13. do 19. avgusta dva predstavnika Magnusa sodelujeta na **9. mednarodni konferenci oseb s hiv/aidsom** v Varšavi.

Izide **"Poročilo o človekovem razvoju: Slovenija 1999"** Urada RS za makroekonomske analize in razvoj, v njem pa je - v prispevku Mojce Urek **"Registracija istospolnih skupnosti"** - vključena tudi gejevska in lezbična tematika.

Septembra poteka **19. svetovna ILGA konferenca** v Johannesburgu v Južnoafriški republiki. Udeleži se je Suzana Tratnik.

V okviru festivala **Mesto žensk** in v organizaciji LL poteka v ljubljanski **Mali galeriji** razstava britanske slikarke **Sadie Lee** z naslovom **"Ne glej"**. Na Metelkovi pa 16. oktobra poteka - prav tako znotraj Mesta žensk - v organizaciji **Kasandre** fotografska delavnica za ženske z naslovom **"Lezbični imidž/imaginacija"**, ki jo vodi Marian Bakker, ena od avtoric razstave **"Lesbian Connexion/s"**.

20. oktobra se v Pisi začne **21. ILGA-Europe konferenca**, ki se je udeležita tudi aktivistki LL, Nataša Velikonja in Tatjana Greif, vendar pa jo predčasno protestno zapustita zaradi nestrinjanja z organizacijsko logistiko. Organizator konference, lokalna sekcija organizacije **ArciGay**, namreč premožne udeležence in udeleženke namesti v luksuzen, vse ostale, večinoma lezbične aktivistke iz vzhodne Evrope, pa v mladinski hotel nižjega standarda.

Oktobra **uprava kluba K4, ki deluje pod okriljem Študentske organizacije Univerze v Ljubljani, delno zapre Roza disko**: večeri naj bi prinašali **"finančno izgubo"**, hkrati pa se restrikcija ne dotakne ostalih, enako finančno neprofitnih večerov. Roza disko ostane odprt enkrat mesečno, ostale nedelje pa dela le od 21. do 1. ure. Nataša Sukič, dolgoletna didžejka Roza diska, ob tej priložnosti zapiše v reviji **Lesbo**: **"Arhitektom ukinjanja Roza diska ne gre za denar; strategiji desnih politik še kako dobro vedo, kaj pomenijo prostori za druženje in družabnost za obstoj neke subkulture. Roza disko je bil v vsej svoji lepi in bogati zgodovini še najmanj od vsega zabavišče: predstavljal je ogrodje močni gejevski in lezbični kulturi in zato tudi eno njenih najbolj izpostavljenih in občutljivih točk. Uničenje takšnega prostora je, logično, prvi korak pri politiki poskusa destabilizacije subkulture, ki se je v desetih letih uspela organizirati do te mere, da je postala preprosto (pre)nevarna"**. Po protestih mnogih nevladnih organizacij, ki se pridružijo protestu LL, si **ŠOU** premisli in marca 2000 se gejevski in lezbični večeri - pod geslom **"Vrnitev odpisanih"** - znova začnejo.

LL naslovi na **Helsinški monitor Slovenije** pobudo za sodelovanje na ravni človekovih pravic. Pisnega odgovora ne dobi, na telefonsko poizvedovanje pa se predsednica Neva Miklavčič Predan odzove z izrecno zavrnitvijo sodelovanja in zvrhano mero arogance.

Pri zbirki **Škuc-Vizibilija** izide pesniška zbirka **Nataše Velikonja "Žeja"**.

Izidejo sedma in osma številka revije Lesbo ter zgibanka LL **"Enakost - istospolne družine"** in **"Istospolna usmerjenost in zaposlovanje"**.

Od 28. novembra do 5. decembra potekajo v **Kinoteki Dnevi gejevskega in lezbičnega filma**, ki se za 15. obletnico preimenujejo v **15. festival gejevskega in lezbičnega filma**. Predvajajo se filmi **Pokaži mi ljubezen, Udarec po koži, Ogenj, Ljubezen je hudič, Telo brez duše, Zakaj ne jaz?, Bogovi in pošasti, Lola in Bilidikid, Ljubezen in smrt na Long Islandu, Ženska - Lubenica, Srečna skupaj**.

76

77

76 | Denis Sarkič v Roza disko, devetdeseta, foto Frenk Fidler

77 | naslovnica knjige 'Žeja' Nataše Velikonja, založba Škuc, 1999

16. decembra predlaga Miha Lobnik *parlamentu ŠOU resolucijo o podpori istospolno usmerjenim študentkam in študentom*, ki jo *Študentski parlament* po večurni razpravi in tudi nekaterih primitivnih komentarjih študentske opozicije sprejme z večino glasov. Najvišji predstavniški organ ŠOU v Ljubljani se tako zavzame za odpravo diskriminacije istospolno usmerjenih študentov in študentk ter dolgoročno možnost sodelovanja istospolno usmerjenih študentk in študentov v okviru projektov in organov ŠOU.

78 | zgibanka 'Enakost - istospolne družine', 1999
79 | GALFONov koledarček

2000

V **lezbičnem klubu Monokel** poteka program: predavanje Suzane Tratnik o Kate Bornstein, Tatjane Greif o ILGI, Nataša Sukič pa vodi seksualno delavnico, poteka fotografska delavnica "*Lesbian ConneXion*", razstava Aquarius, koncert Minke Đonlić, turnirji v taroku, pokru in briškuli, nastop tria trebušnih plesalk *Puščavske mačkice* idr. Nastane "*Suha veja al dente - živilski orkester LL*", ki občasno skrbi za prehrano v metelkovski *Črni kuhni*.

Oblikuje se športno rekreativna skupina za istospolno usmerjene **Out in Slovenija**. Njen spletni naslov je www.outinslovenija.com.

V ljubljanskem tivolskem klubu **Hit The Road Jack** potekajo ob sobotah "*Mavrični večeri*", ki jih organizira Srečo Blas, vendar kmalu pojenjajo.

Januarja poteka v Manili na Filipinih mednarodna konferenca "**Global Forum of Women Political Leaders**", ki se je udeleži Tatjana Greif iz LL.

Februarja poteka v Berlinu *50. mednarodni filmski festival Berlinale*. Članica mednarodne lezbične in gejevske žirije za podelitev nagrad *Teddy* je tudi Suzana Tratnik, selektorica na ljubljanskem *Festivalu gejevskega in lezbičnega filma*.

Marca zasnuje *Kasandra*, skupaj z nekaj aktivistkami *Mreže za Metelkovo*, zamisel o festivalu alternativne umetniške ženske produkcije in sodeluje pri izvedbi prvega **festivala "Rdeče zore" na Metelkovi**.

V New Yorku poteka mednarodna konferenca, "**44th United Nations Commission on the Status of Women**", ki se je udeleži Tatjana Greif iz LL.

Od 21. do 26. marca Suzana Tratnik in Brane Mozetič mentorsko vodita študentsko skupino lezbijk in gejev iz različnih skupin **na evropsko srečanje "Homoseksualnost, mladi, Evropa" v Madridu**.

Od 28. do 30. aprila poteka v Piranu **izobraževalni seminar "Človekove pravice in istospolna usmerjenost"**, ki ga organizira LL.

Maja dobi **LL odgovor z Urada varuha človekovih pravic na pobudo za odpravo diskriminacije istospolnih partnerstev**. Iz odgovora je razvidno, da se *Urad* ne želi ukvarjati s to temo, saj pobudnici odrekajo pravico sklicevanja na ustavni člen o enakopravnosti. *Urad* - ki ga vodi Ivo Bizjak - trdi, da mu ni uspelo pridobiti dokumentov *Sveta Evrope in Evropskega parlamenta o odpravi diskriminacije*. Odgovor se cinično zaključuje z mnenjem, da "*dela varuha človekovih pravic ni mogoče izenačevati z aktivnostmi nevladnih organizacij*".

1. junija organizirajo študentke defektologije v okviru projekta *ŠOU "Socialna zavest"* v klubu *K4* okroglo mizo o istospolnem starševstvu, na kateri soočijo psihiatra Janeza Ruglja, ginekologinjo Matejo Kožuh-Novak, državno sekretarko Heleno Kamnar, Viktorijo Bevc iz društva posvojiteljskih družin Deteljica in aktivista Tadeja Reissnerja (Legebitra) ter aktivistko Tatjano Greif (LL). **Enakost pred zakonom zagovarjata le še aktivist in aktivistka gejevskih in lezbičnih**

80 | Monokel; foto: Nataša Koradžija

81 | plakat kataloga '16. festivala lezbičnega in gejevskega filma', 2000

82 | naslovnica knjige 'Zgodovina seksualnosti 1 - Volja do znanja', založba Škuc, 2000

organizacij. Začne se obdobje pristopa "za in proti", ki temeljito preoblikuje politično kulturo in medijsko dikcijo v Sloveniji, kršenje človekovih pravic pa postopno postaja uspešno sredstvo pridobivanja volilnih glasov.

21. junija zaseda *Odbor Državnega zbora RS za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko*, ki razpravlja o **predlogu zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo**. Razburjenje povzroči amandma k 5. členu, po katerem naj bi bile do umetne oploditve upravičene tudi samske ženske. Jože Trontelj, predsednik *državne komisije za biomedicinsko etiko*, meni, da se s tem ustvarja "nepopolna družina". Karel Zupančič "opozori", da bo tako odprta pot za pridobitev otroka homoseksualnim parom, s čimer naj bi postali unikat med evropskimi državami. LL objavi odprto pismo *državnemu zboru*, vladi in predsedniku vlade RS, kjer pravi, da institucije, ki naj bi zastopale interese vseh državljanov, "v pričujočem primeru skušajo zastopati ideologijo ozke, nazadnjaške in diskriminatorne elite".

Julija poteka v Stockholmu **16. konferenca ILGYO** na temo "Glb družine". Mednarodni organizacijski odbor vodi Miha Lobnik, na konferenci pa sodeluje tudi Matej Kralj iz *Legebitre*.

Od 9. do 14. julija dva predstavnika Magnusa sodelujeta na **13. mednarodni aids konferenci** v Durbanu.

Od 17. do 22. oktobra poteka v Somborju **drugo delovno srečanje aktivistk iz lezbičnih skupin in angažiranih posameznic s področja nekdanje Jugoslavije**, ki ga organizira *Labris*, udeleži pa se ga štiriinšestdeset udeleženk.

Oktobra LL znova opomni državne institucije na diskriminacijo gejev in lezbijk. Nanje in na javnost naslovi **peticijo za enakopravnost lezbijk in gejev**, ki jo podpiše več sto posameznikov, posameznic, organizacij in institucij javnega pomena. 10. oktobra novinarka *Dela* označi peticijo kot nadlegovanje političnih strank v volilnem letu: "Bi sploh imele čas za volilno kampanjo, če bi se ukvarjale samo z zadovoljevanjem interesov posameznih, ozko usmerjenih skupin?"

13. oktobra se v Ljubljani na Kersnikovi 4, prostorih *ŠOU*, s tiskovno konferenco in okroglo mizo **odpre regionalna informacijska pisarna IGLYO, mednarodne mladinske glbt nevladne organizacije**. Pisarno vodi član izvršnega odbora IGLYO in aktivist *Legebitre* Miha Lobnik. Na otvoritveni okrogli mizi o **položaju istospolno usmerjenih mladih v Evropi** sodelujejo mladi aktivisti in aktivistke Faina Grossman, Andre Soderlund in Roweena Russell. Na dan otvoritve in do konca leta je nad vhodom v stavbo na Kersnikovi - prvič nad vrati kake institucije v Sloveniji - **izobešena mavrična zastava**. Od leta 2001 do leta 2003 je pisarna tudi uradni sedež IGLYO.

Oktobra poteka v Bukarešti **22. ILGA-Europe konferenca**, ki se je udeleži LL.

Od 26. novembra do 3. decembra poteka **16. festival gejevskega in lezbičnega filma**, s filmi *Lepota, Šepet mladosti, Biti tam, Hladne kaplje na vroče kamne, 175. člen, Blaženi krvoločni, Zmerom pripravljene, Obupana znanstva, Bent, Boljše od čokolade, Goreči denar, Snidenje z Julie, britanska serija Queer as Folk*. Delovno ekipo festivala, ki ga organizira *Škuc*, predstavljajo Brane Mozetič, Suzana Tratnik, Aleš Pečnik, Boštjan Liseč in Luka Pajntar.

1. decembra izda ŠOU v Ljubljani - po letih zgolj splošnih informacij in moralizirajočih zloženek - **ob dnevu boja proti aidsu zloženko**, v kateri so posebne strani namenjene gejem, lezbijkam in biseksualcem. Strani pripravita Miha Lobnik in Jasna Magič. Zaradi njih *Društvo študentov medicine* napove sekretarju *predsedstva ŠOU za socialo in zdravstvo* prekinitev sodelovanja v akciji, saj meni, da tovrstna promocija marginalne skupine ni primerna in da posebne strani, namenjene varni spolnosti gejev in lezbijk, niso potrebne. Sekretar za *socialo ŠOU* Borut DelFabro podpre aktiviste, *Društvo študentov medicine* popusti in pri akciji vseeno sodeluje.

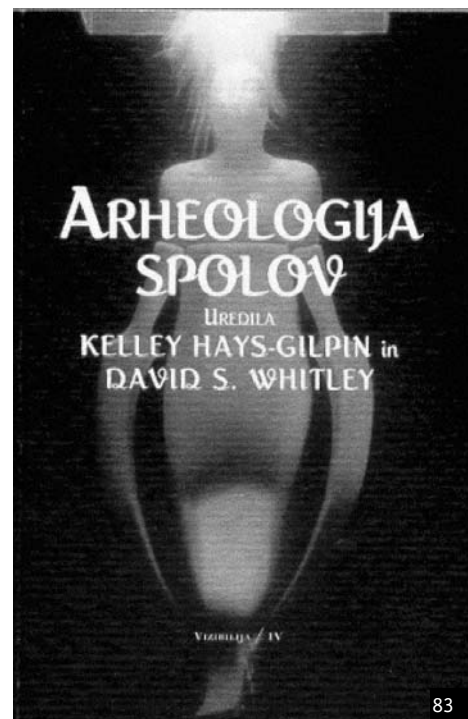
Pri zbirki *Škuc-Vizibilija* izideta zbornik "*Arheologija spolov*", ki ga uredita Kelley Hays-Gilpin in David S. Whitley, ter "*Eseji*" Monique Wittig.

Pri založbi *Škuc-Lambda* izidejo dela *Michela Foucaulta, prvi in drugi del "Zgodovine seksualnosti"*, "*Popolni mrk*" Arthurja Rimbauda, "*Spolni izobčenci*" Kate Bornstein in "*Nedotakljive*" Leslie Feinberg.

Izide 9-10. številka revije Lesbo z novo vizualno podobo, ki je delo Barbare Predan oziroma oblikovalskega dueta *Phant & Puntza*. Novo podobo dobi tudi spletna strana *LL*.

Ženski center preneha delovati, prav tako *Kasandra*.

Decembra *LL* objavi - kot predpripravo na izgrajevanje Lezbične knjižnice - "**Izbrano bibliografijo literature z lezbično in gejevsko tematiko**".

83

84

83 | naslovnica zbornika 'Arheologija spolov', založba Škuc, 2000

84 | naslovnica 'Nedotakljive' Leslie Feinberg, založba Škuc, 2000

2001

V **lezbičnem klubu Monokel** potekajo razstave Ivane Šalamun-Ribane Roccoco "Mesečev svetilnik", razstava fotografij s pohoda "Obvoznica mimo nestrpnosti" Nataše Koražija in Suzane Tratnik, razstava "Talking Walls I - medijski prispevki o Obvoznici mimo nestrpnosti", predavanje Romana Kuharja, turnirji v taroku in drugo. V **Monoklu** potekajo popravljalna dela, kjer svojo pomoč ponudi mednarodna rokodelska skupina *Axt und Kelle*.

Januarja poteka na Medvedjem brdu nad Logatcem prvi **Legebitrin tridnevni izobraževalni tabor**. Tabor je namenjen predstavitvi delovanja skupine in izobraževanju novih prostovoljcev za aktivno delo, udeleži pa se ga 25 mladih. Istega leta sledi še tridnevni **poletni tabor na temo homofobije in heteroseksizma**. *Legebitra* odtlej vsako leto organizira *zimski in letni izobraževalni tabor* z različnimi vsebinami.

LL skupaj z romunsko organizacijo *ACCEPT* in pod pokroviteljstvom *ILGA-Europe* koordinira mednarodni projekt "**Equality for Lesbians and Gay Men: A Relevant Issue in the EU Accession process**", raziskavo o pravnem in družbenem statusu *lgbt* v državah kandidatkah za *Evropsko unijo*.

ILGA-Europe in *LL* izvedeta **raziskavo o diskriminaciji na osnovi spolne usmerjenosti**, ki je del mednarodne raziskave, ki bo služila za osnovo poročila, namenjenega *Evropskemu parlamentu* in *Direktoratu za širitev Evropske unije*. Raziskava pokaže, da je diskriminacijo ali nasilje doživel vsak drugi gej ali lezbijka, in sicer na različnih ravneh, od vsakdanjega življenja, zaposlovanja, stanovanjske problematike, zdravstva, vojaščine ter policijske obravnave.

21. februarja poteka v ljubljanskem parku *Zvezda* **manifestacija Urada za intervencije "Za solidarnost s prebežniki - proti nestrpnosti"**, na kateri lezbične aktivistke poudarjajo prisotnost homo kolektiva z anarhističnimi emblemi.

Marca postane **LL članica mednarodne organizacije European Women's Lobby**.

15. marca **sprejme vlada RS predlog amandmajeve k noveli zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih umetne oploditve z biomedicinsko pomočjo**. Po tem predlogu so do *OBMP* upravičene tudi samske ženske, ki pa bi morale pred tem dobiti dovoljenje posebne komisije.

18. aprila **Državni zbor obravnava predlog novele**. Po mnenju poslanca *Slovenske nacionalne stranke* Saša Pečeta je namen zakona "izničiti zdravo družino v slovenski družbi". Po njegovem prepričanju je to "prvi korak do priznavanja možnosti posvojitve otrok tudi homoseksualnim partnerjem". *Stranka mladih Slovenije* meni, da bo zakon "podprl širjenje samohranilstva". Predlog novele označijo kot moralno spornega tudi poslanci *Social-demokratske stranke, Nove Slovenije* in *Slovenske ljudske stranke + Slovenskih krščanskih demokratov*. 19. aprila je *Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo* v parlamentu v celoti sprejet, glasovanje pa bojkotirajo poslanci *SDS, Nsi, SMS, SNS* in *SLS SKD*.

Konec aprila 34 večinoma opozicijskih poslancev, med katerimi je najglasnejši Franc Cukjati, sproži **zahtevo za razpis naknadnega referenduma o Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih OBMP**. Po Ljubljani se pojavi grafit "Raje epruveta kot Cukjati za očeta", LL pa se

85 | Obvoznica mimo nestrpnosti' - pred ljubljanskim magistratom, 6.7.2001, foto: Denis Sarkič
86 | skupina Vali - ob razstavi Ribane Roccoco, 2001
87 | grafit na ljubljanski Stolnici, pomlad 2001

Ime mi je Damjan

Suzana Tratnik

88

89

88 | naslovnica knjige 'Ime mi je Damjan' Suzane Tratnik, založba Škuc, 2001

89 | naslovnica knjige 'Metulji' Braneta Mozetiča, založba Škuc, 2001

vkluči v *Odbor za svobodno odločanje - za pravico samskih žensk do umetne oploditve* in aktivno sodeluje na okroglih mizah, ki potekajo v predreferendumskem obdobju.

LL naslovi na Urad varuha za človekove pravice pobudo za oceno zakonitosti in ustavnosti referendumске pobude o OBMP in dobi odgovor, da Urad "ne more vložiti ustavne presoje zakona, ki še ni sprejet". LL opozori, da predmet pobude ni ustavna presoja zakona, temveč referendumske pobude.

Pri založbi Škuc-Lambda izidejo "**Metulji**" Braneta Mozetiča, "**Ime mi je Damjan**" Suzane Tratnik, "**Črnci**" Jeana Geneta, "**Težave s spolom**" Judith Butler, "**Želja in resničnost**" Luisa Cernude, "**Mi, drugi**" Romana Kuharja.

V Sloveniji nastaja **nacionalna koalicija nevladnih organizacij za sodelovanje z nastajajočim Mednarodnim kazenskim tribunalom**, v kateri sodelujejo *Amnesty International*, Škuc-LL, Mirovni inštitut in *Pravno-informacijski center*.

1. maja se na Metelkovi 6 v Ljubljani, v prostorih LL, odpre **Lezbična knjižnica z arhivom**. Nudi bogat nabor strokovnih in literarnih del in člankov s področja glbt tematike, študij spolov in seksualnosti, arhivske in tekoče izdaje gejevskih in lezbičnih revij in časnikov ter video in medijski arhiv. Ob otvoritvi izide "*Knjižnični katalog*", obenem pa poteka v prostorih knjižnice tudi otvoritev stalne likovne razstave. Konec februarja 2004 šteje *Lezbična knjižnica z arhivom* 250 članov in članic, gradivo sestavlja okrog 1600 enot, med njimi okrog 1000 knjig in čez dvesto revij. *Lezbična knjižnica z arhivom* je - skupaj s knjižnico *Mirovnega inštituta*, *Škratovo čitalnico KUDa Anarhiv*, knjižnico *Stripburgerja* in *Centra za sodobne umetnosti* - članica *metelkovske Mreže avtonomnih knjižnic*.

Pri Časopisu za kritiko znanosti (številka 202-203) izidejo tretje gejevske in lezbične študije. V tematskem bloku "Zgodovine spolov" najdemo prispevke Judith Roof, Judith Butler, Thomasa A. Kinga, Suzane Tratnik, Nataše Sukič, Evelyn McDonnell, Gustija Lebna, Braneta Mozetiča, Tatjane Greif, Nataše Velikonja in Borisa Pintarja.

15. maja mediji objavijo "**Pismo proti homofobiji**" **Društva za nenasilno komunikacijo** in štirinajstih drugih nevladnih organizacij (tudi *Magnus*, LL in *Legebitra*), ki po srednjih šolah izvaja delavnice o nasilju, diskriminacijah, komunikaciji in reševanju konfliktov. Ena od delavnic obravnava tudi homoseksualnost, vodi jo Roman Kuhar. *Ljubljanska Srednja šola tiska in papirja* dovoljenje za izvedbo delavnic pogojuje z izključitvijo delavnice o istospolni usmerjenosti. Povod za to so pritožbe staršev, da "*šola navija za homoseksualizem*".

17. junija se zgodi **naknadni referendum o Zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih OBMP**, na katerem volilci in volilke odrečejo samskim ženskam pravico do medicinske pomoči pri umetni oploditvi.

28. junija se Tatjana Greif (LL) in Miha Lobnik (*Legebitra*) na povabilo *Intergroup for Gay and Lesbian Rights* (posebnega telesa v okviru *Evropskega parlamenta*) udeležita **zasedanja v Evropskem parlamentu** v Bruslju. Zasedanje poteka pod naslovom "**EU Enlargement: A Gay Perspective**", Tatjana Greif pa predstavi izsledke mednarodne raziskave o diskriminaciji glbt, v kateri je sodelovala tudi LL.

8. junija **redar lokala "Cafe Galerija" v ljubljanski Mestni galeriji, ki je v lasti Mestne občine Ljubljana, prepove vstop gejevskima pesnikoma Branetu Mozetiču in Jeanu Paulu Daoustu.** Pojasni jima, naj "se že navadimo, da lokal ni več za 'take'". Vsak petek odtlej sledi protestno pitje mineralne vode v lokalu - protestniki in protestnice pijejo mineralno vodo kar se da počasi in tako manjšajo dobiček lastniku lokala, protestno pitje pa postane tradicionalno in se odvija vsako leto na obletnico dogodka - in čakanje na to, da bodo državni organi reagirali na očitno diskriminacijo: tožilstvo z obtožnico, višji predstavniki pa z obsodbo lokala. Obsodbe ne dočakamo, zato se začnejo priprave na *"Obvoznico mimo nestrpnosti - pohod proti homofobiji"*. Po iniciativnem sestanku, kjer Brane Mozetič, Nataša Velikonja, Nikolai Jeffs in Nataša Sukič zarišejo ogrodje akcije, se oblikuje **bUZI - gejevska in lezbična sekcija UZIja - Urada za intervencije**, neformalnega združenja različnih družbenih gibanj, posameznikov in posameznic.

V vmesnem času najemnik lokala Vasja Stanko dejanje redarja opravičuje z besedami: *"Dva gospoda, sicer zdaj jaz ne vem poimensko, katera dva sta bila, sta hodila po cesti, se objemala, poljubljala, ne. In potem sta hotela vstopiti pač v naš lokal. In ko je to naš redar videl, je gosta pač odslovil"*.

3. julija dočakamo obsodbo dejanja s strani ombudsmana Matjaža Hanžka. *"14. člen Ustave prepoveduje diskriminacijo na podlagi kakršnihkoli osebnih okoliščin, kar morajo upoštevati tudi lokali, ki so od države dobili dovoljenje za opravljanje dejavnosti. Prepričanje, da država zaradi pomanjkanja ustreznih zakonov ne zagotavlja enakopravnosti glede na spolno usmerjenost, ki se v zadnjem času pojavlja, je zmotno. V primeru diskriminacije imajo državni organi dolžnost ustrezno ukrepati in za svoje ravnanje ne potrebujejo posebnega zakonskega pooblastila"*. Kljub temu pa se državni organi ne zganejo, prav tako ne sledijo obsodbe dejanja najemnika lokala s strani drugih predstavnikov države.

Magnus organizira mednarodni poletni tabor, katerega namen je večanje vidnosti glbt skupnosti. Potekajo številne akcije, obešanje mavričnih zastav po mestu, na železniškem nadvozu v centru Ljubljane obesijo plakat *"Geji in lezbijke vam želijo lep dan!"* 13. julija sledi še diverzantska akcija, razvijanje 15-metrskih mavričnih zastav s stolpa *Ljubljanskega gradu*.

6. julija se zgodijo demonstracije pod imenom **"Obvoznica mimo nestrpnosti - pohod proti homofobiji"**, ki pomenijo **prvo gejevsko in lezbično parado ponosa** v Sloveniji. Upor proti razraščajoči se homofobiji in ostalim rasizmom se začne v obliki politično kulturne akcije pred *Galerijo Škuc* na Starem trgu v Ljubljani, kjer se nagovorom različnih civilno-družbenih skupin ter posameznikov (*Amnesty International, Društvo za nenasilno komunikacijo, Mirovni inštitut, Društvo za teorijo in kulturo hendikepa - YHD, Urad za intervencije-UZI, dr. Mirjana Ule, Inacio Bintchende*) pridružijo revolucionarno razpoložene *Štrumpant'l Sisters, Salome, Rene* ter *Irena Duša*. Parada v spremstvu policije krene izpred *Galerije Škuc* na pohod po ulicah starega mestnega jedra, pri čemer obide z varnostniki zaščiteno *Cafe Galerijo* kot nevralglično točko nestrpnosti proti homoseksualcem. Še vedno se - razen ombudsmana - ne zgane noben predstavnik države. Nacionalni televiziji uspe prezreti dogodek - o njem poroča šele nekaj dni kasneje in po protestih aktivistov in aktivistk.

90

91

92

90 | otvoritev Lezbične knjižnice, 1.5.2001

91 | zloženka "Play safe"

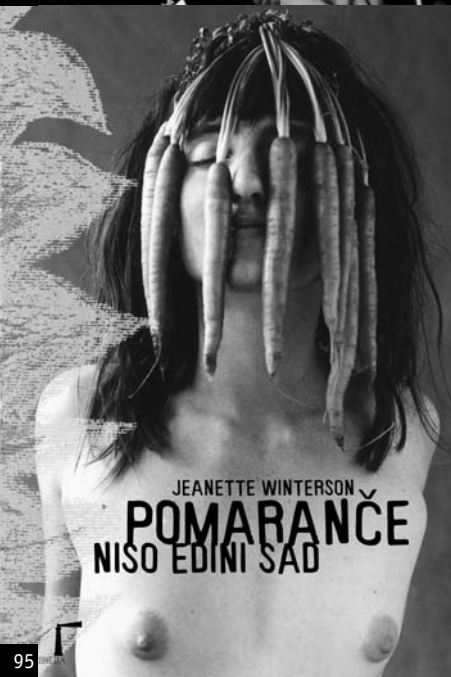
92 | z 'Obvoznice mimo nestrpnosti', 6.7.2001

93

94

95

- 93 | z 'Obvoznice mimo nestrpnosti', 6.7.2001
94 | z manifestacije 'Za solidarnost s prebežniki',
21.2.2001
95 | naslovnica knjige 'Pomaranče niso edini sad'
Jeanette Winterson, založba Škuc, 2001

12. julija *Delo* objavi komentar novinarja Borisa Ježa, ki trdi, da ksenofobija v Sloveniji ni nič drugačna kot v ostalih delih sveta in da dežurni dušebrižniki kar tekmujejo v razkrivanju nestrpnosti: "Kajti razne civilno-družbene skupine počnejo že tak kraval, kakor da bi bilo treba zaradi preganjanja črncev, Židov ali homoseksualcev postaviti celo državo pred haško sodišče".

14. in 15. julija poteka v ljubljanskem hotelu Turist, v organizaciji LL in Mirovnega inštituta, **mednarodni seminar SEELIDA** (mreža ženskih nevladnih organizacij iz regije, poimenovana *South East Europe Leadership Initiative: A Dialogue For Action*).

Skupina angažiranih državljanov in državljanek, večinoma iz *Urada za intervencije in gejevskih-lezbičnih organizacij*, pošlje ljubljanski županji Viki Potočnik **odprto pismo**, v katerem zahteva pojasnilo, kako je mogoče, da mesto oddaja lokal nekemu, ki javno udejanja diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti, ter jo sprašuje, kaj pomeni njen molk.

Vmes županja v intervjuju za tednik Mladina izjavi, da mesto ni financiralo *festivala gejevskega in lezbičnega filma*, ker pač naj ne bi dobilo nobene vloge za sofinanciranje tega projekta. Brane Mozetič jo v javnem odgovoru postavi na laž, kar - poleg že tako močnega pritiska javnosti - pomeni še dodaten povod, da se županja 25. julija končno odloči prvič povabiti **delegacijo gejevskih in lezbičnih organizacij** - Braneta Mozetiča, Tatjano Greif, Suzano Tratnik in Miha Lobnika - na *Magistrat*. Županja uspe izreči tudi to, da bodo v *Mestni občini Ljubljana* "skrbno pazili, ali bodo lastniku lokala, kjer se obnašajo diskriminatorno, lokal še dali v najem ali ne".

Od 28. do 30. septembra potekajo v Bohinju *Magnusove delavnice o varnejši spolnosti*.

Pri zbirki *Škuc-Vizibilija izide roman Jeanette Winterson "Pomaranče niso edini sad"*.

Od 3. do 9. septembra je v Rovinju na Hrvaškem organizirano **tretje delovno srečanje aktivistk iz lezbičnih skupin in angažiranih posameznic s področja nekdanje Jugoslavije**. Udeleženke iz skupin *Deve* in *Labris* iz Beograda, *Kontra* iz Zagreba, *Lori* iz Reke, *LP* iz Prištine, LL iz Ljubljane in individualne aktivistke sprejmejo zaključni dokument, platformo o medsebojni podpori in sodelovanju ter solidarnem boju proti diskriminaciji lezbijk.

V septembrski številki literarne revije *Sodobnost* je objavljen za pripadnike etničnih in spolnih manjšin ter žensk žaljiv intervju s psihiatrom dr. Janezom Rugljem. Ta je v intervjuju dejal: "Ameriški psihiater Szasz je zapisal, da je psihiatrija družbena služba za nezločinsko delikvenco. Vsi, ki so delikventni: pesniki, pisatelji, politiki, lezbijke, homoseksualci in drugi vagabundi, so toliko zarukani, da jih psihiatrija niti ne poskuša spremeniti, ker to ni mogoče. [...] kdor tega ne spoštuje, je izvržek, postane obrobni, marginalizirani človek. Seveda so norme in vrednote za lenuhe, za prevarante, za homoseksualce, za lezbijke, za impotentne, za previdne, za roparje itn. [...] Homoseksualci so marginalci, zato ne morejo imeti pravice do uveljavitve s svojo neproduktivnostjo, pa tudi ne s svojo spolno nagnusnostjo: oralni seks ali vzajemno masturbiranje ali vtikanje penisa v smrdljivo rit med dvema moškima, to je vendar nagnusno. Čislati moramo estetiko! [...] Če se npr. lepa ženska sleče in razširi noge ter pokaže svoje mednožje, zasije lepota. Penetriranje v čisto vagino je povsem nekaj drugega, kot v smrdljivo rit. Treba je uporabljati natančne izraze, da se ve, kam homoseksualci spadajo. Drugače je z lezbijkami, saj se dvema dejavno lahko priključi en moški...". Na intervju se je z odprtim pismom najprej odzval prevajalec in pisec Gašper Malej s 140 sopodpisniki in sopodpisnicami.

1. oktobra poteka v Galeriji Škuc prvo predavanje iz ciklusa **"Človekove pravice in seksualnost: Začnimo teden s strpnostjo"**, ki ga organizira LL, na njem pa o človekovih pravicah govori ombudsman Matjaž Hanžek. Predavanja, na katerih gostujejo švedski varuh človekovih pravic gejjev in lezbijk Hans Ytterberg, Metka Mencin Čeplak s Fakultete za družbene vede, Alenka Jerše iz Amnesty International, Klavdija Aničič iz Društva za nenasilno komunikacijo, Zoran Kanduč s Pravne fakultete, Mojca Dobnikar z SOS telefona, Vesna Leskošek z Mirovnega inštituta in Nikolai Jeffs z Urada za intervencije, trajajo do decembra. Ob tej priložnosti LL izda **zloženko "Človekove pravice in seksualnost"**, obenem pa seznanj javnost z **mednarodno informativno kampanjo IOM (Mednarodne organizacije za migracije) za homoseksualne osebe, ki so bile žrtve nacističnega režima**.

Oktobra poteka v Rotterdamu **23. ILGA-Europe konferenca**, ki se je udeležijo Nataša Velikonja iz LL in Miran Šolinc iz Magnusa ter Tatjana Greif kot članica izvršnega odbora ILGA-Europe.

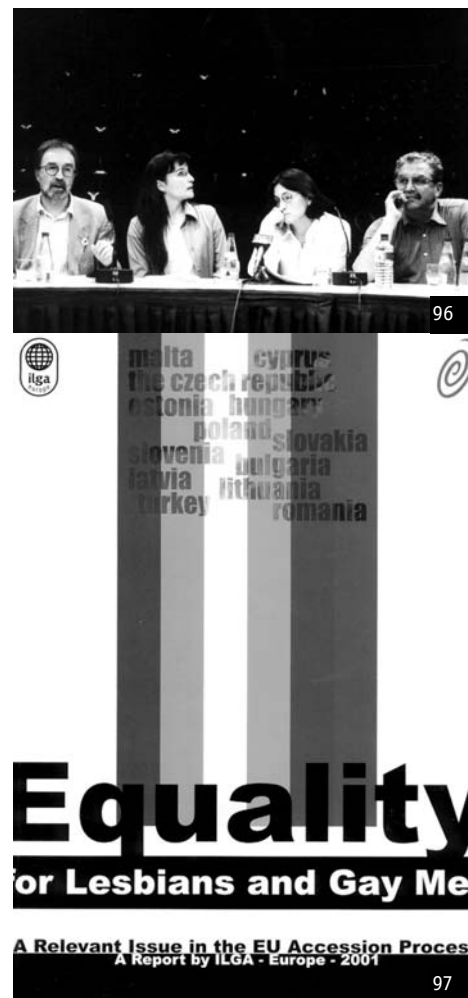
Ministrstvo za kulturo oziroma strokovna komisija, ki jo sestavljata Vlado Žabot in France Pibernik, že drugič zavrne status svobodne umetnice avtorici, ki piše lezbično literaturo: leta 2000 Nataša Velikonja, 2001 pa še Suzani Tratnik.

14. novembra se oglasi slovenski center PEN. Predsednik upravnega odbora Veno Taufer v izjavi pravi, da center "navdaja s skrbjo, da je vidnima leposlovnima ustvarjalkama, v katerih delih je prisotna tematika istospolne usmeritve, pristojni državni organ na prvi stopnji postopka odrekel pravice do statusa samostojne kulturne delavke s pravico do plačila prispevkov iz proračuna; pri avtorici proze z lezbično tematiko, ki je doživela pohvalne kritike in bila sprejeta v program tujega založnika, z obrazložitvijo, da 'kvaliteta njenih del ne predstavlja pomembnega prispevka k slovenski kulturi, prisoten je slab kreativen pristop'. [...] Skrbi nas, da ne gre le za nerazumevanje, temveč za nestrpnost do drugačnosti. Za svoj javni nastop izkorišča vzdušje sovraštva do istospolno usmerjenih, ki ga vse bolj soustvarjajo tudi nekateri slovenski mediji. Od vseh, zlasti pa od tistih, ki usmerjajo javno mnenje, pričakujemo več spoštovanja pravice do drugačnosti".

23. novembra Ministrstvo za kulturo zavrne očitke PENa, da diskriminira ustvarjalce glede na spolno usmerjenost. "Strokovna komisija in Ministrstvo za kulturo v nobenem primeru ne diskriminirata ustvarjalk in ustvarjalcev glede na njihovo spolno usmerjenost. Teh podatkov namreč nimamo [...]". Motiv istospolne usmerjenosti je jasno razviden iz del obeh ustvarjalk. Po javnem pritisku umetnici status dobila.

21. novembra poteka v mariborski galeriji **Media Nox otvoritev Kotička za istospolno usmerjene mlade**. Kiparka Polona Maher pripravi likovni ambient, Andreja Gomišček razstavi kolaže, literarna dela pa prebirajo Sara Lubej, Maja Založnik in Urška Sterle.

8. decembra **Brane Mozetič v imenu Društva Škuc vloži na Državno okrožno tožilstvo kazensko ovadbo zaradi zburjanja rasnega ali verskega sovraštva, razdora ali nestrpnosti proti dr. Janezu Ruglju. Drugo kazensko ovadbo sprožita Mitja Blažič in Viki Kern**, ki k 300. členu dodata še kršitev 141., 146., 169., 170. in 270. člena. Marca 2002 sta ovadbi zavrženi; državna okrožna tožilka Marjeta Vlaj Perat meni, da "ni podan utemeljen sum, da bi osumljenec storil naznanjeno kaznivo dejanje".

96 | z okrogle mize 'Odbora za svobodno odločanje' v Cankarjevem domu, pomlad 2001; foto: arhiv LL
97 | naslovnica brošure 'Equality for Lesbians and Gay Men', ILGA, 2001

Mitja Blažič in Viki Kern se pritožita tudi na Razsodišče Zdravniške zbornice Slovenije in še na Odbor za strokovno-medicinska vprašanja ter Odbor za pravno etična vprašanja pri Zdravniški zbornici Slovenije. O izjavah psihiatra dr. Janeza Ruglja pa obvestita tudi *Oddelek za človekove pravice in Svet Evrope na Ministrstvu za zunanje zadeve RS*. Institucije v odgovorih sicer izrazijo nestrinjanje z izjavami dr. Ruglja, ukrepale pa ne bodo, ker ali niso pristojne ali pa izjave psihiatra označijo za pravico do svobode govora.

Izidejo 11-12. in 13-14. številka revije Lesbo.

Od 2. do 9. decembra poteka **17. festival gejevskega in lezbičnega filma**, ki ga otvorita Brane Mozetič in ljubljanska županja Vika Potočnik. Predvajajo se filmi *Prikazen, Zahod fuka vzhod, Vez, Trembling before G-D, Smešni Felix, Visoka umetnost, Če bi stene imele ušesa 2*, televizijski seriji *Queer As Folk 2 in Metroseksualnost; retrospektiva filmov Andyja Warhola: Dekleta iz Chelsea, Fafanje, Hranjenje, Poljubljanje, Moj nastavljač, Osamljeni kavboji, Spanje, Empire in Življenje Juanite Castro*. Festival organizira *Škuc*, v delovni ekipi pa sodelujejo Brane Mozetič, Suzana Tratnik, Aleš Pečnik, Boštjan Lisec in Luka Pajntar.

Magnus vodi od leta 2001 naprej **projekt "Vrstniki za vrstnike - za varnejšo spolnost"**. Vsako leto razdeli 3000 zloženk s kondomom in lubrikantom ter organizira delavnice na temo varnejše spolnosti.

Lezbični klub Monokel v mestu Metelkova pridobi dodatnih 25 kvadratnih metrov, prostor bivšega kluba *Društva za teorijo in kulturo hendikepa YHD*.

Decembra se registrira **Društvo prijateljev Legebitre**, ki ga ustanovi nekaj ustanovnih članov skupine *Legebitra*. Cilj nove organizacije je podpora delovanju *Legebitre*, zagotavljanje pogojev za realizacijo različnih projektov in širitev obsega dejavnosti.

Ustanovi se Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij CNVOS, krovna institucija artikuliranja strategij in politik nevladnega sektorja v Sloveniji. Soustanovitelj *CNVOS* je *Škuc*. V prvem mandatu *Sveta CNVOS* je tudi aktivistka *LL* Tatjana Greif.

OSEBNO ZA KOLEKTIVNO

Suzana Tratnik

Zgodovina mojega osebnega angažmaja na področju lezbičnih in gejevskih pravic in kulture ni enaka "uradni" zgodovini gibanja, katere začetek je postavljen v še jugoslovansko leto 1984. Sama sem namreč prišla zraven leta 1986 - in to v Ženevi, kjer sem bila prvič v življenju na mednarodni lezbični konferenci. In do Ženeve sem prišla prek obiskov ženskih večerov Lilit v starem Klubu K4. Tako sem dejansko postajala aktivistka tudi v tujini, prej pa sem bila zraven na neki individualni ravni, ne vedoč, da je sodelovanje in prizadevanje na kolektivni ravni še kako pomembno.

Odkar smo leta 1987 ustanovile lezbično skupino in odkar sem sama sodelovala pri številnih iniciativah, projektih, taborih, srečanjih, publikacijah na področjih GLBT kulture, sem zgubila občutek za "zgodovinske spremembe". Zato na vprašanje, kaj se je spremenilo v obdobju od začetka gibanja do danes, pogosto ne znam odgovoriti. Morda je to davek temu, če si prepogosto in preveč zraven. Tako včasih ne vidim več večjih premikov na področju GLBT infrastrukture. Nema lokrat zamešam letnice dogodkov. Ne zaznavam več, da se je situacija za lezbijke in geje izboljšala - v nekem omejenem obsegu seveda. Ne zaznavam več zato, ker se mi je v času aktivne udeležbe pri gibanju znižala toleranca do nestrpnega ravnanja večine nad homoseksualno manjšino.

Da, končno smo prišli do nians kratenja človekovih pravic gejev in lezbijk. Se morda sliši absurdno, govoriti o tem, da imajo lezbijke, geji, biseksualci, transseksualci človekove pravice? V zadnjih dvajsetih letih je bilo veliko storjenega zaradi tega absurda. In še bo veliko storjenega zaradi tega absurda.

2002

V **lezbičnem klubu Monokel** potekajo pogovori na teme "Gejevske in lezbične partnerske zveze" in "Gejevska in lezbična spolnost". Tatjana Greif vodi pogovor "Človekove pravice in seksualnost: Direktiva EU o zaposlovanju"; s predavanjem "Gay Games v Sydneyju 2002" se predstavi skupina Out in Slovenija. Po prenovitvenih delih sledijo razstave Urše Recer "Bejbe" in Aprilije Lužar "Masturbacija I", "Model - gospodarica masturbacije II" ter "Master-bacija III", "Talking Walls II - razstava medijskih prispevkov o zmagi Sester na EMI", gledališke predstave "Debbie Does Dallas" Irene Duša in Nataše Jereb ter "Ime mi je Damjan" Suzane Tratnik, pogovor s kanadsko pesnico in pisateljico Nicole Brossard, sodelovanje s festivalom Rdeče zore III., potekata razstava in predstavitev ženskih fanzinov, DJ Cobra in DJ Kamasutra vrtita glasbo na večeru "Monocle is Burning", koncert bobnark Lori in Zoe "Lezbejski ritam priče". Potekajo akcija in razstava "Ženski taksi: Cona prosta posiljevanja" Aprilije Lužar ter odlomek iz gledališke predstave "Vaginini monolozi" pod vodstvom reške organizacije Lori. Monokel sodeluje na 1. festivalu nevladnih organizacij LUPA. Program kluba Monokel v letu 2002 prevzame aktivistka Suzana Tratnik z ekipo.

V **gejevskem klubu Tiffany** potekajo prireditve: gledališka predstava *Mamagorka in njen Plejamo*, večer diapozitivov *NY After september 11 & NY Gay and Lesbian Pride*, Karibski večer, fotografska razstava Denisa Sarkiča "Parada ponosa 2002" in drugo.

18. in 19. januarja poteka v Ljubljani, na Fakulteti za družbene vede, **mednarodni seminar z naslovom "Diskriminacija in položaj istospolno usmerjenih mladih in državah kandidatkah za vstop v Evropsko unijo in drugih vzhodno-evropskih državah"**. Seminar pripravita pisarna IGLYO v Ljubljani in Legebitra, udeležijo pa se ga mladi aktivisti in aktivistke iz osemnajstih držav. Poročilo o položaju mladih gejev in lezbijk v Sloveniji predstavi Urška Sterle iz LL, ob tej priložnosti pa izide brošura "Mind the Gap: Gay and lesbian youth on the border of EU accession", ki jo uredita Miha Lobnik in Kris Vanhemelryck.

16. februarja **na izboru slovenske popevke za pesem Evrovizije (EMA 2002) zmaga transvestitski trio Sestre - v zasedbi Daphne, Marlenna in Emperatriz - s pesmijo "Samo ljubezen"**. Vse tri so se prej kalile z nastopi v *Roza disku* in *Tiffanyju*.

17. februarja se v medijih, s strani nekaterih novinarjev, predvsem pa javnosti, sproži doslej najhujši **plaz homofobije**. V katoliškem tedniku *Družina* je objavljen prispevek z naslovom "Transvestitska korupcija". Na različnih internetnih straneh se pojavijo pozivi k linču gejev in lezbijk.

Sestre po zmagi na EMI postanejo "**dogodek in osebnosti tedna**" - to je stalna rubrika na *VALU 202 Radia Slovenija*. Dva dni po zmagi povabijo v studio Marlenno in novinarka Helena Premrlji med drugim - z željo diskvalifikacije in negativnega razgaljenja v javnosti - postavi zaničevalno vprašanje, ki se glasi: "**Povejte mi, s kom spíte?**" Sogovornica Marlenna ne odgovori ter izjavi, da se ji vprašanje zdi nesramno in da do danes nikogar ni zanimalo, s kom spi na primer Karmen Stavec ali katerikoli drugi zmagovalec *EME*. Novinarka se želi izmotati z navezovanjem na izraelsko pevko Dano in spremembo spola ter na to, da se šušlja, da so spolni partnerji Sester moški. Na takšen radijski linč reagirajo nekateri poslušalci in tudi veliko zaposlenih novinarjev na *Radiu*.

101

102

100 | Neva Jana Flajs kot Damjan, predstava 'Ime mi je Damjan'; foto: Mojca Gorjan
101 | iz kluba Tiffany
102 | evrovizijske Sestre

103

104

26. februarja *Roza klub*, *LL*, *Magnus*, *Legebitra* in *Out in Slovenija* pošljejo v javnost oster protest v zvezi z namenom direktorja RTVS Aleksa Štakula, da Svetu RTVS predlaga razveljavitev glasovanja na EMI. Naslednji dan pripravijo ob 16. uri pred stavbo TV Slovenija **razširjeno novinarsko konferenco in protestni shod v podporo Sestram**.

Marca evropska parlamentarka Lousewies van der Laan, predsednica odbora *Evropskega parlamenta za javne svoboščine in državljanske pravice*, naslovi na slovenske oblasti vprašanje o homofobiji v Sloveniji, povezano s škandalom ob zmagi *Sester* na EMI 2002. Alja Brglez, *direktorica vladnega urada za informiranje*, ji pove, da v Sloveniji ni nikakršne diskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti, Brane Mozetič pa jo demantira z izjavo, da je *"Slovenija izrazito homofobna država, njene državne institucije pa še posebej. Kaže, da kot direktorica urada za informiranje niste informirani o stanju v državi..."*.

Marca **višja policistka Silva Gašperič zasljučuje aktivistko LL Tatjano Greif**. Gašperičeva naj bi pogovor opravila v zvezi z zbiranjem informacij glede ovadbe proti Ruglju - zanimivo je, da informacije zbira po tem, ko je ovadba proti Ruglju že ovržena. Izkáže se, da je bil njen glavni namen poizvedeti, kdo je obvestil evropsko poslanko Lousewies van der Laan o homofobiji v Sloveniji.

Alja Brglez v uvodniku revije *Slovenian Weekly* ponovi svojo izjavo, da je *"Slovenija odprta družba"* in da so *"aktivisti, ki so v razgreti javni razpravi zagovarjali enakopravnost drugačnosti, s tem naredili več škode kot koristi"*. Glbt organizacije pošljejo medijem izjavo za javnost, kjer trdijo, da vladni urad za informiranje zavaja javnost glede homofobije. Nov premier Anton Rop decembra razreši Aljo Brglez z mesta direktorice. Po pisanju tednika *Mladina* 6. januarja 2003 naj bi *"integriteto Brglezove spodkopali tudi javni protesti predstavnikov društva Škuc, skupin Legebitra in Out in Slovenija, ki se niso strinjali z njenimi izjavami, da je Slovenija odprta in demokratična družba..."*.

9. maja se v Ljubljani, Mariboru in Celju zgodi **premiera filma Varuh meje Maje Weiss**. Scena ga poimenuje za prvi slovenski lezbični film.

9. maja **predsednik Državnega zbora Borut Pahor sprejme predstavnika in predstavnico glbt organizacij**, Tatjano Greif in Miha Lobnika, ki mu prineseta zahteve organizacij *Magnus*, *LL*, *Roza klub*, *Legebitra*, *Out in Slovenija* in *Libero* za odpravo neenakopravnega položaja istospolno usmerjenih, rezultate raziskave o diskriminaciji gejev in lezbijk ter zajeten *"Dosje: 11 let države, 11 let homofobije"*. To je prvi sprejem na visoki državni ravni.

11. maja se v **ljubljskem hotelu Bellevue začnejo sobotni večeri za gejevsko in lezbično sceno**, ki jih organizira Renato Volker, sicer lastnik *gejevske savne in kluba Gymnasivm*. Čez čas se gejevski in lezbični sobotni večeri v Bellevueju ukinejo.

15. maja je v *Galeriji Škuc* **premiera gledališke predstave "Tega ti nisem jaz povedala"** v izvedbi *Monospolnega gledališča*. Scenarij, igra in režija so delo Irene Duša in Nataše Jereb. Po predstavah *"Ne bom več krvavela"* in *"Debbie da dol Dallas"* (2000) je to tretja v nizu uspešnic *Monospolnega gledališča*, poteka pa pod producentkim okriljem *LL*.

25. maja **zasedejo Sestre na Evrosongu v Talinu 14. mesto**.

103 | iz filma 'Varuh meje' Maje Weiss, 2002
104 | Irena Duša in Nataša Jereb - Debbie & Dallas; foto: Matjaž Barič/produkcija Paranoique

26. maja neznanci pred ljubljanskim lokalom v središču mesta pretepejo igralca Vita Rožeja, ki v televizijski nadaljevanki "TV Dober dan" igra gejevski lik. Društvo prijateljev *Legebitre* in *Študentska organizacija Univerze v Ljubljani* objavita protestno izjavo zaradi homofobnega nasilja.

6. junija poteka v Ateljeju 2050 v Ljubljani **premiera gledališke igre "Ime mi je Damjan"**, po literarni predlogi romana Suzane Tratnik in v režiji Alena Jelena. Vloga Damjana odigra Neva Jana Flajs, producent pa je *Škuc gledališče*. V časopisu *Delo* izide - namesto klasične gledališke kritike - "*Kulturaža*", zapis in razmišljanje dramaturga Primoža Jesenka z naslovom "*Zanika Vesna v njej...*". Med drugim zapiše: "...uprizoritev proznega besedila Suzane Tratnik se pridružuje 'monospolni' metelkovski gledališki produkciji - kot seznanjanje s fenomenom gejevske gledališke subkulture, ki jo etablirani slovenski prostor bržkone dojema kot tujek v nedrjih. Zakaj? Ker je v teh krajih govor o homoseksualnih čustvih del govora o 'boleznih našega časa', ki se dogajajo le pri 'sosedovih'. ... predstava...bi bila primerna za učno uro osnovne 'srčne kulture', ki jo (samo)prestrašeni slovenski Marsikdo nerad absolvira". V letih 2002 in 2003 sledijo ponovitve predstave v Kopru, Novi Gorici, Mariboru, Brežicah, Kamniku in Sežani.

6. julija poteka **2. parada gejevskega in lezbičnega ponosa pod naslovom "Pohod za strpnost - Država, veš svoj dolg?"** Parada, ki jo organizirajo gejevske in lezbične organizacije (*LL, Magnus, Roza klub, Legebitra, Out in Slovenija, Klub Libero*), poteka kot pohod po ljubljanskih ulicah, od Metelkove do Prešernovega trga. Politično in kulturno manifestacijo na Prešernovem trgu moderira Mojca Mavec, politične govore pa imajo ljubljanska županja in častna pokroviteljica parade Vika Potočnik, vodja delegacije *Evropske komisije v Sloveniji* Erwan Fouere, poslanec v *italijanskem parlamentu* in častni predsednik italijanske organizacije *ArciGay* Franco Grillini, predstavnica *ILGA-Europe* Tatjana Greif, predstavnik glbt skupin Miha Lobnik, predstavnica *YHD* Elena Pečarič, Štefa Markunova kot predstavnica *GLBT* skupin iz Beograda, Sanja Juras z zagrebške skupine *Kontra*, Roman Kuhar z *Mirovnega inštituta*, predstavniki podmladkov *LDS* in *ZLSD* ter drugi. V zabavnem programu nastopajo Irena Duša in Nataša Jereb, Salome, Rene in Nataša Mihelj, zabava pa se nadaljuje na Metelkovi.

Proti večeru istega dne na Metelkovi **Akademija Flamingo**, ki ji predseduje Blaž Štrukelj, posameznikom, posameznicam in organizacijam, ki delujejo na področju gejevskega in lezbičnega aktivizma, podeli **nagrade Flamingo**. *Flaminga* za *show program* leta 2002 prejmejo *Sestre*; za *umetniški dosežek Suzana Tratnik* za roman "*Ime mi je Damjan*"; za *coming-out leta* prejmejo udeleženci in udeleženke *Parade ponosa v Beogradu* leta 2001; za *medij leta spletne strani SiQRD*; za *aktivista leta Tatjana Greif*; za *klub leta Monokel in Tiffany*; za *teorijo Roman Kuhar* za knjigo "*Mi, drugi*"; *častno nagrado prejme Brane Mozetič za dolgoletno aktivistično delo*. Posebna priznanja in zahvale dobijo Alenka Kovšca, Miša Molk, kolektiv revije *Mladina*, kolektiv *Radia Študent*, uprava *Škuca*, kolektiv *ŠOU* in kolektiv *Zavoda Voluntariat*. Od podeljevanja nagrad se distancirata *LL* in *Legebitra*.

8. julija v oddaji *Studio City televizije Slovenija* gostujeta državna sekretarka Alenka Kovšca in aktivist Miha Lobnik. Lobnik v imenu gejevskih in lezbičnih organizacij zahteva, naj predlog *zakona o partnerskih skupnostih* čimprej vstopi v parlament, Kovšca pa opozarja na razkol v pravni stroki s področja družinskega prava, ki noče sodelovati pri pisanju zakona.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS sestavi "**Poročilo o uresničevanju programa boja proti revščini in socialni izključenosti**", ki pa ga nevladne organizacije, delujoče na

105 | z 2. parade ponosa v Ljubljani, 6.7.2002; foto: Nataša Velikonja

106 | z 2. parade ponosa v Ljubljani, 6.7.2002; foto: Vuk Čosić

področju, kritično zavrnejo - med njimi je tudi LL, ki opozarja na pomanjkljivo poročanje o revščini in socialni izključenosti glbt.

10. in 11. julija poteka v Bruslju, v organizaciji TAIEX, urada Evropske komisije za izmenjavo informacij o tehnični pomoči pri uveljavljanju pravnega reda Evropske skupnosti, **seminar o implementaciji direktive o zaposlovanju in direktive o enakosti spolov pri zaposlovanju glede na seksualno usmerjenost in spolno identiteto**. Seminarja se udeleži Tatjana Greif iz LL in poda poročilo o stanju implementacije direktive o zaposlovanju in politike enakosti spolov v Sloveniji.

Avgusta LL opozori javnost na početje uradnega poročevalca za Slovenijo pri Evropskem parlamentu **Demetria Volčiča**, saj ta ne spremlja kršitev človekovih pravic v Sloveniji tako, kot bi moral. Čeprav je evropski poslanec Volčič prejel izvod raziskave o diskriminaciji gejev in lezbijk v Sloveniji, pa v rednem letnem poročilu Evropskega parlamenta ni bilo o tem niti besedice.

Od 12. do 14. septembra poteka v Ljubljani v organizaciji LL in Mirovnega inštituta **mednarodni seminar "Enakopravno državljanstvo - četrti seminar lezbičnih nevladnih organizacij s področja bivše Jugoslavije"**. Sodelujejo organizacije Kontra iz Zagreba, Lori iz Reke, Labris iz Beograda, Lambda iz Niša, LP iz Prištine in LL iz Ljubljane. Na otvoritvi goste pozdravijo organizatorica, predstavnica LL Tatjana Greif, ljubljanska županja Vika Potočnik, varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek, Alenka Kovšca, državna sekretarka na MDDSZ, Lepa Mladjenović iz beogradskega Labrisa in Sanja Juras iz zagrebske Kontre, direktorica Mirovnega inštituta Vlasta Jalušič in Nataša Sukič, direktorica CNVOS.

Oktober se založba **Škuc-Lambda predstavi na Frankfurtškem knjižnem sejmu**. Literaturo bere ta Brane Mozetič in Suzana Tratnik.

10. oktobra radijski voditelj Janez Martinčič v jutranjem programu *Radia Slovenija - VAL 202* pove, da je za pregon Judov v II. svetovni vojni kriva "Hitlerjeva homoseksualna natura", prispevek pa zaključí z vzklikom: "Veliko gorja je povzročil ta peder!" Zaradi te izjave LL na Urad varuha človekovih pravic naslovi pobudo za ukrepanje in dobi odgovor, da varuh "nima pooblastil na ukrepe v teh primerih" in da gre za "svobodo govora". LL se nato obrne na Društvo novinarjev Slovenije, od koder pride odgovor, da bi prijavo morali vložiti v osmih dneh.

Od 23. do 27. oktobra poteka **24. konferenca ILGA-Europe** v Lizboni. Sodelujejo LL, Magnus in ljubljanska pisarna IGLYO.

Novembra potekajo v Sydneyu **šeste Gay Games**, na katerih tekmujeta tudi predstavnika *Out in Slovenije* v malem maratonu Mitja Blažič in Viki Kern, ki sodelujeta tudi na mednarodni konferenci *Amnesty International* o pravicah istospolno usmerjenih.

V ljubljanskem **klubu Apsyda**, na ulici Janeza Pavla II. ob Poljanski cerkvi, potekajo ob sredah "Mavrične noči", ki se tja preselijo iz kluba Flex. Leta 2003 se klub zapre.

Novembra pristopita LL in *Legebitra* k podpisu "**Poziva ob evropskem socialnem forumu v Firencah**", ki ga sestavijo različne gejevske, lezbične in queer skupine večinoma z juga Evrope. Te pozivajo gejevska in lezbična gibanja, naj se vključijo v **boj proti neoliberalistični in desničarski kampanji v Evropi**, hkrati pa pozivajo tudi gibanje za globalno pravičnost, naj vključi homoseksualno liberalizacijo med svoje agende.

Oktobrska številka *revije Maturant&ka*, brezplačna priloga dnevnika *Delo*, ki je distribuirana po srednjih šolah v Sloveniji, objavi homofobno predelavo pesmi *Sester "Samo ljubezen"*, z naslovom "*Samo bolezen*", delo anonimnega avtorja, dijaka gimnazije Bežigrad, ene najelitnejših šol v Sloveniji, podpisanega kot '*Gorjanc*'. Na uredniško politiko reagirajo glbt organizacije in 9. novembra pošljejo protestno pismo *Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport*, upravi časopisa *Delo*, uredniku revije in *Uradu varuha človekovih pravic*. 11. novembra LL vloži pritožbo na *Novinarsko častno razsodišče Društva novinarjev Slovenije*, ki marca 2003 razsodi, da je Gorazd Suhadolnik, urednik *Maturant&ka*, prekršil 23. člen novinarskega kodeksa (*ki zapoveduje, da se mora novinar izogibati rasnim, spolnim, starostnim, verskim, etničnim in geografskim stereotipom in stereotipom, povezanimi s spolnimi nagnjenji, invalidnostjo, fizičnim videzom in socialnim položajem*) ter 8. člen zakona o medijih. Januarja 2003 je Suhadolnik odstavljen.

Novembra poteka na 18. knjižnem sejmu **debata o gejevski in lezbični kulturi**. Pogovor z Branetom Mozetičem in Suzano Tratnik vodi Nikolai Jeffs.

Konec novembra pripravi *Legebitra* na *Fakulteti za družbene vede* okroglo mizo **o položaju istospolno usmerjenih mladih v srednjih šolah v Sloveniji**, na kateri sodelujejo dr. Bogdan Lešnik, prof. Alenka Šoba, Tone Vrhovnik Straka iz *Ministrstva za šolstvo, znanost in šport*, Jansa Magič in Miha Lobnik. Namen okrogle mize je spregovoriti o učnih vsebinah in prikrajšanosti glede relevantnih informacijah o spolni usmerjenosti.

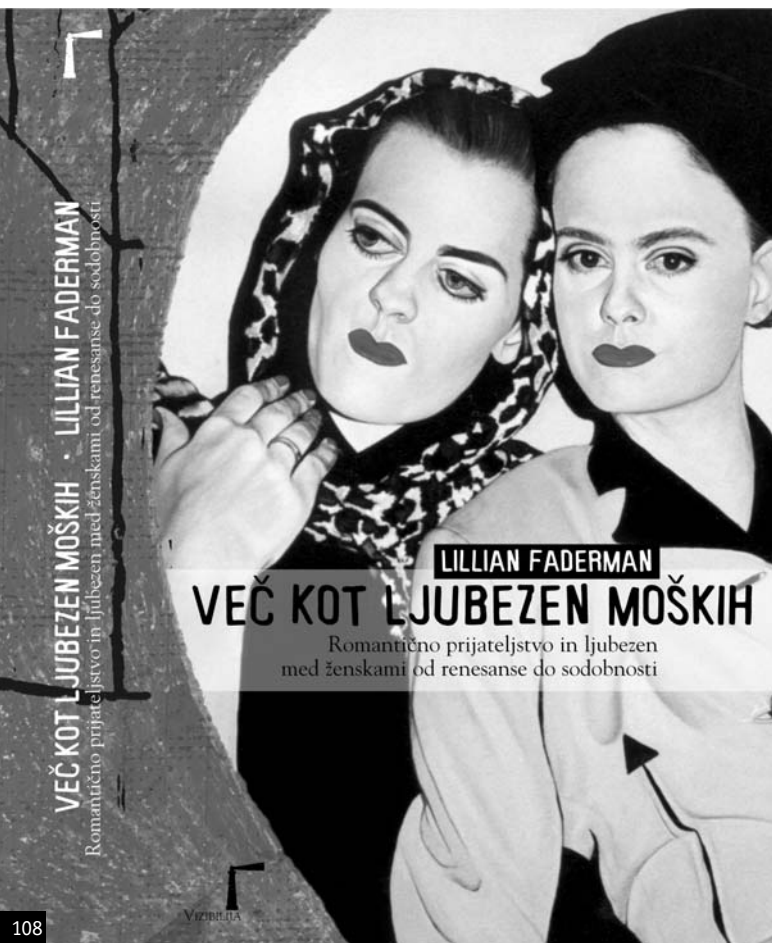
Od 1. do 8. decembra poteka **18. festival gejevskega in lezbičnega filma**, s filmi: ciklom "*Pozdrav iz sestrskih republik*": *Mentalitet (Beograd)*, *Gay Pride 2002 Zagreb (Zagreb)* in *Mi drugačni, vi enakopravni (Ljubljana)*; *Varuh meje*, *Sestre ne lažejo*, *Ljubezen/sok*, *Surovo*, *Prijatelji na visokem položaju*, *Moški, ki ga ljubim*, *Pot revolucionarke*, *Ponovitev*, *Nico* in *Dani*, *L.I.E., A.K.A., Paris je bila ženska*. Organizator festivala je *Škuc*, v delovni ekipi pa sodelujejo Brane Mozetič, Aleš Pečnik, Miran Šolinc, Igor Španjol, Blaž Štrukelj, Suzana Tratnik in Mojca Urek. Festival slavnostno odpre *Sestre*.

12. decembra vloži aktivistka LL Tatjana Greif, ki jo zastopa odvetniška pisarna Mira Senice, **na Ustavno sodišče RS pobudo za oceno ustavnosti 3. in 16. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih**. Sodnik Lojze Janko 13. januarja 2003 odgovori, da pobuda ne spada med prednostne zadeve in jo zato sodišče ne bo obravnavalo prednostno.

Decembra je v drugem krogu predsedniških volitev **za predsednika RS izvoljen dr. Janez Drnovšek**. Znano je, da novi predsednik ni naklonjen vprašanjem lgbt pravic; v intervjuju za revijo *Lesbo* (15/16) izjavi, da na vprašanje legalizacije istospolnih partnerskih zvez in starševskih pravic lezbijk in gejev "*ni mogoče odgovoriti enoznačno*", v enem od televizijskih soočenj pa o porokah istospolnih partnerjev pove, da "*ne bi tega aktivno podpiral, ampak mislim, da moramo dopuščati tudi takšne situacije, če ne ogrožajo drugih in pričakujem, da bo tudi pri nas postopno vzpostavljena takšna zakonodaja*".

107 | plakat 18. festivala gejevskega in lezbičnega filma, december 2002

Pri založbi Škuc-Lambda izidejo *"Raziskovanje razvalin"* Adrienne Rich, *"Sapfin dotik"* Pat Califie, *"Srce v žepu"* Franka O'Hare, *"Namestitve"* Nicole Brossard, *"Orkin spev"* Jana Grabnarja in *"Pomorska oda"* Fernanda Pessoae.

Pri zbirki Škuc-Vizibilija izide Lillian Faderman *"Več kot ljubezen moških - Romantično prijateljstvo in ljubezen med ženskami od renesanse do sodobnosti"*.

Izideta 15-16. in 17/18. številka revije Lesbo.

SVOBODA, ENAKOST, PRAVIČNOST

Tatjana Greif

"Pošast se plazi po Evropi - pošast komunizma". Po skoraj sto petinpetdesetih letih od izida Komunističnega manifesta se po Evropi znova plazijo pošasti. To niso le prebujanja levega aktivizma, ki ob razraščanju reakcionarne desnice doživlja ponovni vzpon, temveč vse *"tuje"*, *"drugačno"* in *"nevarno"*. Seksualne manjšine - lezbijke, geji in ostale queer identitete - so le ena od sodobnih pošasti drugačnosti.

Boj za enakopravnost seksualnih manjšin je boj proti homofobiji. Strah je glavna tarča vsake emancipacije; ko pade strah, padejo barikade. Geji in lezbijke v Sloveniji letos beležimo dvajseto obletnico bitke za enakopravnost, a barikade še vedno stojijo in boj se nadaljuje - pa čeprav seksualne manjšine nismo *"nacionalni interes"*, pa čeprav politika igra karte skrivanja, pa čeprav javno mnenje kaže gnus in prezir večine.

Legalizacije istospolnih partnerskih zvez tudi ob dvajseti obletnici še ni. Država je heteroseksualni režim, ki lezbijkam in gejem ne zagotavlja dveh ključnih elementov državljanstva: enakosti in participacije. De iure in de facto diskriminacija lezbijk in gejev kaže, da generalni standardi človekovih pravic zanje ne veljajo. V hierarhiji človekovih pravic so seksualne manjšine le bedna fatamorgana.

Sodobne teorije definirajo deficit pravic kot nepopolno, drugorazredno, periferno državljanstvo, kot seksualno tujstvo, razpravlja se o strejt demokraciji, temelječi na *"belem faličnem državljanstvu"*, ki generira izključevanje in fundamentalizem. Seksualne manjšine dobivamo ločen status, vezan na specifično izključenost iz režima.

Homofobija ni posledica izkušenj, temveč temelji na sistemu predsodkov in neznanja, neznanje pa ni nevtralnno stanje, marveč zavestna interesna pozicija. Ali sploh obstaja izhod? Jasno! *"Pošasti"* namreč nikoli ne bomo mirovale. Drznost in upor sta naš kredo. Vsemu navkljub.

2003

V **gejevskem klubu Tiffany** potekajo razstava *Tom of Finland*, fotografska razstava Akti Frenka Fidlerja, performans *Patricia Show - Miss Drag Queen of Finland 2003*, na *Balkan Express Show* nastopa hrvaška kraljica preobleke Lina G.

V **lezbičnem klubu Monokel** potekajo pogovori na temo "*Droge in glbt scena*", "*Moja prva glbt knjiga*", "*Integracija in glbt skupnost*", "*Monogamija*", "*'Naša' scena*". Poteka okrogla miza "*Lezbično organiziranje v Sloveniji*", z aktivistkami Dragano Rajković (Kasandra), Suzano Tratnik in Natašo Sukič (LL) ter Jasno Magič (*Legebitra*). Roman Kuhar predstavi knjigo "*Medijske podobe homoseksualnosti*", Varja Velikonja in Marina Gržinič pa knjigo "*Ko se mrtve prebudimo*". V okviru festivala *Rdeče zore IV.* se otvori razstava "*Lesbopress*", istega dne pa poteka pogovor o lezbičnih publikacijah v Sloveniji med leti 1985 in 2003. Poteka klubski večer v okviru 34. let *Radia Student*, na katerem vrtita glasbo Eva Horvat in Katarina Višnar. Predstavi se kanadska pesnica Nathalie Stephens. Potekajo razstave Marine Bahovec "*Črni angel*" z literarnim večerom, Jasne Klančičar "*Woman*" in Del LaGrace Volcana "*Drag King Exhibition: Kingdom Comes*" ter performance Bridge Markland "*Bridgeland Zwei*" in nastop Xenie Jus. Novembra sodeluje *Monokel* na 2. festivalu *nevladnih organizacij LUPA*. Poteka predstava Irene Duša in Nataše Jereb "*Sam Bodi For Maj Bodi*". Decembra pa organizira delavnico za balkanske kralje preobleke, ki jo vodita Indra Windh in Del LaGrace Volcano.

1. januarja začne veljati **nov zakon o delovnih razmerjih**. Ta vključuje tudi določilo o prepovedi diskriminacije, 6. člen, v katerem **je izrecno prepovedano diskriminirati delojemalca tudi na podlagi spolne usmerjenosti**.

Januarja ustanovi **Magnus skupino za samopomoč "Moški pogovori"** o gejevskem življenju. Gre za skupino za osebnostni razvoj, skupino za geje in tiste, ki o tem razmišljajo, srečanja pa potekajo enkrat tedensko.

Predvsem od konca devetdesetih let poteka **sodelovanje z ljubljansko Univerzo** - vendar ne na sistemski ravni, temveč le preko vabil posameznih profesorjev in profesorice aktivistom in aktivistkam. Aktivistke Suzana Tratnik, Nataša Sukič in Tatjana Greif, v zadnjih letih pa tudi Salome, občasno predavajo na *Fakulteti za družbene vede*, *Filozofski fakulteti ali Fakulteti za socialno delo*. Na *Fakulteti za socialno delo* je zaposlenih kar nekaj predavateljic in predavateljev, ki so ali so bili aktivistke in aktivisti na lezbični-gejevski ter feministični sceni; v okviru predmetov, na katerih predavajo, pa vnašajo tudi vsebine z istospolno tematiko in k sodelovanju redno vabijo druge aktivistke in aktiviste. Od leta 2003, s prenovno učnih načrtov, postanejo na FSD te vsebine del rednega programa pri posameznih predmetih ("*Duševno zdravje v skupnosti*", "*Ženske in moški v socialnem delu*"). Obenem pa predvsem kulturološki oddelek FDV vključuje v študijski program aktivistični pogled: Nataša Velikonja sodeluje - na povabilo urednikov, sicer profesorjev na FDV - v zbornikih "*Urbana plemena: subkulture v Sloveniji v 90'*" (1999) ter "*Cooltura: Uvod v kulturne študije*" (2002).

109 | balkanski kralji preobleke, v Kinoteki;
december 2003

27. marca poteka **ustanovna skupščina DIH - Društva za integracijo homoseksualnosti**. Predstavlja ga upravni odbor v sestavi Roman Kuhar, Andrej Pišl, Ksenija Bartol, Urška Bremec, Viki Kern in Mitja Blažič, prizadeva pa si, da homoseksualnost postane del običajnega vsakdanjega življenja tudi v Sloveniji. Njeni sekciji postaneta že obstoječa rekreativna skupina "*Out in*

Slovenija", ki organizira različne športno-rekreativne aktivnosti za istospolno usmerjene, in pogovorna "+26", ki organizira pogovore o raznih temah, povezanih s homoseksualnostjo.

Ministrstvo za kulturo RS oziroma strokovna komisija, ki ji predseduje Lev Kreft, ukine finančno subvencijo reviji Lesbo z argumentom, "da ne dosega zahtevanega obsega in kriterijev kvalitete. Nedoseganje obsega in kontinuitete izhajanja revije namreč po mnenju MK med drugim predstavlja ločnico med revijo in biltenom". Isto Ministrstvo je le dobrega pol leta pred tem Lesbu dodelilo status revije. LL protestira, vendar ostanejo na Ministrstvu kleni in strumni, svetovalec na MK Uroš Grilc celo očita LL, da je njen očitek "izrazito homofobičen".

LL poda Konvenciji za odpravo vseh oblik diskriminacije žensk CEDAW, ki deluje pri OZN, alternativno poročilo glede uresničevanja odpravljanja diskriminacije žensk v Sloveniji.

Maja prevzame **lokal Kafeterija Lan** na ljubljanskem Gallusovem nabrežju 27 Renato Volker. Zasebna iniciativa gejevske in lezbične infrastrukture se tako vse bolj širi.

20. junija poteka **tretja parada gejevskega in lezbičnega ponosa pod geslom "Mi drugačni, vi enakopravni"**, ki jo organizirajo Magnus, LL, Roza klub, Legebitra, Out in Slovenija in Libero. Parada se začne v parku Tivoli, paradniki in paradnice nato "objamejo" parlament in iz njega priključijo predsednika DZ Boruta Pahorja. Sledi program na Kongresnem trgu, z govorniki in govornicami Vlasto Jalušič z Mirovnega inštituta, Danico Simšič, ljubljansko županjo, Natašo Sukič, predstavnico gejevskih in lezbičnih organizacij ter drugimi. V kulturnem programu sledi duo Murat & Jose, Salome, Nuša Derenda, Sestre, Bobnars United, DJ Kesma in Rene. Udeležbo na paradi javno napove Forum za levico. Zabava se nadaljuje na Metelkovi.

15. julija je v **vladno proceduro vložen nov, spremenjen Predlog zakona o partnerski skupnosti**. Predlog ZPS, ki vključuje enake pravice in dolžnosti, kot jih imajo raznospolni partnerji, razen posvojitve otrok, je sestavila nova delovna skupina, ki jo je imenoval minister za delo, družino in socialne zadeve Vlado Dimovski oziroma državna sekretarka Alenka Kovšca in v kateri so sodelovali tudi LL (Tatjana Greif), Magnus (Miran Šolinc), Roza klub (Suzana Tratnik) in Legebitra (Miha Lobnik).

Kongregacija za doktrino vere, ki ji predseduje kardinal Joseph Ratzinger, pošlje konec julija vsem katoliškim škofijam sveta in medijem dokument "Razmislek ob načrtih pravnega priznanja zvez homoseksualnih oseb". V njem partnerske zveze oseb istega spola označuje za protinaravne, nemoralne, socialno nekoristne, nevarne za družbeno ureditev in temeljne vrednote družbe, še več, podeljuje jim celo status anomalije in zla. Poleg tega pa od politikov zahteva, da v svojih državah glasujejo proti pravnemu priznanju parov istega spola. Na dokument z javnim pismom "Pravna ureditev partnerstev oseb istega spola ne ogroža družbe" reagirajo DIH-Društvo za integracijo homoseksualnosti, LL in Magnus. Aktivista Mitja Blažič in Viki Kern pa zaradi dokumenta protestno izstopita iz Katoliške cerkve.

Od 18. do 26. oktobra poteka **17. IGLYO konferenca** v Lizboni, ki se je udeleži skupina Legebitra. V **izvršni odbor IGLYO je izvoljena Jasna Magič**, funkcija v tem organu pa preneha Mihi Lobniku.

Oktobra poteka v Glasgou **25. ILGA-Europe konferenca**, ki se je udeležita LL in Legebitra.

The image shows the cover of the book 'Banalije' by Brane Mozetič. The cover is dark grey with the author's name 'BRANE MOZETIČ' in white capital letters at the top, and the title 'banalije' in a large, bold, lowercase font below it.

BRANE MOZETIČ
banalije

Pri založbi Škuc-Lambda izidejo "*O lažeh, skrivnostih in molku*" Adrienne Rich, "*Zadeta od življenja*" Katy Watson, "*Na svojem dvorišču*" Suzane Tratnik, "*Banalije*" Braneta Mozetiča, "*Modri pepel*" Jeana-Paula Daousta in "*Zaskrbljeni starši*" Gerarda Reveja.

Pri založbi Škuc-Vizibilija izideta "*Hladen pot*" Sare Lubej in zbirka intervjujev Varje Velikonja "*Ko se mrtve prebudimo: re vizija kot način pisanja*".

Od 30. novembra do 7. decembra poteka **19. festival gejevskega in lezbičnega filma**, s filmi *Na začetku*, *Kdo se boji Jerryja Springerja*, *Toda bila sem dekle*, *Njegov brat*, *Aimée & Jaguar*, *Grenke solze* Petre von Kant, *Leto trinajstih lun*, *Moje resnično življenje v Rouenu*, *Moja mama ima rada ženske*, *Venerini fantje*, *Einstein seksologije*, *Vojska sline*, *Blue Gate Crossing*. Organizator festivala je Škuc, v delovni ekipi pa sodelujejo Brane Mozetič, Miran Šolinc, Igor Španjol, Suzana Tratnik in Vesna Vravnik.

Brane Mozetič prejme za pesniško zbirko "Banalije" Jenkovo nagrado za najboljšo pesniško zbirko, ki jo vsake dve leti podeljuje Društvo slovenskih pisateljev.

Decembra **izide dvojna, 19/20. številka revije Lesbo**, v celoti posvečena tematiki registriranega partnerstva za geje in lezbijke. Številka prinaša predlog zakona o partnerski skupnosti, primerjalno analizo evropske zakonodaje na področju istospolnih partnerskih skupnosti ter rezultate **raziskave o registriranem partnerstvu**, ki jo je LL izvedla pozimi 2003 na gejevski in lezbični sceni v Ljubljani. Raziskava pokaže, da bi se za registracijo partnerstva odločilo 77 % anketiranih.

KAJ JE V NAS DRUGAČNEGA?

Brane Mozetič

Tako sem se nemalokrat vprašal, tipajoče že prej, resneje pa od dneva, ko sem pred dvajsetimi leti sedel v predavalnici *Filozofske fakultete* in zvedavo opazoval ljudi okoli sebe, češ: *Le kaj imam z njimi skupnega?* Zdelo se mi je, da nič. In ko sem nekako pred šestnajstimi leti stopil v jedro aktivizma, sem počasi doumeval, da me z "njimi" ne družijo enostavno "ljubezen do istega spola", temveč nekaj drugega, obširnejšega, ki zaobjema moje celoto bitje, ne zgolj seksualno plat. Moj pogled na svet in življenje ni bil heteroseksualen, temveč homoseksualen. Nikakor nisem bil tak kot večina in še huje, tak sploh nisem hotel biti ali kdajkoli postati. Gojil sem idejo, verjetno tisto iz gejevske ideologije sedemdesetih, da je svet potrebno v celoti spremeniti ali ustvariti nek paralelen svet, ki bo docela drugačen, ki bo bolj gejevski, morda malce patetično, v smislu miru, ljubezni, nenasilja itd.

Naslov prvega Magnus festivala je bil *Homoseksualnost in kultura*. In tako kot narod ne določajo politika, gospodarstvo ali recimo jezik, temveč kultura v širšem pomenu besede, verjetno tudi črnce določa neka skupna tradicija, kultura, in podobno geje in lezbijke sodobnega sveta. Na kaj se oziram, ko iščem svoje korenine? Verjetno ne toliko na vojaške zmage kakega homoseksualnega vojščaka iz zgodovine, kot na sledi, ki so ostale zabeležene v različnih umetnostnih izrazih, v pradavnih ritualih, v primitivnih kipcih ali v modernih filmskih junakih. Tako kot nesamozavesten slovenski duh brska po svoji zgodovini, da bi našel oporne točke svoji identiteti, tako brskamo mi po slovenski in svetovni zgodovini.

Če človek na hitro preleti pregled slovenskega gejevskega in lezbičnega aktivizma, dobi morda vtis, da je najpomembnejša politična plat - a temu je tako zgolj zato, ker je politika blebetava in potrebuje čim več besed. Temelj je še vedno v posebni kulturi, ki bo ostala tudi, če se bodo rešila vsa politična vprašanja. In zanimivo, najhujši boji aktivizma so potekali ravno med večinsko kulturo in našo, manjšinsko. Če je zgodovina gibanja predvsem zgodovina škandalov, gre praviloma za škanđale na polju kulture: v umetnosti, v druženju, v življenjskem stilu, v oblačenju, v obnašanju in še in še. Ekscesen ni bil seks v parku, temveč prikazovanje filmov, članki in fotografije v *Revolverju*, likovne rešitve informativnih zgibank, druženje v lokalih, status lezbičnih literatk, samoopredeljevanje za geje in lezbijke... Prav ironično je, toda kako na kožo nam je pisan tisti slogan "*Kultura in prosveta ...*". In kako slovensko je dejstvo, da vsakoletnega pohoda gejev in lezbijk, ki ga poznajo po celem svetu, nismo začeli že prej in to na obletnico njujorškega upora, temveč potem, ko je prišlo do incidenta na naših tleh, in to ne do kakršnegakoli incidenta, ki jih je bilo dotlej že cela vrsta - pač pa do incidenta na pesniškem nivoju, in v tem smo verjetno edini na svetu. In če sem se tedaj, na prvem slovenskem "*gay prideu*" vprašal, kaj imam z njimi skupnega, sem si lahko priznal, da kljub vsemu mnogo več kot z onimi, ki so me obkrožali ob razglasitvi slovenske samostojnosti.

2004

V **lezbičnem klubu Monokel** potekajo pogovori "Gejevsko starševstvo", "Reprodukcijske pravice žensk" in "Spolno prenosljive bolezni pri lezbijkah in gejih", "Informiranje in psihosocialno svetovanje gejem in lezbijkam", razstava Ane Marije Kanc "My Pride" ter dokumentarna fotografska razstava "Balkanski kralji preobleke", z avtorji Nado Žgank, Del LaGrace Volcanom in Iztokom Dimcem. V marcu poteka sodelovanje s festivalom *Rdeče zore V*.

V **gejevskem klubu Tiffany** poteka razstava *Aktivizem v Srbiji*, predstavitev zgodovine srbskega gejevskega gibanja in izbranih umetniških del z naslovom "Pederi iz Srbije Sloveniji".

8. januarja pripravi LL tiskovno konferenco, kjer skupaj z Alenko Kovšča, *državno sekretarko na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve*, **napove, da bo Zakon o partnerski skupnosti vstopil v parlament že februarja**. Kljub optimizmu je izražena skrb zaradi vladne *Slovenske ljudske stranke*, ki se z obstoječim predlogom ZPS ne strinja; SLS naj bi v naslednjih dneh pripravila predloge k ZPS.

9. januarja SLS odgovori, da je njihova zahteva po koalicijskem usklajevanju "iskrena in pretehtana, saj so se želeli izogniti razgreti in brezplodni politični norijo z morebitnimi referendummi, ki običajno sledijo ob površno in zaletavo sprejetih zakonih". SLS ne more sprejeti, da bi ZPS enačil zakonsko zvezo ženske in moškega z zvezo dveh istospolnih oseb.

19. januarja nesejo aktivistke LL - v pričakovanju bližajoče se parlamentarne razprave o registriranem partnerstvu - v **republiški parlament 110 izvodov revije Lesbo**: 90 izvodov za poslance in poslanke *Državnega zbora*, ostalo pa za razne parlamentarne službe in knjižnico. *Lesbo* je v parlamentu razgrabljen.

20. januarja vladna SLS **spiše pripombe na predlog ZPS**, ki jih posreduje koalicijskim partnerjem in *Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve* - ne pa tudi obči javnosti. Vendar pa staljšča pridejo na dan: SLS meni, da predlog ZPS spodbuja istospolna partnerstva ter s tem poslabšuje generacijsko sliko slovenskega naroda. Meni, da sklenitev istospolnega partnerstva ni človekova pravica.

21. januarja se oglasio LL, *Magnus, Roza Klub, Društvo prijateljev Legebitre* in *DIH-Društvo za integracijo homoseksualnosti* in v "Pozivu k odgovornosti" seznanijo javnost, da se je **SLS opredelila proti obstoječemu predlogu ZPS**, s čemer spodbuja k nadaljevanju diskriminacije istospolno usmerjenih.

23. januarja odgovori SLS, da so napadi na stranko nekonstruktivni in da "obžalujejo, da želijo določene skupine, med katere sodi tudi nevladna organizacija Škuc-LL, z nenehnim obtoževanjem in napadi aktivnosti SLS prek medijev oteževati in zapletati postopke sprejemanja zakonodaje o istospolnih partnerstvih".

27. januarja **gejevske in lezbične organizacije nesejo na sedež SLS darilo, košaro koromača**, zelišča, ki ga je katoliška inkvizicija uporabljala pri zažigu homoseksualcev na grmadah. Mediji v en glas pretvorijo homo parodijo z narodnimi nošami v afirmativno narodotvorno dejanje, z besedami, da so "gejevske in lezbične organizacije želele opozoriti na dejstvo, da so tudi istospol-

no usmerjeni 'pravi Slovenci'", hkrati pa zamegljijo vsebino ironičnega sporočila - opozorilo na homofobno držo SLS in vse večjo fašizacijo slovenske družbe. Le ljubljanski Radio Študent opozori na držo množičnih medijev, ki je **homo protest instrumentalizirala za utrjevanje nacionalšovinističnega govora**, ki vse bolj postaja večinski diskurz.

V Mariboru se pod okriljem Mladinskega kulturnega centra ustanovi **skupina za istospolno usmerjene mlade Lingsium**.

S februarjem začeta **kluba Monokel in Tiffany, ki sta pod pristojnostjo Škucevih sekcij Magnus in LL, uvajati strožji režim pri klubskih karticah**. Spremembi politike vstopa v kluba botruje predvsem povečana stopnja nasilja nad geji in lezbijkami, obiskovalci in obiskovalkami Tiffanyja in Monokla, ki je zrasla z njuno popularnostjo.

1. marca se začasno - neformalno zaradi dolgoletnih pritiskov skupine stanovalcev in stanovalk Kersnikove ulice, formalno pa zaradi okrnjenega obratovalnega dovoljenja za šank, ki lahko po novem deluje le do polnoči - **zapre ljubljanski klub K4 in z njim po petnajstih letih tudi nedeljski gejevsko-lezbični večeri**. Klub se znova odpre konec marca.

7. marca se zaradi zaprtja K4 organizira **večer za geje in lezbijke v ljubljanskem Klubu Global**. Pobudnik je Renato Volker. Zbere se približno 150 ljudi, večeri pa se nadaljujejo tudi vnaprej.

Med 15. in 21. marcem poteka v **Strasbourggu delovni seminar IGLYO "Delo z mediji"**, ki se ga udeležijo Urška Sterle (LL), Jasna Magič (Legebitra) in Miha Lobnik (Društvo prijateljev Legebitre). Aktivnosti se iztečejo v shod v podporo **resoluciji o spolni usmerjenosti in človekovih pravicah**, ki jo je predstavila brazilska delegacija pri komisiji Združenih narodov za človekove pravice in o kateri naj bi OZN glasovala aprila.

22. marca gejevske in lezbične organizacije, ki so vključene v pripravo predloga **Zakona o partnerski skupnosti**, skličejo tiskovno konferenco in obvestijo javnost **o ponovni blokadi predloga ZPS**, tokrat s strani štirih vladnih strank, LDS, ZLSD, SLS in Desusa, katerih predsedniki niso izrazili soglasja k predlogu ZPS, ki je potreben za sprožitev zakonodajnega postopka. Javno pozovejo predsednike štirih koalicijskih strank, Antona Ropa, Boruta Pahorja, Janeza Podobnika in Antona Rousa, naj uresničijo svojo dolžnost kot izvoljeni predstavniki vseh državljanov in državljanek.

22. in 23. marca poteka v Bruslju evropska konferenca **"AIDS Action Europe"**. Na njej je ustanovljen odprti forum nevladnih organizacij, ki se povezujejo v mrežo za bolj usklajeno in učinkovito delo v borbi proti aidsu. Nadgradnja mreže naj bi bila premakniti skupni napor v skupna dejanja, saj se je število okuženih v Evropi v desetih letih povečalo za štiriinpetdesetkrat. Konferenca se udeleži Miran Šolinc iz *Magnusa*; *Magnus* pa ostaja ena redkih organizacij, ki delo na področju aidsa še vedno opravlja s prostovoljnimi delom.

GEJ JE O.K.

Miran Šolinc

Spominjam se mnogo dogodkov v tem za nas dolgem obdobju, v katerem smo veliko naredili, a v bistvu zelo malo dosegli. Spomnim se mojega prvega obiska festivala gejevskega in lezbičnega filma v *Cankarjevem domu*, prvih druženj v *Kapelici* in *K4*, prvega *Revolverja* in časov, ko je aktivizem bil v polnem zagonu.

Nato je prišlo obdobje, ko so nas imeli za *suhe veje na drevesu življenja*, beseda *peder* je postala žaljivka, besedi *gej*, *gejevski* pa marsikomu še danes ne gresta gladko z jezika, čeprav sta v slovarju slovenskega knjižnega jezika. Danes nas nekateri poslanci imenujejo kar istospolniki!

Spomnim se, kako so nas pustili pred vrati *ljubljskega gradu*, ko smo želeli proslaviti deseto obletnico gibanja, samo zato, ker smo geji in lezbijke in bi to škodilo ugledu lokala. Enako se je zgodilo pesnikoma, gejema pred vrati *Mestne galerije*, kar je strnilo naše vrste, nam dalo pogum in povod za protest po mestnih ulicah. Tako je nastala prva parada ponosa. Šli smo na ulice, postali smo vidni, ponosni na to, kar smo!

V zadnjem času se spomnim komentarja tajnika neke stranke, ki pravi, da bi v tako kratkem času želeli vse, popolno enakopravnost, kar so naše sorodne organizacije v liberalnejših državah dosegle v petdesetih letih boja za pravice. Pravi, tako hitro pa že ne bo šlo! Kaj nam želi miško povedati? Naj vpijemo še trideset let? Da se je treba petdeset let pošteno mučiti in boriti, da bi dosegli državljanske pravice?

Ena cela generacija naj se celo življenje bori zato, da bodo naslednje morda živele v ozračju strpnosti in enakopravnega obravnavanja različnosti in drugačnosti!

Naša družba in država želita biti med najrazvitejšimi v *Evropski uniji*, a na žalost se želita hvaliti samo z gospodarskim razvojem, za demokracijo pa mislita, da jo imamo že zadosti. Marginalci, kot smo geji in lezbijke, so preveč postranska zadeva, zato naj ostanejo na margini, čeprav se razvitost demokracije meri prav s tem, koliko pravic imajo marginalne skupine.

Ne morem pa tudi mimo tega, da se ne bi spomnil gibanja za pravice črncev in iz tega potegnil paralel z našim gibanjem. Ko so imeli poletje svobode, ko so rekli, *dost' vas mamo, dost' mamo segregacije, zahtevamo integracijo!* Strejti nam naših pravic ne bodo podarili sami od sebe, državljanske pravice si bomo morali izboriti sami!

Ja, dragi geji in lezbijke, zaenkrat smo politično in finančno še prešibki, da bi imeli pomembnejšo vlogo in bi te procese lahko pospešili. Kje je naša moč? Ne preostane nam drugega, kot da se v čim večjem številu udeležimo protestov in parade ponosa, na katere povabite tudi vse svoje prijatelje in naj se nas vidi, naj se sliši naš glas! Vzemimo si letos poletje svobode in jim recimo: *dost' vas mamo!*

KAZALO

3	uvodnik: Nataša Velikonja: <i>"20 let gejevskega in lezbičnega gibanja"</i>
5	Prispevki k zgodovini gejevskega in lezbičnega gibanja:
9	1984
11	1985
13	1986
15	1987
17	Nataša Sukič: <i>"Pomota"</i>
19	1988
21	1989
25	1990
29	1991
31	1992
33	1993
37	1994
39	1995
41	Blaž Štrukelj: <i>"Konec teenagerstva"</i>
43	1996
47	1997
50	1998
53	Gregor Tratar: <i>"Spominček"</i>
54	1999
57	2000
61	2001
67	Suzana Tratnik: <i>"Osebno za kolektivno"</i>
69	2002
75	Tatjana Greif: <i>"Svoboda, enakost, pravičnost"</i>
76	2003
79	Brane Mozetič: <i>"Kaj je v nas drugačnega?"</i>
80	2004
82	Miran Šolinc: <i>"Gej je O.K."</i>

Brošura *"20 let gejevskega in lezbičnega gibanja"*. Urednica: Nataša Velikonja. Kronologija je bila sestavljena na osnovi arhivskega gradiva, pomagali pa so tudi: Mitja Blažič, Tatjana Greif, Alen Jelen, Jasmina Kožar, Miha Lobnik, Brane Mozetič, Aleš Pečnik, Urška Sterle, Nataša Sukič, Miran Šolinc, Blaž Štrukelj, Suzana Tratnik, Nataša Velikonja. Oblikovala: Barbara Predan (Phant&Puntza).

Produkcija: Magnus, LL, Roza klub; izdalo: Društvo ŠKUC, Stari trg 21, 1000 Ljubljana. Izid brošure so omogočili člani kluba Tiffany in članice kluba Monokel. Tisk: Collegium Graphicum Ljubljana, april 2004.